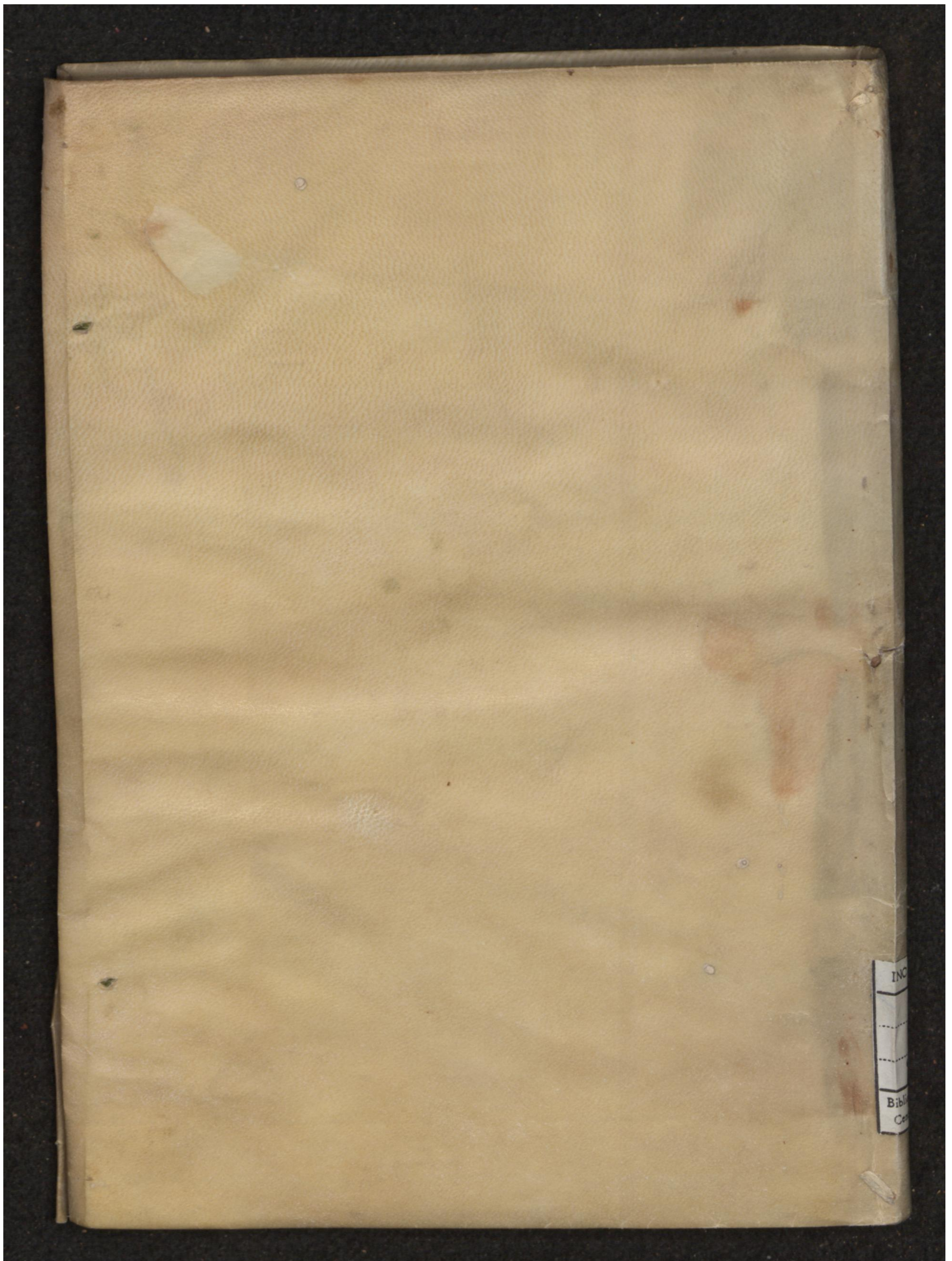

XIII SOLINVS Ven. 1493
INCUNABULI
6
28
Biblioteca Nazio
Centrale - Fire

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

Jul: SOLINI
Polyhistor
ven: 1493

SOLINVS DE MEMORALIBVS MVNDI.

CAIIVLii Solini rex memorabiliũ colectãeæ. Solius Autio Saluté
Vm & Aurium clementia:& optimarũ artium ſtudiis præſta/
re te cæteris ſentiam. Idque oppido expertus de beniuolentia
tua nihil temere perceperim: reputaui examen opuſculi iſti/
us tibi potiſſimum dare; cuius uel induſtria promptus ſuffragium
uel benignitas ueniã ſpondebaẽ facilioré Liber eſt ad compendium
præparatus: quantunq; ratio paſſa eſt: ita moderate repreſſus: ut nec
prodiga ſit in eo copia: nec damnoſa concinitas. Cui ſi animum pro/
prius intenderis uelut fermentũ cognitionis magis ei ineſſe: quã bra/
duiſſe loquentiæ deprehẽdes. Exquiſitis.n. aliquot uoluminibuſ ſtu
largiume impendio fateor: ut a notioribus referrem pedé.& remotis
theas esimorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet ĩ quã
partem fert me inclinatiorem uniuerſa materies: quorum commemi
niſſe ita uiſum eſt ut inclytos terrarum ſitus:& inſignes tractus maris
ſeruata orbis diſtinctiõe ſuo quoq; ordini redderemus. Inſeruimus:
pleraq; differenter congruentia: ut ſi nihil aliud ſaltẽ ĩpa uarietas le/
gentum faſtidio mederet. Inter hæc hoĩum & animaliũ naturas expſ
ſimus: additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis: de extima/
rum gentium formis: de ritu diſſono abditarum nationum. nõnullis
etiam dignis memoratu quæ pretermittere in curioſũ uidebaẽ: quo/
rum auctoritas quod in primis induſtriæ tuæ inſinuatum uelim: de
ſcriptoribus manat receptiſſimis. quid enim afferre nouum poſſimus
quod proprium noſtrum eſſe poſſit: cum nihil omiſerit antiquita/
tis diligentia quod intactum ad hoc uſq; æui permaneret. Quapro/
pter quæſo ne de preſenti tempore editionis iſtius fidem libres quoni
am quid ueſtigia monete ueteris perſecuti opiniones uniuerſas elige
re maluimus: potiusq̃ innouare. Ita ſi qua ex iſtius ſecus q̃ opto in ani
mum tuum uenerint: des uelim infantiæ meæ ueniã: nam conſtantia
ueritatis penes eos eſt quos ſecuti ſumus: ſicut ergo qui corporum for
maſ æmulantur poſtpoſitis quæ reliqua ſunt ante omnia effigiãt mo
dum capitis: nec prius lineas deſtinant in membra alia q̃ ab ĩpa ut ita
dicam figurarum arce auſpiciũ faciant incohandi. Nos quoq; a capite
orbis: ideſt ab urbe Roma principiũ capſemus: quanuis nihil ſup erat
relinquerint doctiſſimi auctores: quod in nouum noſtrum præconiũ
poſcit ſuſcitari: ac ſuperuacuum pene ſit religere tramitem decurſũ
totaĩalibus tñ p rorſus diſſimulata ſit originem eius quãta ualemus
pſequemur fide: qđ an omnia demittere ĩ pectus tuũ uel ĩ ac ſcribeẽ.

De origine & temporibus urbis Romæ & menſibus & diebus in-
tercalaribus. Capitulum.i.

VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euan-
dro primum datum: cũ oppidũ ibi offendiſſet: qđ
extructum antea ualentiam dixerat iuuentus latina
ſeruataq; ſignificatiõe impoſiti prius nominis Ro-
mam græce ideſt ualentiam nominatam: quã arca-
des q̃ ĩ excelſa pte mõtis habitaſſẽt: deriuatũ deiceps ut tutiſſima ur
biũ arces uocarent̃. Heraclidi placet troia capta quoſdã ex achiuis in
ea loca ubi nunc roma ẽ deueniſſe p tyberĩ: deinde ſuadẽte Roma no
biliſſima captiuaꝝ: q̃ his comes erat incẽſis nauibus poſuiſſe ſedes: ĩ-
ſtruxiſſe mœnia: & oppidũ ab ea romã uocauiſſe. Agathocles ſcribit
Romã nõ captiuã ut ſupradictũ ẽ fuiſſe: ſed aſcãio nata Aeneæ neptẽ
appellatiõis iſtius cãm fuiſſe. Tradit̃ ẽt ꝓpriũ romæ nomẽ: uerũ ta-
mẽ uetitũ publicari: q̃ qdã ĩ quo minus ĩclareſceret: cerimoniaꝝ arca
na ſanxerunt ut hoc pacto notitiã eius aboleret fides placitæ tacitur-
nitatis. Deniq; Valerius Sorãus qđ cõtra ĩterdictũ id eloq̃ auſus ſit ob
meritũ ꝓfanæ uocis neci datus. Inter ãtiqſſimas ſane religiões ſacellũ
colitur angeronæ: cui ſacrificatur ante diem.xii.kaleñ.ianuarias: quæ
diua præſul ſilentii ipſius pnexo obſignatoq; ore ſimulacrum habet.

De temporibus urbis conditæ. Capitulum.ii.

Mbiguitatũ qſtio nos excitauit: q̃ qdã ibi multo añ Romulũ
cõdita ſit. Quippe arã Herculis quã uouerat ſi amiſſas boues reppiſ-
ſet pũito Caco p̃ri ĩuẽtori dicauit: q̃ Cacus hĩtauit locũ: cui ſaline no
mẽ ẽ: ubi trigemia nũc porta: Hic ut Cælius tradit cũ a tarchõte thyr
rhẽo ad quẽ legatus uenerat miſſus Marſiæ regi ſocio megale phryge
cuſtodiæ foret datus. Fruſtratus uĩcula uñ uenerat r̃diit: pſidiis ãplio
ribus occupato circa uulturnũ & cãpaniã regno dũ tractat ẽt ea q̃ cõ-
ceſſerãt ĩ arcadũ iura duce Hercule: q̃ tũc forte aderat oppſſus ẽ Me-
galẽ ſabini r̃cepũt diſciplinã augurãdi ab eo docti. Suo quoq; numini
idẽ Hercules ĩſtituit arã: q̃ maxima apđ põtifices habet̃: cũ ſe ex Nico
ſtrata Euãdri m̃re: q̃ a uaticinio carmẽtis dicta ẽ ĩmortalẽ cõperiſſet
Cõceptũ etiã intra quod ritus ſacrorum factis bouicidiis docuit poti-
tios. Sacellum Herculis in boario foro eſt in quo argumenta & conui-
uii & maieſtatis ipſius remanẽt: Nã diuinitus neq; muſcis illo neq; ca
nibus ĩgreſſus ẽ Eteni cũ uiſceratioñe ſacrificolis dar̃t muſcaꝝ deũ
dr̃ ĩpcatus: clauã uero ĩ aditu reliqſſe: cuius oliatũ refugerãt canes. id
uſq; nũc durat. Aedẽ ẽt q̃ Saturni ærariũ fert̃ comites eius cõdiderũt
ĩ honorẽ Saturni: quẽ cultorẽ regiõis illius agnouerũt extitiſſe. Iidẽ
ex mõte capitolinũ ſaturnũ noiauerũt. caſtelli quoq; qđ excitauerãt

portā appellauerūt saturniā: q postmodū pādana uocitata ē. Pars ēt capitolini mōtis infima habitaculū Carmētæ fuit: ubi & Carmentis nūc fanū ē: aqua carmētali portæ nomen datum est. Palatinū nemo dubitauit quin arcades habeat auctores: a quibus primum pallātum opidum constitutum. quod aliquandiu obrigines habitauerunt: & propter incommodum uicinæ paludis: quam præterfluens thyberis fecerat profecti rheate postmodum reliquerunt. Sūt qui uelīt a balatibus ouium mutata littera: uel a Pale pastorali dea: aut ut Silenus ꝓbat. ab Hiperborea Pallantis filia quā Hercules ibi cōpressisse uisui est nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant palā est prospero illi augurio deberi romāi nominis gloriam. Maxime: cū annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam ut affirmat Varro auctor diligentissimus romā cōdidit Romulus Marte genitus: & rhea Siluia: uel ut nonnulli Marte & illia dictaque primum est roma quadrata: qꝫ ad æquilibriū foret posita ea incipit a silua: q̄ est ī area Apollinis & ad supciliū scalaꝝ Caci hēt terminū ubi tuguriū fuit Faustuli Ibi Romulus māsitauit q auspicato muroꝝ fūdamēta iecit duo de uiginti natus ānos. xi. kal. maii hora post secūdā aā tertiam sicut Lutius Tarrutius prodidit mathematicoꝝ nobilissimus Ioue in piscibus. Saturno. Venere Marte Mercurio ī scorpiōe. Sole ī tauro: luna ī libra cōstitutis. & obseruatā deinceps ne qua hostia parilibus: cæderēt: ut dies iste a sāguine eēt purus cuius significationē de partus Iliæ tractā uolūt idē. Romulus regnauit annos septē & trigīta ꝗ cecinēsibus egit primū triūphū. & Aeroni regi eoꝝ detraxit spolia: q Ioui pheretrio primus suspēdit. & opima uixit. Rursū de ātēnātibus triūphauit. De ueiētibus tertio. Apud capæ paludē nonis quintilibus apparerē nō desiit Cæteri r̄ges q̄bus hitauerūt dicemus locis. Tatius ī arce ubi nūc ē ædes Iunonis mōetæ. q āno. v. q̄ īgressus urbē fuerat a laurētibus īteremptus septima & uigesima olympiade hominē exuit. Numa ī colle primū q̄riali. Deīde pp ædē Vestræ ī r̄gia: q̄ adhuc ita appellat̄: q regnauit ānis tribus & q̄dragīta: sepultus sub Iāiculo. Tullius Hostilius ī uelia: ubi postea deū penatū ædes facta ē q regnauit ānos duos & trigita obiit olympiade q̄nta & trigesima. Ancus Martius ī summa sacra uia ubi ædes lariū ē: q regnauit ānos. iiii. & uigīti obiit olympiade prima & q̄dragesima: Tarqnius priscus ad mugoniā portā supra sūmā nouā uiā q regnauit annos octo & triginta. Seruius Tulus æsquiliis supra cliuū urbicū: q regnauit annos. xliii. Tarquinius supbus & ipse etiā æsquiliis supra cliuū pulliū fagutalē lacū: q regnauit ānis quiq; & uigīti. Cicio romā duodecima olympiade placet cōditā. Pictor octaua Nepoti Cor. & Luctatio opiniōe s. Erathostenis & appollodori cum

pbationis olympiadis septimae anno secundo Pomponio Attico: & M. Tullio olympiadis sextae anno tertio. Collatis igitur nostris & graecorum temporibus fuenimus incipiente olympiade septima romam conditam anno post ilium captum quadringentesimo tertio. Quippe cartamen olympicum quod Hercules in honorem ataui materni Pelopis ediderat itermissum iphitus Elaeus filius eius istaurauit post excidium troiae anno quadringentesimo octauo. Ergo ab iphito numeratur. Olimpias prima. ita sex mediis olympiadibus interiectis. quibus singulis anni quaterni imputantur cum septimo coeptante olimpiade roma condita est: inter exortum urbis & troiam captam iure esse annos. ccccxxxiii. constat. Huic argumento illud accedit: quod cum Caius Pompeius Gallus & Qu. Veranius anno urbis conditae octingentesimo primo fuerunt consules. Consulatu eorum olimpias septima & ducentissima actis publicis annotata est: quater ergo multiplicatis sex & ducentis olimpiadibus erunt anni octigenti. xxiiii. quibus septimae olimpiadi anectendus est unus annus ut in solidum colligantur. Dcccxxv. anni. Ex qua summa detractis quattuor de uiginti annos olimpiadum retro sex manifeste anni. dccc. & .i. reliqui fient. Qua propter cum octigentesimo primo anno urbis conditae ducentesima septima olimpias computetur: par est roma septimae olympiadis anno primo credi conditam. In qua regnatum est annis ducentis quadragitauno. Decem uiri creati anno trecentessimo secundo. Primum punicum bellum anno trecentesimo octuagesimo octauo. Secundum quigentesimo trigesimoquito. Tertium sexcentesimo quarto. Sociale sexcentesimo. lxii. ad Hirtium & C. Pansam consules anni. dccx. quorum consulatu Caesar Aug & consul creatus est octauum decimum annum agens: qui pricipatum ita igressus est: ut uigilantia illius non modo securum: uerum etiam tutum ipsum esset: quod tempus ferme solum reptum: est quo plurimum & arma cessauerit: & igela floruerit. se me in meriti iustitia languescerent uirtutis opera bellis quiescentibus: Tunc. n. primum cursus anni perspecta romanorum quia regum origine profunda caligine tegebatur. Nam ante Augu. Caesarem incerto modo annum computabant quia apud aegyptios quattuor mensibus termiabatur. apud arcades tribus: apud arcbanas sex: in italia apud lauinios. xiii. quorum annus recentis septuagita quattuor diebus ferebat. Romani in initio annum decem mensibus computauerunt a martio auspicantes. adeo ut eius die prima de aris uestalibus ignes accenderent mutarent ueteribus uirides laureas. Senatus populus comitia agerent matronae seruis suis coenas ponerent: sicuti saturnalibus domini. Ille ut honore promptius obsequium prouocarent. Hi quasi gratiam repensarent perfecti laboris Maxieque hunc mensem pricipem testantur fuisse. Et ab hoc quintus erat: quintilis dictus est. Deinde numero decurrente december solemnem numerum finiebat itra diem tricentesimum quartum. Tunc. n. iste numerus explebat annum: ita ut sex menses tricen

nū dierꝝ eēnt quattuor reliq triceis & singulis explicarēt: sed qm̄ rō il la añ Numā a lūæ cursu discrepat lūari cōputatiōe, annū pæquerunt qnquaginta & uno die adiectis. Vt ergo pficerēt. xii. mēses de sex mē sibus prioribus detraxerūt dies singulos. eosq; qnquagita istis & uni diebus adnexuerūt: factiq; qnqginta septē diuisi sūt in duos menses: quoꝝ alter. xxix. alter. xxviii. diebus agebāt. Sic ānus hēre qnq; & quī quaginta & trecētos dies cœpit. Postmodū cū pspicerēt temere annū clausū intra dies quos supradixius qn̄ qdē apperet solis meatū non añ tricētesimū sexagesimū quītū diē abūdāte, insup qdrātis pticu la zodiacū cōficere decursū quadrātē illū & decē dies addiderūt: ut ad liqdū ānus trecētis sexagīta quinq; diebus & quadrāte cōstaret ob seruatiōe īparis nūeri: quē Pythagoras mōuit ppōi in oibus oportere. Vn̄ pp dies īpares diis supis & iāuarius dicatus & pp pares frebuari us quasi abhominosus diis inferis deputaf. Cū itaq; hic definito to to orbe placuisset custodiēdi quadrātis gr̄a a diuersis gētibus uarie ī tercalabāt nec unq̄ tñ ad liquidū fiebat tēpoꝝ pæquatio. Græci ergo singulis ānis. x. dies & quadrātē detrahebāt: eosq; octies multiplica tos in ānū nouū reseruabāt: ut cōtractus nonagēarius numerus ī tres mēses p tricenos dies scideref. Qui āno nono restituti efficiebant di es quadrīgētos quadragīta quattuor: quos embolismos uel hypbal lōtas noiabāt. Quod cū initio romāi pbassēt: cōtēplatiōe nūeri pari lis offēsiōe neglectū breui pdiderūt trāslata in sacerdotes ītercalādi ptāte. Qui plærūq; gratificātes rōibus publicāoꝝ p libidie sua sub trahebāt tpa uel augebāt. Cū hæc sic forēt: cōstituta: modusq; īterca lādi interdū cumulatior īminutiorq; fieret: uel oīo dissimulatus p̄ teriref nōnūq̄ accidebat ut mēses q fuerāt hyeme trāsacti mō æstiuū mō actūale tps īciderēt: Itaq;. C. Cæsar uniuersā hāc īcōstātiā īcisa tē poꝝ. turbatōe cōposuit: & ut statū certū p̄teritis error accipet dies. xxi & quadrātē simul intercaluit. Quo pacto regradati menses de cæte ro statua ordinis sui tpa, de detie rēt. Ille ergo ānis solus trecētes. xliiii dies hūit. Alii deinceps trecētos sexagēos quinos & quadrantē & tunc quoq; uitiū admissū ē p sacerdotes. Nā cū p̄ceptū eēt āno quarto ut ī tercalarēt unū diē: & oporteret cōfecto q̄rto āno id obseruari añquā quītus auspicaref: illi incipiēte quarto ītercla rūt nō desinente. Sic p ānos sex: &. xxx. cū. ix. dies tm̄ sufficere debuissent. xii. sunt intercala ti. qd' dephēsū Augustus reformaui t: iussitq; ānos. xii. sine ītercalati one decurrere: ut tres illi dies: q ultra. ix. necessarios temere fuerant ītercalati: hoc mō posset repēsari. Ex qua disciplina oīum postea tē poꝝ fūdata rō ē. Veꝝ cū & hoc & multi alia Augusti tpibus debeanf q pene sine exēplis reꝝ potitus ē toto & tāta in uita eius inueniuntur

aduersa:ut sit facile discernere calamitosior an beatior fuerit: primū
q̧ apud auūculū ī petitiōe magisterii eqtū prælatus ē ei Lepidus tri
bunus cū quadā auspicātiū cœptorꝝ nota: mox triūuiratus collegio
ꝑgrauatus ptāte Antonii philippēsis inde præscriptiōis inuidia abdi
catio postumi Agrippe post adoptiōem. Deinde desiderio eius insi-
gnis pn̄tia naufragia sicula turpis ibi in spelūca occultatio seditionis
militū plurimæ: perusina: cura: detectū filiæ adulteriū: & uolūtas
paricidalis. Nec mīori dedecori neptis infamia incusata: mortes filio
rū & amissis liberis nō solū orbitatis dolor: sed urbis pestilentia: fa-
mes italiæ: bello illyrico āgustiæ: rei militaris corpus morbidū: con
tumeliosa discēsio priuigni Neronis: uxoris ēt & Tiberii cogitatiōes
parꝝ fidæ: atq; in hūc modū plura: huius tñ supma q in lugeret sæcu
lū penuria īsecuta ē frugū oīum. At nec fortuitū qd' acciderat uidere
tur īminētia mala nō dubiis signis apparuerūt. Nā fausta q̄dā ex plæ
be partu uno edidit quattuor geminos: mares duos: fœminas totidē:
mōstruosa facūditate portēdēs futuræ calamitatis indiciū. q̄uis Tro
gus auctor affirmat ī ægypto uno utero septenos simul gigni. qd' ibi
minus mirꝝ cū fortifero potu nilus nō tm̄ terrarꝝ sed & hoīum mater
na arua fœcūdet. Legimus sanæ Cn. Pōpeiū Euthichidē fœīnā asia
exhibitā: quā cōstabat tricies enixā cū ex eius liberis in theatro publi
casse. Vñ cōpotēs hoc loco duco sup hoīs gñatiōe tractare. Et.n. cum
de aīalibus q̄ digna dictu uidebāt ꝑut pria cuiusq; admōebat simus
notaturi iure ab eo potissimū exordiemur qd' rerꝝ natura sensus in-
ditio & rōis capacitas præposuit omnibus.

De hoīe: & primum de menstruis. Cap. iii.

Emocritus physicus ait mulier solū aīal mēstruale ē cuius ꝓ
flua ñ puis spectata documētis iter mōstrifica merito nūerāt
Cōtactæ his fruges nō germinabūt: acescēt musta: morient herbæ:
amittēt arbores fœtus: ferꝝ rubigo corripiet: nigrescēt æra. Si qd cāes
īde ederit ī rabiē efferabūt: nocituri morsibus qbus lymphaticos fa
ciūt pua hæc sūt. Bitū ē ī iudæa: qd' asphaltes gignit lacus adeo lētū
mollitie glutinosa ut a se neqat separi. Eniuero si abrūpere ptē uelis
uniuersitas seq̄t: scidiq; nō pōt: qm ī q̄tū ducat extendit. Sed ubi ad
mota fuerit cruor illo polluta fila discerpit spōte. & applicata tabe
diducit pauloañ corpus unū: fitq; de tenacitate cōnexa cōtagiōe ptitio
repētia. hēt palñ illud salutare solū ī se qd' auertit sydus helenæ pni
ciosissimū nauigātibꝫ: cæterꝝ ipæ fæīæ qbus munus ē necessitatis hu
ius q̄diu st ī sua lege ñ inocētibus oculis cōtuēt: aspectu specula uiti
ant: ita ut hēret uisu fulgor offēsus: & solitā æmulatōem uultꝫ exti
ctus splēdor amittat: faciesq; obtusi nitoris q̄dā caligie nubilet. Mu

lierũ aliæ ĩ eternum steriles sunt: aliæ mutatis cõiugis exeũt sterilita
tem: nonnullæ tm̃ semel pariũt. Quædã aut fœminas aut mares sem
per post ãnũ qnq̃gesimũ fœcũditas oĩum conqescit. Nã in ãnũ. lxxx.
uiri generãt sicut Massinissa rex mathinarũ filiũ. lxx. &. vi. agẽs annũ
genuit. Cato octogesimo exacto ex filia Salonis cliẽtis sui auũ uticen
sis Catonis ꝓcreauit. Comptũ & illud ẽ ꝙ iter duos cõceptus cũ iter
cesserit paululũ tpis uterq; residet. Sicut ĩ Hercule & Iphicle appuit
fratre eius q gestati eodẽ onere ĩteruallis tñ qbus cõcepti fuerãt nati
uident. Et de Proconissima ãcilla q̃ e duplici adulterio geminos edi
dit utrũq; pr̃i suo similẽ. Hic Iphicles Iolaũ creat qui sardiniã ingres
sus palantes ĩcolarũ aĩos ad cõcordiã eblãditus olbiã & alia græca op
pida extruxit. Iolenses ab eo dicti sepulchro eius tẽplũ addiderunt:
qđ imitatus uirtutes patrui malis plurimis saruiniã liberasset. Ante
oĩa sobolem cogitãtibus sternutatõ post coitus cauẽda ne prius semẽ
excutiat ĩpulsus repẽtinus q̃ penetralibus se m̃ricis ĩsinuet paternus
humor ꝙ si naturalis materia hæserit decius a cõceptu dies dolore
grauidas admonebit. Iã ĩde ĩcipiet & capitis ĩqetudo & caligine uisus
habetabit̃ ciboꝝ quoqꝫ fastidiis stomachi claudet̃ cupido. Cõuenit ĩ
ter oẽs corda primũ ex uinuersa formari carne eaqꝫ ĩ diẽ qntũ & sexa
gesimũ crescer̃ diminui aũt ex ossibus spinas: ea ꝓpter capitale est si:
pars alter atra noceat̃ plane si corpusculũ ĩ marẽ fugeret̃: melior est
color grauidis & ꝓnior patitudo uteri. Deniq; a q̃dragesimo die mo
tus alter sexus nonagesimo primũ die palpitat. Et cõcepta fœmina ge
stãtis uultũ pallore inficit. crura quoq; præpẽdit lãguida tarditate. In
utroqꝫ sexu eum capilli germinãt incõmodũ maius ẽ. Fitq; pleni luni
is auctio: ægritudo qđ tempus ẽt editis semp nocet eam falsiores es/
cas edit grauida ũguiculis careat partus. At cum prope ad uterũ libe
rãdũ uenerint momẽta maturitatis: enitẽti spiritũ retinere plurimũ
cõgruit: qm̃ quidem letali mora oscitatio suspẽdit puerperia. Contra
naturã est in pedes ꝓcedere nascentes. quapropter uelut ægre pati ap/
pellat̃ agrippæ. Ita editi minus prospe uiuũt: & de uita æuo breuiori
decedũt. Deniq; unũ. M. Agrippã iuenimus beatũ: nec tũ usq; eo inof
fẽse ut non plura aduersa ptulerit q̃ fecũda. Nãq; & misera pedũ uali
tudine: & apto coniugis adulterio: & aliquot infœlicitatis notis retro
uersi ortus omẽ luit. Fœminis perĩde ẽ ĩfausta natiuitas: si cõcretum
uirginale fuerit quo pacto genitalia fuer̃ Cornelie: q̃ editus gracchis
oñtũ hoc putauit sinistro exitu liberorũ. Rursũ necatis m̃ribus ortus
ẽ auspicator sicut Scipio Africanus q defuncta parẽte ꝙ exciso uero
ĩ diẽ uenerat primus romanorũ Cæsar dictus ẽ. Egeminis si r̃manẽte

altero alter abortiuo fluxu exciderit alter q legitie natus ē uopiſcus
noīatur. Quidā & cū dentibus pꝗcreāt ut Cn. Papyrius Carbo & M.
Curio dātatus ob id cognominatus. Quidā uice dentiū cōtinui oſſis
armātur ſoliditate. q̄lē filiū bythinioꝝ rex Pruſias hūit. Ipm dentiū
numeꝝ diſcernit q̄litas ſexus. cū in uiris plures ſint ī fœminis paucio
res: quos cynodotas uocāt & qbus gemini pꝗcedunt a dextera pte for-
tunæ blādimenta pꝗmittūt: qbus ab leua uerſa uice. Naſcentium uox
prima uagitus eſt. Lætitiæ .n. ſenſus differt ī q̄dragesimum dié. Itaq̃
unū nouimus eadē hora riſiſſe q̄ erat natus. ſ. Zoroaſtem: mox opti-
maꝝ artiū pitiſſimū. At Craſſus auus eius quē rapuerūt bella pthi-
cā ꝯ nunq̄ riſerit agelaſtos cognomīatus. Inter alia ſocratis magna p-
claꝝ illd eſt ꝯ ī codē uultus tenore ēt aduerſis īterpellātibus pſtitit.
Heraclitus & Dioge. cynicus nihil unq̄ de rigore aī remiſerūt: calca-
tiſq̃ turbibus fortuitorū aduerſus omnem dolorem & miſericordiā
uniformi durauere pꝗpoſito. Pōponiū poetā cōſularem uiꝝ nūq̄ ru-
ctaſſe habet īter exempla. An. Druſi nō ſpuiſſe pcelebrē eſt: nōnullos
accepimus enaſci cōcretis oſſibus: eoſq̃ neq̃ ſudarē neq̃ ſitire cōſueuiſ
ſe q̄lis ſyracuſanus fert Lygdamus q tertia & trigeſima olīpiade pri-
mus & olīpico certaīe pācratii coronā reportauit. eiuſq̃ oſſa dephen
ſa ſunt medullas nō habere: maximā uiriū ſubſtātiā neruos facerē cer
tiſſimū eſt: q̄toq̃ fuerit denſiores tāto pꝗpenſius augeſcere firmitatē
Varro in relatiōe pꝗdigioſæ fortitudinis ānotauit Tritānū gladiato-
rem natura ſamnitem fuiſſe q & rectis & trāſuerſis neruis nō mō cra-
te pectoris ſed & manibus cancellatis & brachiis omnes aduerſarios
leui tactu ac pene ſecuris cōgreſſionibus uicerit. eiuſq̃ filiū militem
Cn. Pōpeiū parimodo natū ita ſpreuiſſe hoſtem pꝗuocātem ut īermi
eū dextra & ſuparet: & captū digyto uno ī caſtra īperatoris ſui defer
ret. Milonem quoq̃: Crotonienſem ferūt egiſſe oīa ſupra q̄ hō ualet
de quo & hoc pꝗditur: ꝯ ictu nudæ manus tauꝝ fecit uictimā eū ſoli
dū q̄ mactauerat die abſumpſit ſolus nō grauati ſup hoc nihil dubi
um. Nā factū eulogiū extat. Victor ille oīum certaminū q̄ obiuit. Sa
ne alectorius tradit qui lapis ſpecie chriſtallina fabæ ī modū ī gallo
rū uentriculis repit aptus ut dicūt pliantibus. Milō porro priſci Tar
quini tpibus emicuit. Iā uero q defluxū aīum referat ad ſimilitudi-
nem cās q̄tū artificis naturæ ingenium dephendet. Interdum .n. ad ge
nus ſpectāt: & p ſobolem in familias tranſitus faciunt. Sicut plærunq̃
paruuli mō neruulos modo cicatrices mō q̄leſcunq̃ originis ſuæ no-
tas ferunt. Vt in Lepidis quoꝝ tres interuulſa tñ ſerie ex eadem do-
mo obducto membrana oculo ſimiles geniti reperiunt. Vel in byzan

tino nobili pugile qui cum matrem haberet adulterio ex æthiope cõ
ceptam qui nihil patri comparãdum reddidisset: ipse in æthiopem
auum regenerauit. Sed hoc minus mirũ si respiciamus ad ea quæ spe
ctata sunt inter externos regem Anthiochum Archeniõ quidã ex ple
ne syriarica sic facie æmula mentiebatur ut postmodũ Laodice uxor
regia obiecto populari isto tam diu dissimulauerit defunctum mari
tũ quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cn. põ
peium &. C. Iubiũ humili loco natũ tantus error extitit de paribus li
niamentis: ut romani Iubium Põpei noĩe Pompeium Iubii uocabulo
cognominarent. Oratorem Lutium Plancum Rubrius histrio sic im
pleuit: ut ipse Plancus a populo uocaretur. Armentarius Mir millo:
& Cassius seuerus orator ita se mutuo reddiderunt: ut si quãdo pari
ter uiderentur dignosci nõ potuerint: nisi discrepantiã habitus iudi
caret. M. Messala Cẽsorinus & Menogenes ex fece uulgari hoc fuerũt
uterq;: quod singuli: nec Aliũ Messalam quã Menogenẽ: nec Menoge
nem alium quã messalam putauerunt. Piscator ex Sicilia proconsuli
Syriæ præter alia ẽt rictu oris cõparabatur: Itaq; in eadem uocis im
pedimenta & tardatæ solum sonum linguæ naturalibus offendiculis
congruebant: Interdum non mõ inter externos: sed etiam inter dedu
ctos ex diuersissima pte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deni
que cum Antonio iã triũuiro Thoranius quidã eximios forma pue
ros uelut geminos trecẽtis sextertiis uẽdidisset: quoꝝ alteꝝ de trãsal
pina gallia: alterum ex asia comparauerat: adeoq; una res uiderentur
nisi solus sermo fidem pãderet Atq; iõ se Antonius illusum grauare
tur: nõ infacete Thoranius id uel pcipue quod emptor criminabatur
pretiosum ꝓbauit: neq; enim mirum si forẽt pares gemini illud nul
lis posse taxationibus estimari quod tãtis spatiis diuersitas separata:
plusq̃ geminos attulisset. Quo responso adeo Antonius mitigatus ẽ:
ut deinceps nihil se habere clarius in substantia sua iactitaret. Nunc si
de ipsis hominũ formis requiramus: liqdo manifestabit: nihil de se
antiquitatẽ mendaciter p̃dicasse: sed corruptã de generis successione
sobolem nr̃i tpis pernascentium detrimenta decus ueteris pulchritu
dinis perdidisse. licet ergo plerique diffiniant nullum posse excede
re longitudinem septem pedum: qđ intra hunc modũ Hercules fue
rit: dep̃hensum: est tñ romanis temporibus sub diuo Augusto pusio
nem & secũdillam denos pedes & amplius habuisse proceritatis quo
rum reliquiæ adhuc in conditorio Salustianorum uidẽtur. Postmo
dum diuo Claudio pricipe Gabbarrã: noĩe ex Arabia aduectum no
uem pedum & totidem Vnciarum: sed ante Augustũ annis mille fer
me non apparuit forma huiusmodi sicut nec post Claudium uisa est

Quis enim æuo isto non minor suis parentibus nascitur. Priscorum
autem molem testantur etiam Horestis supræma cuius ossa olym-
piade quinquagesima & octaua Thegeæ inuenta a sparthanis oracu-
lo monitis didicimus impleuisse: longitudinem cubitorum septem.
Scripta quoq; quæ ex antiquitate memoriam accerserũt in fidem ue
ri hoc etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impe
tu plusquam uiamnica terras rupissent post discessum fluctuũ inter
plurima humi discidia humanum cadauer repertum cubitorũ: tri-
um: atque triginta: cuius inspectandi cupidine: Lucium Flaccum le-
gatum Metellum etiam ipsum impetu admodum. captos miraculo:
quod auditu respuerant: oculis potitos. Non omiserim Salaminæ.
Enthimenis filium creuisse in triennio: tria cubita sublimitatis: sed
īcessu tardũt sēsu hebetē robusta uoce pubertate festīa: statīq; obses-
sum morbis plurimis: īmoderatis ægritudinũ supplicis ꝯpēsasse p̄ci-
pitē īcremēti celeritatē Mēsuræ rō bifariā cōueit. nā q̄tus māibus expā
sis inter digytos longissimos modus ē: tantum constat esse inter cal-
cem & uerticem. Ideoq; Physici hominem minorem mundum iudica
uerũt. Parti dextræ habilior ascribitur motus. Leuæ firmitas maior
Vnde altera gestigh latõnibus promptior est: altera oneri ferundo ac
commodatior: pudoris legem etiam inter defuncta corpora natura
discreuit. At si quando cadauera necatorum fluctibus euehunt. Viro
rum supina. prona fluitauit fœminarum. Verum iam ad pnicitatis
titulum transeamus primam palmam uelocitatis ladas quidā ade-
ptus est: qui ita super cauum puluerem cursitauit: ut in harēis pēdē-
tibus nulla īdicia relinqueret uestigiorũ: Polymnestor mylesius pu-
er cum a mr̄e locatus esset ad caprarios pastus ludicro leporem con-
secutus ē & ob id statim ꝓductas a græcis dño olympiade sexta & q̄
dragesima ut Bocchus aucton est uictor in stadio meruit coronam.
Philippides biduo mille tercenta quadraginta stadia ab Athenis la
cedæmonem decucurrit. Anistilaco & Philonides Alexandri magni
cursores ab helynusque Sycionem mille ducenta stadia una die tran
sierunt. Pompeio Vipsanoq; consulibus in Italia octo annos puer na
tus quinque &. xl. milia passuum a meridie transiuit ad uespere. Vi-
su deinde plurimum potuit Strabo nomine: quem sup spexisse per
xxxv. millia passuum. Varo significat: solitũque a Carthagine exeun
tem classem punicam numerumque nauium manifestissime e liliby
tana specula notare. Cicero tradit iliadam oēm ita subtiliter ī mem-
brāis scriptā ut testa nucis includeretur. Callicrates formicas ex ebo-
re ita sculpsit ut portio earum cæteris secerni nequiuerit. Appolloni

des perhibet in scythia fœminas nasci: quæ bithiæ uocātur has ī ocu
lis pupillas gemitas habere: & perimere ūi uisu: si quem forte iratæ as
pexerint. hæ sunt & in sardinia.

De fortitudine Ca. iiii.

Reualuisse fortitudine apud Romanos. L. Sicinium detatatū titulorum numerus ostendit tribunos hic plebis fuit non multum post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Termo consulibus. Idem ex prouocatione octies uictor. xl. & quinque habuit aduersas cicatrices: in tergo nullam notam. Spolia tricies ex hoste & quater cœpit. In phaleris hastis. puris armillis coronis trecenta. xii. dona meruit. Nouem imperatores qui opera eius uicerant triumphantes ꝑsecutus: post hunc. M. Sergius duobus stipendiis. primo aduerso corpore: ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in prœlio dexteram perdidit: qua de causa ferreā sibi manū fecit & cum neutra pene idonea præliādū ualeret Vna die quater pugnauit: & uicit: sinestra duobus equis eo insidēte cōfossis. an Hānibale bis captus refugit. cū uiginti mensibus qbus captiuitatis sortē pferebat. nullo momēto sine cōpedi us fuerit: & cathēis: omnibus asprimis prœliis q̄ tēpestate illa Romani experti sunt: insignitus dōis militaribus a Thrasimeno Trebia Thicinoq; corōas ciuicas retulit. Cannensi quoq; prœlio de quo refugisse eximiū opus uirtutis fuit. solus accepit coronā. Beatus profecto tot suffragiis gloriaꝝ: nisi heres ī posteritatis eius successiōe. Catilina tātas eius adhorreas laudes odio dānati nominis obūbrasset. Quantū īter milites Sicinius aut Sergius tm̄ īter duces īmo ut uerius dicā īter oēs hoīes. Cæsar dictator enituit huius ductibus. Vndecies cētū Nonagīta & duo milia cæsa sunt hostiū nā quātū bellis ciuilibus fuderit uoluit ānotari. signis collatis qnq̄gies & bis dimicauit. M. Marcellū solus supgressus: qui nouies & tricies pari modo fuerat prœliatus: Ad hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternes etiā epistolas simul dictasse perhibetur: benignitate adeo preditus: ut quos armis subegerat: clementia magis uicerit. Capitulo. v.

Yrrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu cui numerosissimo præfuit: nominatī singulos alloq̄baſ. Fecit hoc idē in populo romano Lutius Scipio. Sed & cyrrū & Scipionem consuetudine credamus fecisse. Cyneas Pyrri legatus postero die q̄ īgressu. Romā fuerat: & equestrem ordinem & senetum propriis nominibus salutauit. Rex ponticus Mitridates duabus & uiginti gētibus quibus īperitabat: sine īterprete iura dixit. Memoriā & arte fieri palā factū ē: sicut Metrodorus philosophus q tpibus Diogenis Cinici fuit ītantum se meditatiōe assidua ꝑuexit. ut a multis simul dicta nō mō sēsu

um sed ẽt uerbo℞ ordinibus detineret. Nil tñ ĩ homine aut metu aut casu aut morbo facilius intercepi: sæpe pspectũ est. Qui lapide ictus fuerat accepimus oblitũ lrã℞. Messala certe coruinũ post ægritudi/ né quã petulerat pcussũ: ꝓprii noĩs obliuione quãlibet alias ei sẽsus uigeret. Memoriam metus pimit contra uocis interdũ ẽ incitamẽtũ quam non solum acuit sed etiam nunquam fuerit extorquet. Denique cum olympiade quinquagesima uictor Cirrus intrasset asiæ opidũ. Sardas ubi tunc Cræsus latebat. athis filius eius mutus: ad id usq; tẽ/ poris ĩ uocẽ erupit ui timoris. Exclamasse. n. dicitur parce patri meo Cyrre. & te hoĩem eẽ uel casibus disce nostris. Ca. vi.

Ractare de moribus superest: quorum excellẽtia maxime in duobus enituit. Cato princeps portiæ gẽtis senator optimus: optimus ĩperator: orator optimus. Causã tamen quadrigẽis & quæ ter dixit diuersis odiorum simultatibus appetitus sẽper absolutus. Vñ Scipionis Emiliani laus ꝓpensior: qui præter bona quibus Cator clarus fuit: etiam publico amore p̃cessit. Vir optimus Nasica. Scipio iudicatus est: nõ priuato tm̃ testimonio: sed totius senatus sacramẽto quippe quo iuuentus dignior nõ fuit: cui præcipue religionis credere tur ministerium: cum oraculum moneret accersi deum sacra matris pesinunticæ. Cap. vii

p Lurimi ĩter Romanos eloquentia floruerunt. sed hoc bonũ hæreditarium nunquã fuit nisi in familia curionum ĩ qua tres serie cõtinua oratores fuere. Magnum hoc habitum est sane. hoc sæculo: quo facundiam præcipue & humana & diuina mirata sunt. Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit: & la tronum facinus deo coarguente detectũ ẽ. Cũq; Lysander lacædemo nius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus ia/ cebat: identidem liber pater ducẽ monuit per qetem: ut sepeliri deli/ tias suas fineret. Nec prius destitit q̃ Lysander cognito qs obiisset diẽ & quid a numine posceret inducias bello daret usq; dum cõgrue su premis talibus exequiæ ducerentur. pindarum lyricum eo cõuiuii lo co cui imminebat ruina: ne cum cæteris ĩterire forinsecus cũ castor & pollux uocauerunt. inspectãtibus uniuersis. Quo effectum est ut so/ lus impẽdens periculum euaderet. Numerandus post deos. Cn. põ/ peius magnus intraturus Possidonii domum clarissimi tũc sapiẽtiæ professoris percuti ex more a lictore uetuit fores: summisq; fascibus quamlibet cõfecto mithridatico bello & orientis uictor: sententia ꝓ pria cessit ianuæ litterarum. Africãus prior. Qu. Ennii statuã impo/ ni sepulchro suo iussit. Vticensis Cato unum ex tribunatu militum

philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus plurimum se eo factu senatui & populo romano contulisse: quanuis proauus eius sæpissime sensuisset græcos urbe pellendos. Dionysius tyrannus uittatam nauem platōi obuiā misit. Ipse cum albis quadrigis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam prudentiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documētum nobilius quidem ī Metellorū domo refulsit: sed emittētissimū plebeia puerpera reperitur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur: ægre obtinuisset īgressū: exquisita sæpius a. ianitoribus ne forte parenti cibum sum ministraret: alere eum uberibus suis deprehensa est Que res: & factum & locum consecrauit. Nam qui morti destinabatᷓ donatus filiæ in memoriam tanti præconii reseruatus ē locus dicatus suo nomini pietatis Sacellum fuit. Nauis phrygia gerula sacrorū dū sequitur uictas castitatis contulit claudiæ principatum pudicitiæ. At Sulpitia particule filia. M. Fuluii flacci uxor cēsura omnium matronarum e centū probatissimis haud temere electa ē: quæ simulacꝝ Veneris ut Sibylini libri monebāt dedicarat. Quod attinet ad titulū fœlicitatis: nec dum repertus est: qui fœlix censeri iure debuit. nāq; Cornelius Sylla dictus potius ē q̄ fuit fœlix. Solū certe beatū Cortina: Aglauum iudicauit: qui in augustissimo arcadiæ angulo paupis soli dn̄s nunquam egressus paterni cespitis terminos inuenitur.

De Italia & eius antiquitate.

E homine satis dictum habeo. Nunc ut ad destinatum reuertamur: ad locorum commemorationem stilus dirigendus: ē atque iō principaliter in italiam cuius decus iam urbe contigimus Sed italia tanta cura ab omnibus dicta est: præcipue. a. M. catone: ut iam inu eniri non possit quod non ueterum præsumpserit diligentia largiter in laude excellentis terræ materia suppetente. Dū scriptores præstantissimi reputant locorum salubritatem cæli temperiem. Vbertatem soli: aprica collium. Opaca memorum: innoxios: saltus. uitium olearum que prouentus: nobilia pecuaria tot amnes: lacus tātos bifera uiolaria: inter hæc uesevum flagrantis animæ spiritu uaporantem. tepentib us fontibus Baias. Colonias tam frequentes; tam assiduam nouarum ur bium gratiā: iam clarum decus ueterum oppidorū: quæ primo abo rigines arunci: Pelasgi. Arcades: Siculi: totius postremo Græciæ aduenæ. Et in summa: Victores romani condiderūt Ad hæc littoꝝ quod portuosa orasq; parentibus gremiis commertio orbis accommodatas. Verum ne prorsus intacta. uideatur in ea q̄ minus trita sūt animū ītendere haud absurdū uidetᷓ; & partius depasta;

leuibus uestigiis iuiare. Nā q̄s ignorat uel dictā uel cōditā a Iano Iani culū a Saturno latiū atq; Saturniā. a Danae ardeā. a comitibus Herculis policlē. ab ip̄o in cāpāia Pōpeios q̄a uictor ex hispania pōpā boum duxerat ī liguria quoq; lapidarios cāpos q̄ Ione eo dimicāte credūt saxa pluisse. Regionē Ionicā ab Ione Naulochi filia quā p̄caciter insi dētē uias Hercules īteremit. ut fert. Archippēa a resā rege. Lydorūq; hiatu terræ haustum dissolutū ē in lacū fuciuū ab Iasone tēplū Iunonis arginæ: a Pelopidis pisas. a Cleoalo Minonis filio dannios. Iapigis a Iapige dedali filio. Tyrrenos a Tyrreno Lydiæ rege. Coram a dardanis Argillā a pelasgis: q̄ primi in latium litteras intulerūt. ab Faleso argiuo Phaliscam. a Phalerio argiuo Phalerios. Fescēnium quoq; ab argiuis portum porthenium a Forcēsibus. Tybur: sicut Cato facit testimonium: a Catillo Archade præfecto classis Euādri. sicut Sextius: ab argiua iuuētute. Catillus enim Amphiare: & filius: post p̄digialem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni fœtu uel sacro missus: tres liberos in Italia procreauit: Thiburtum coram & Catillum: qui depulsis ex oppido Siciliæ ueteribus Sicāis: a nomine Thiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox in Brutiis ab Vlixe extructum templum Mineruæ. Insula lincea appellata: abiecto ibi corpore sirenis: ita nominatæ. Parthenopis a Parthenope sirenis sepulchro: quā Augustus postea Neapolim esse maluit. Prenester ut Zēodotus r̄fert a Prenestene Vlixis nepote Latini filio: aut ut p̄nestini sonat libri: a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerūt: ut fama est Digidiorum sorores. Notum est Aphiloctete petiliam cōstitutam. Arpos & Beneuētum a Diomede Patauium ab Anthenore Methapontum a Pl iis Scillatium Ab atheniensibus. Sibarini a trizeniis & a sagarari aiacis locri filio. Salentinos a liciis. Anconam a siculis. Gabios a galacto & bio siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. Insulam tensam ab leonibus. Pestū a Dorensibus a Miscelo Acheo Crotoriam. Rhegium a Calcidensibus: Caulonam & Terinam a Crotoniensibus. Anaritiis locros: Heretrum a græcis ī honorem here sic. n. Iunonem græci uocant: partitiam ab Archilocho sicleo. Vnde & nomen ut Cassio Heminæ placet tractum hoc in loco Horestes oraculo monitus simulacrum scythicæ dianæ qd' de Taurica extulerat prius q̄ Argos peteret cōsecrauit. a zancleis methaurum locatum a Locrensibus: Methaponthum: quod nunc ludo dicitur. Bocus absoluit gallorum ueterum propaginem Vmbros esse. M. Antonius asseuerat hos eosdem: quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerunt. Vmbros græce nominatos. Liciniāo placet a Mesappo græco Mesappiæ datam originem: uersam postmodum in nomen Calabriæ: quā

in exordio Enotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. par sen-
tentia est inter auctores. a Gubernatore Eneæ appellatum palmurũ.
a Tubicine Miseno Misenum. a consobrina Leucasiam insulam. Inter
omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Laui-
nia Lauinũ eẽ nuncupatũ: qđ post Troiæ excidiũ sicut Cussonius p
hibet quarto ãno extructũ ẽ. Nec omissũ sit æneã æstate ab illo capto
secũda italicis littoribus appulsum ut Hemina tradit: sociis nõ ampli
us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulacꝝ qđ
secũ ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matrisq; Aphroditis dicit
a Diomede pelladium suscipit. tribusq; mox ãnis cũ latino regnat: so
cia potestate qngẽtis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summã
biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa-
trisq; indigetis ei nomen datum. Deide cõstitutæ ab ascanio lõga alba:
nidenæ: Antiũ Nola a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibylle
sacellum est: eius quæ rebus Romanis quĩquagesima olympiade ĩter-
fuit cuiusq; libꝝ ad corneliũ usq; Syllã põtifices nr̃i cõsulebãt. tũc. n.
una cũ Capitolio igni absũptus ẽ. Nã priores duos Tarquinio super
bo partius prætium offerente quã postulabatur ipsa exusserat Cuius
sepulchꝝ in Sicilia adhuc manet. Delphicã aũt Sibyllam ante troia-
na bella uaticinatã: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo
Homeꝝ inseruisse manifestat hanc heriphilẽ Erithræa annis aliquot
intercedẽtibus insecuta ẽ Sibylla: quæ appellata ẽ de sciẽtie parilitate
quæ ĩter alia magnifica les bios amissuros imperiũ maris multo ante
præmonuit: q̃ id accideret. Itẽ cucumanã tertiã fuisse. post has loco ip
sa æui series ꝓbat. Ergo Italia in qua latium antiquum ãtea a tibernis
hostiis adusq; lyrim ãnem ptinebat. Vniuersa cõsurgit a iugis alpiũ
porrecta ad rheginum uerticem & littora brutioꝝ: quo in mar̃ meri
diem uersus protendit. Inde ꝓcedens paulatĩ se apennini mõtis dor-
so attollit extensa inter tuscum & hadriaticum. idest inter supeꝝ ma
re & inferum: similis querno folio scilicet lõgitudĩe ãplior q̃ latitudi
ne. Vbi longius processit in cornua duo scinditur: quorum alteꝝ Ioni
um spectat æquor. alterum siculum: Inter quas prominentias nõ:
uno margine accessum insinuati freti recipit: sed linguis ꝓiectis sæ-
pius procurentibus distinctum promontoriis pelagus admittit. Ibi
ut ouias sparsim notemus Arces tarentine Scyllace a regio cum Scyl-
leo. oppido & Crathi flumine Scylle patre ui uetustas fabulata ẽ Rhe
gini saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ
tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circæum insula ante circum-
flua immenso mari nunc æuo nitente addita continenti: diuersamq;

fortunam a rheginis experta:quos fretum medium a Siculis ui abſci
dit.Formiæ etiam leſtrigonibus habitatæ Multa præterea pollẽtiſſi
mis ingeniis ediſerta quæ præterire:q̃ iferius exequi tutius duximus
Verum Italiæ longitudo quæ ab auguſta prætoria per urbem capu-
amque porrgitur uſque ad oppidum rhegium decies centena & ui-
ginti milia paſſuum colligit.latitudo ubi plurimum.cccc.x. Vbi mi
nimum.c.xxxvi.milia.Arctiſſima ẽ ad portum quem Hannibalis ca-
ſtra dicunt.neq; enim excedit quadraginta milia. Vmblicũ ut Var-
ro tradit in agro rheatino habet.At ſolidum ſpatium circuitus uni-
uerſi uicies quadrageſies nouies centena ſunt: in quo ambitu aduerſa
locrenſium frõte ortus a gadibus finitur Europe ſinus primus.Nam
ſecundus a Lacinio auſpicatus in agro ceranio metas habet ad hæc
Italia pado clara eſt:quem mons Veſulus ſuperantiſſimus inter iuga
alpium gremio ſuo fundit:Viſenno fonte in lygurum finibus:ũde ſe
primum padus proruit:ſubmerſuſq; cuniculo rurſus ĩ agro ubonẽ-
ſi extollitur.Nulli amnium inferior claritate.A græcis dictus Erida-
nus.intumeſcit ex ortu canis tabefactis niuibus & liquentibus brumæ
pruinis actuſq; aquarum agminibus.xxx.flumina in adriaticũ defert
mare.Eſt.E.memorabilibus inclytum & iſignitum per omnium ora
uulgatum quod per paucæ familiæ ſunt in agro:phaliſcorum : quos
Hirpos uocant . Hi ſacrificium annuum ad montem ſoractem :Ap-
pollini faciunt:idq; operantes geſticulationibus religioſis impune in-
ſultant ardentibus lignorum ſtruibus in honorem diuinæ rei flãmis
parcentibus:cuius deuotionis myſterium munificentia ſenatus con-
ſultus honorata Hirpis perpetuo omnium numerum uocationem
dedit.Gentem marſorum a ſerpentibus illeſã eſſe mihil mi℞ a Cir-
ces filio hi genus ducnnt:& de auita potẽtia deberi ſibi ſciũt: ſeruiti-
um uenenorum:ideoq; uenena contemnunt.C.Cælius Oete tres filias
Angitiam Medeam & Circen dicit:circẽ circeos inſediſſe montes car
minum maleficiis uarias imaginum facies mentientem. Angitiam
uicina fucino loca occupauiſſe:ibiq; ſalubri ſcientia aduerſus morbos
reſiſtẽtem cum deſiſſet hominẽ uiuere:deam habitam: Medeam ab
Iaſone butroti ſepultã filiũq; eius marſis ĩperaſſe Sed q̃uis italia ha-
beat hoc præſidiũ familiare:a ſerpentibus nõ penitus libera eſt. De-
niq; habitatores ab amyclis quas antea amycleis græci: condiderunt
ſerpentes fugauere Illic frequens uipera inſanabili morſu. Breuior
hæc cæteris q̃ in aliis aduertimus orbis partibus:ac propterea dum:
deſpectui eſt facilius nocet. Calabria chelindriis frequentiſſima ẽ:&
boam gignit:quem anguem ad immenſam molem ferunt ſed coale-
ſcere.Captat primo greges bubalos & quæ plurimo lacte rigua bos ẽ

eius se uberibus innectit: suctuque continuo saginata lõgo in sæculo ita celebri satietate ultima extuberat ut obsistere magnitudini eius nulla uis ualeat. Postremoque depopulatis animantibus regiones quas obsederit ad uastitatem cogit. Diuo Claudio principe in loco ubi uaticanus ager est in aluo occisæ boæ spectatus est solidus ĩfans. Italia lupos habet qui cæteris similes nõ sint: Homo quem prius uiderit conticescit: & anticipatus obtutu aspectus nocẽtis licet clamandi uoluntatem habeat: non habet uocis ministerium. Sciẽs de lupis multa prætereo. Spectatissimum illud est quod caudæ animalis huius uillus amatorius inest perexiguus: quẽ præsentaneo damno abiicit cũ capi metuit: nec habet potentiã nisi uiuenti detrahatur. Coeũt lupi toto anno nõ amplius dies. xii. Vescuntur in fame terra. At hi quos ceruarios dicimus quis post longa ieiunia repertas ægre carnes mãdere ceperint. Vbi quod casu respiciant obliuiscũtur: & immemores præsentis copiæ eũt quæsitum quam reliquerunt satietatem. In hoc animalium genere numerantur & linces: quarum urinas coire in duriciem preciosi calculi fatent qui naturas lapidum exquisitius sũt persecuti. Istud etiam ipsas linces persentiscere hoc documento probatur quod egestum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualent contegunt inuidia scilicet ne talis egeries transeat in nostrum usũ ut Theophrastus perhibet. Lapidi isti succini color est pariter spiritu attrait propinquãtia: dolores renum sedat: medetur regio morbo. Lygurium græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ: nec usquam alibi quod silentium miraculo ẽ: nec immerito cum uicinæ quæ sunt locrensium ultra cæteras sonitent. Causas Granius tradit: cum obmurmurarent illic Hercule quiescente deum iussisse ne streperent. Itaque ex eo cœptum silentium permanet. Ligusticum mare frutices procreat: qui quantisper fuerint in aquarũ profundis fluxi sunt tactu prope carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur naturalibus saxis derogati lapides fiunt. Nec solum qualitas illis: sed & color uertitur. Nam puniceo protinus erubescũt. Ramuli sunt quales arborum uisimus ad semipedem frequentius longos: rarum est pedaneos deprahendi. Excuduntur ex illis multa gestamina. Habet enim ut Zoroastes ait materies hæc quandam potestatem. Ac propterea quicquid inde fit habetur inter salutaria. Coralium alias dicunt. Nam Metrodorus gorgiam nominat: id est quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Eruitur gemma in parte lucaniæ facie adeo iucunda: ut languentes intrinsecus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quoniam in litore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur.

Est & ueintania gemma a loco dicta cui nigri coloris superficies pro-
pria: quã ad gratiam uarietatis albi limites intersecant uenis candidã
tibus. Insula quæ apuliæ oram uidet tumulo ac delubro Diomedis ĩſ
insignis est: & diomedeas aues sola nutrit Nam hoc genus alitis præ-
terq̃ ibi nusq̃ gentium est: idq; solum poterat memorabile iudicarĩ
nisi accederent non omittenda forma illis peneq; fulicis color candi-
dus: ignei oculi ora dentata: congregatæ uolitant: nec sine ratiõe per-
gendi duces duæ sunt quæ regunt cursum. Altera agmen anteit. alte-
ra insequitur. Illa ut ductu certum iter dirigat. hæc ut instantia urge
at tarditatem. Hæc in meantibus disciplina ẽ cũ fœtificũ adest tem-
pus: rostro scrobes excauant. Deinde surculis iuersum suppositis im
mitantur texta cratium sic contegũt subter cauata: & ne operimenta
desint si forte lignorum cã uenti auferant: hanc struẽ cõprimunt ter
ra quam egesserant cum puteos excitassent. Sic nidos moliuntur bi-
formi accessu nec fortuitu adeo ut ad plagas cæli metẽtur exitus uel
ingressus. Aditus qui dimittit ad pastus in ortũ destinatur: qui exci
pit reuertẽtes uersus occasum ẽ ut lux & morãtes excitet: & receptui
nõ denegetur. Leuaturæ aluũ aduersis flatibus subuolant: qbus plu
uies longius auferat. Iudicant inter aduenas. Qui græcus est propius
accedunt & quantũ intelligi datur: uelut ciui blandius adulantur. Si
quis erit gentis alterius inuolant & impugnãt. Aedem sacrã omni die
celebrant studio eiusmodi. Aquis imbuũt plumas: alisq; ĩpendio ma
defactis confluunt rorulente. Ita ædem excusso humore purificant.
Tunc pennulis superplaudunt. Inde discedũt quasi peracta religiõe
Ob hoc credunt Diomedis socios aues factos. Sane ante aduentũ Ae-
tholii ducis nomen diomedeæ nõ hẽbãt. Inde sic dictæ sunt. Italicus
excursus per liburnos q̃ gens asiatica ẽ pcedit in dalmatiæ pedẽ. Dal
matia in limitem illyricũ: in quo sinu dardani sedes habẽt: hoĩes ex
troiana pro sapia in mores barbaros efferati. At ex altera pte per ligu
rũ oram in narbonẽsem puinciã pergit: in qua phocenses quondã fu
gati psarũ aduentu massiliam urbẽ olympiade quadragesimaquĩta
cõdiderunt. Et. C. Marius bello cymbrico factis manu fossis iuitauit
mare: perniciosamq; feruẽtis rhodani nauigationẽ temperauit. Qui
amnis pcipitatus alpibus primũ per heluetios ruit: occursantiũ aqua
rum agmina secũ trahens: auctusq; magno ipso qđ inuadit freto tur
bulentior: nisi q fretũ uentis excitatur. Rhodanus sæuit: & cum fere
nus est atq; ideo inter tres europæ maximos fluuios & hũc cõputant.
Aq quoq; sextiæ eo loco claruerũt: quõdã hiberna cõsulis: postea ex
culta mœnibꝰ. Quaꝝ calor oli acrior exhalatꝰ p tpa euaporauit: nec

iam par ē famæ priori. Si græcos cogitemus p̄stat respicere littus tarē tinū: Vnde a promontorio quod acroma phygiam uocant. Achaiam cursum destinantibus citissima nauigatio ē.

De insulis & primū de corsica & catochite lapide. Ca. viii.

Lectendus hinc stilus est. Terrarū uocāt alia & lōgum est ut morati īsularū oīum oras legamus: quascūq; promōtoria italica prospectāt q̄uis sparsæ recessibus amœnissimis & quodā natu ræ quasi spectaculo expositæ non erant omittendæ. Sed quantum residendum est si dilatis qua præcipua sunt per quādam desidiā aut pandatheriam aut prochytam dicamus aut ferri feracem iluam aut caprariā quam græci ægilion dicunt: aut planasiā de facie supinitatis sic uocatā: uel ab Vlyxis erroribus: uel colūbariam auium huius no/minis matrem. uel itacesiam Vlyxis ut proditur specula: uel ennariā inarymen ab Homero nominatā: aliasq; non secus lætas: inter quas corsicam plurimi in dicendo latius circunuecti plenissima narrandi absoluerunt diligētia nihilq; omissum quod retractari non sit super uacuum: ut exordiū incolæ ligures dederūt: ut oppida ibi extructa sint: ut colonias ibi deduxeruut Marius & sylla: ut ipsa ligustici sinus æquor alluat. Sed hæc facessant alii. Verum ager corsicanus quod in eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocāt: fa/tu dignissimū. Maior est cæteris qui ad ornatum destinant: nec tam gemma q̄ cautes. Idem impositas manus detinet: ita se iunctis corpori bus ānectens: ut cum ipsis hæreat a quibus tāgitur. Sed ei inest uellus uelut de glutino lentiore nescio quid parat gūmi: Accepimus Demo/critum abderitē ostentatione scrupuli huius frequenter usū ad ꝓbā/dā occultā naturæ potētiā ī certaminibus q̄ cōtra magos habuit.

Sardinia de solifuga & hærba sardinica. Ca. ix.

Ardinia quoq; quā apđ Timeū sandaliotin legimus. apud Crisippū ichnusā in quo mari sita sit: quos īcolarū auctores hēat satis celebr̄ ē Nihil ergo attiet dicer̄ ut Sardus ab hercule & no/rax a Mercurio ꝓcreati. Cū alter a libya: alter ab usq; tardesso hispa/niæ ī hosce fiñs permeauissent: a Sardo terræ, a Norace oppido nomē datū. Mox Aristeū regnādo his ꝓximū in urbe corali quā condiderat ipse cōiūcto populo utriusq; sāguinis seiuges usq; ad segētes ad unum morem coniugasse imperium ex insolentia nihil asꝑnatas. Sed & hic Aristeus Iolaum creat: qui ad id locorū agros ibi in sedit. Præterea: & ilienses & locrenses transeamus. Sardinia est quidem absq; serpenti/bus. Sed quid aliis locis serpēs hoc solifuga Sardo is agris: animal per exiguum q̄ araneæ forma Solifuga dicta q̄ diem fugiat. In metallis argentariis plurima est: nā solū illud argēto diues est. Occultim repe

tat;& per imprudentiã ſuperſedentibus peſtem facit. Huic incõmo-
do accedit & hærba ſardõia quæ inde fluuius fontaneis prouenit iu
ſto largior: Ea ſi edulio fuerit: ueſcentibus neruos cõtrahit; rictu ora
deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridentiũ facie intereant. Cõ
tra quicqd aquarum eſt uarie cõmodis ſeruit. Stagna piſculẽtiſſima
hybernæ pluuiæ in æſtiuam penuriam reſeruãtur. Nã homo ſardus
opem plurimã de himbrido cælo hẽt hoc collectaneum depaſcitur
ut ſufficiat uſui ubi defecerint ſcaturigĩs quæ ad uictũ uſurpari ſo-
lent. Fontes ſane calidi & ſalubres aliquot locis efferueſcunt; qui me
delas afferunt: aut ſolidant oſſa fracta; aut moliunt; aut abolent a ſo
lifugis inſertum uenenũ aut etiam ocularias diſſipant ægritudines.
Sed qui oculis medentur: & coarguendis ualent furibus Nã quiſquis
ſacramento raptum negat lumina aquis obtrectat. Vbi periurium nõ
eſt: cernitur clarius. Si perfidia abnuit detegitur facinus cæcitate & ca
ptus oculis admiſſum tenebris fatetur.

Sicilia in ea ſoli & aquarũ memorabilia: & de achate lapide.

S I reſpiciamus ad ordinẽ temporũ uel locorum poſt ſardiniã
res uocant ſiculæ. Primo ꝙ utraq; inſula in romanũ arbitriũ
redacta his quidem tẽporibus facta ꝓuincia ẽ. Cum eodem
ãno ſardiniam. M. Valerius: alterã C. Flaminius p̃tor ſortiti ſunt. Ad
de ꝙ freto ſiculo excipitur nomẽ ſardoi maris. Ergo ſicilia ꝙ cũ pri-
mis aſſignandum eſt diffuſis promontoriis triquadra ſpecie figurat.
Pachinus aſpectus in peloponenſiũ & meridianã plagam dirigit. Pe-
lorus aduerſa ueſpero italiã uidet. Lilybeus in africam extenditur: In
ter quæ pelorias præſtat temperie ſoli p̃dicata. quod neq; humido i
lutũ diluatur neq; fatiſcat in puluerẽ ſiccitate. Ea ubi introrſum rece
dit: & in latitudinẽ pandit tres lacus obtinet. Quorũ unus ꝙ piſciũ
copioſus eſt: nõ equidẽ ad miraculũ duxerim: ſed ꝙ ei ꝓximas cõdẽ
ſis arbuſtis inter uirgultorum opaca feras nutriat & admiſſis uenanti
bus per terrenos tramites qbus pedeſtres acceſſus excipit duplicẽ pi-
ſcandi uenandiq; præbeat uoluptatem. Inter memorabilia numerat;
tertiũ ara ſacrũ approbat: quæ in medio ſita breuia diuidit a profun
dis: qua ad eam pergitur, crurũ tenus peruenitur aqua. Quod ultra ẽ
nec explorari licet nec attingi: & ſi fiat qui id auſus ſit malo plectitur
quantamq; ſui partem ingurgitauerit: tantam it perditũ. Ferũt quen
dam in hæc ultra q̃ longiſſimam poterat ieciſſe lineam. eam ut recu
peraret dum merſo brachio niſum adiuuat cadauer manum factam.
Peloritana ora habitatur colonia taurominia: quam priſci naxum
uocabant. Oppidum Meſſana rhegio italiæque oppoſitum eſt.

Quod rhegium a dehiſcendi argumento græci dictitabant. Pachinū finis & oībus marinantibus piſculentiſſimum. Pachino multa tynnorum ineſt copia: ac propterea ſemp captura larga. Lilybitano lilybeum oppidum decus eſt. Sybillæ ſepulchro. Sicaniæ diu ante troiana bella Sicanus rex nomen dedit: aduectus cum ampliſſima iberorum manu. Poſt Siculus Neptuni filius. In hac plurimi corinthiorum: argiuorum: ilienſiū dorienſium: cretenſium confluxerunt. Inter quos & Dedalus frabricæ artis magiſter. Principem urbiū ſyracuſas habet: in qua ēt cum hiberna uertilantur ſerena nullo non die ſol eſt. Adde ꝙ arethuſa fons in hac urbe eſt. Eminet montibus ætna & erice. Vulcano ætna ſacer eſt erix Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo ſunt: crateres noīati: per quos eruptatus erumpit uapor ꝑmiſſo prius fremitu per æſtuantes cauernarum latebras longo mugitu ītra terre uiſcera diu uoluitur: nec ante ſe flammarum globi attollunt: ꝗ̄ interni ſtrepitus ātecedāt. Mirum hoc eſt: nec illud minus quod ī illa feruentis naturæ peruicatia mixtas ignibus niues ꝓfert & licet uaſtis exundet īcendus apicis canicie perpetua brumalem detinet faciē. Ita inuicta in utroq; uiolentia: nec calor frigore mitigatur: nec frigus calorē diſſoluitur. Sunt & alii mōtes duo nebrodes & neptunius. & neptunio ſpecula eſt in pelagus tuſcum & adriaticū. Nebrodi dāmarum copia nomē dedit. Nebrodæ dāmæ hvmuli gregatim peruagātur. Inde nebrodes: Quicquid ſicilia gignit ſiue ſolis ſiue hominis ingenio proximū eſt his quæ optima iudicātur: niſi ꝙ ſ cetus terræ cēturipino croco uincitur. Hic primū īuenta comedia: hic & cauillatio inimica ī ſcena ſtetit: hic mō Archimedes q iuxta ſyderum diſciplinā machinarius cōmētator fuit hic Lais illa quæ eligere patriam maluit quam fateri. Gentem cyclopum uaſti teſtantur ſpecus. Leſtrigonū ſedes adhuc ſic uocātur. Ceres inde magiſtra ſationis fructuariæ. Hic ibidem campus ætnenſis in floribus ſemper & omī uernus die. Quē prope eſt demerſum foramen quo Ditem patrem ad raptus Proſerpinæ liberū exeuntem fama eſt lucem auſum. Inter catinam & ſyracuſas certamen ē de illuſtrium fratrum memoria: quorum nomina ſibi diuerſæ partes adoptant. Si catinenſes audiamus: Amaphius fuit & Amphimonius: Si quod malunt ſyracuſæ Mantiā putabimus & Critonem Catinēſis tamen regio cauſam dedit facto: in qua ſecū incendia ætnæ protuliſſent iuuenes duo ſublatos parentes euexerunt iter flāmas illeſi ignibus norum memoriā ita poſteritas numerata ē: ut ſepulchri locus nominaretur campus piorū. De arethuſa & alpheo uerū ē hactenus ꝙ ꝯ couenıunt fons & ānis fluminū abūde uaria miracula. Dianā qui ad camerinā fluit niſi habitus pudice hauſerit nō cohibet ī corpus unū

latex uineus & latex aquæ. Apud se gestanos helbesus in medio flumi
ne subita æstuatione feruet. Ac idem quis dimissum ætna nullus fri
gore anteuertit: hiemereum celestes mutant plagæ. Amarus deniq; ē
dum in aquilonē fluit: dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in
aquis tanta nouitas in salinis. Salem agrigentinū si igni iunxeris solui
tur ustione: cui si liquor aquæ ꝓximauerit crepitat ueluti torreatur
Purpureū ætna mittit. In pachino translucidus inuenitur. Cætera sa
linaꝶ metalla quæ sunt aut agrigētino aut centuripis ꝓximantia fun
gūtur cautium misterio. Nā illinc excudūtur signa ad facies hoīum
uel deoꝶ. Termitanis locis insula ē arundinū ferax: quæ maxime ac
comodæ sunt in oēm sonum tibiaꝶ seu præcentorias facias: quaꝶ lo
cus ē ad pluuinaria ꝑcinendi siue uascas quæ foraminū numeris præ
centorias anteuertūt seu puellatorias quibus a sono clariore uocamē
datur: siue gingricas quæ breuiores licet subtilioribus tñ modis inso
nant: aut miluinas quæ in accentus exeūt acutissimos: aut lydias quas
& choranias dicunt: uel corinthias uel ægyptias: alias ue a musicis ꝑ
diuersa officia & noīa separatas. In halesina regiōe fons alias quietus
& trāquillus cum silet: si insonent tibiæ exultabūdus ad cantum ele
uatur: & quasi miret dulcedinē uocis ultra margines intumescit. Ge
loniū stagnum tetro odore abigit ꝓximantes. Ibi & fontes duo. Alte
rū si sterilis sumpserit fæcūda fiet. Alteꝶ si fæcunda hauserit uertit
in sterilitatem. Stagnū petrensiū serpentibus noxium ē: hominibus
salutare. In lacu agrigentino oleū supnatat: Hoc pingue hæret arun
dinū comis de assiduo uolutabro e quaꝶ capillamētis legitur unguē
tum medicum contra armentarios morbos. Nec lōge inde collis uul
canus: in quo qui diuinæ rei operantur ligna uitea super aras struūt:
nec ignis apponitur in hanc congeriem cū positias intulerint. Si adest
deus: si sacrum probatur sarmenta licet uirentia ignem sponte conci
piunt: & nullo inflagrante a litato numine fit incendium. Ibi epulan
tes alludit flamma quæ fluxuosis excessibus uagabunda quem conti
gerit non adurit. Nec aliud est quā imago nuncia perfecti rite uoti.
Idem ager agrigentinus eructat limosas scaturigines: & ut uenæ fonti
um sufficiunt riuis subministrandis. Ita in hac siciliæ parte solo nun
quā deficiente æterna reiectatione terra terram euomit. Achatem la
pidem sicilia primum edidit in fluminis ripis repertum non uilem
cū ibi tm̄ inueniret. Quippe inter scribentes eū uenæ naturalibus sic
notant formis: ut cū optimus ē uarias ꝓferat reꝶ imagines. Vñ anulus
pyrrhi regis q aduersus romanos bella gessit nō ignobilis famæ fuit.
Cuius gēma achates erat: ī quo nouē musæ cū īsignibus suis singulæ.

Et Apollo tenens cytharam uidebantur nō impressis figuris sed inge nitis. Nūc diuersis locis apparet. Dat creta quem coralli achatem uocant coralliosimilem: sed illitū guttis auro micantibus & scorpionū ictibus resistentem. Dat india reddētem nunc nemorū nūc animaliū facies. Quem uidisse oculis fauet: qnoq; intra os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti redolent. myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed qui maxime pbantur uitream habēt perspicuitatē ut cyprius. Nam qui sunt facie cærea abundātes triuialiter negligunt Omnis ambitus huius insulæ claudit stadiorū tribus milibus.

De insulis uulcaniis.

i N freto siculo ephistiæ insulæ. xxv. mili. passuum ab italia absunt: Itali uulcanias uocāt. Nā & ipse natura soli ignea p occulta cōmertia aut mutuant ætnæ incēdia aut subministrāt: hic dicta sedes deo ignium. Numero septem sunt. Liparæ nomen dedit rex Liparus q eam ante Aeolū rexit. Alteram hieram uocauerūt. Ea præcipue uulcano sacrata est: & plurimū colle eminentissimo nocte ardet. Strongile tertia Aeoli domus uergitur ad solis exortum minime angulosa quæ flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit q ex eius fumo potissimū incolæ præsentiscūt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factū ut Aeolus rex uentorū crederetur. Ceteras didymen erisusam phœnicusam euonymon quoniā similes sunt dictas habemus.

Europæ sinus.

t Ertius europæ sinus incipit a cerauniis mōtibus: desinit i hellespontū. In eo apud molossos ubi dodonei Iouis templū est Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fontibus ut Theopompo placet. In epyro fons est sacer frigidus ultra oēs aquas & spectatæ diuersitatis. Nam in eū ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammat: Dodōe ut Maro dicit sacra. Delphi cephiso flumine: castalio fonte: parnasi iugis celebris. Acarnania arachyntho eminet. Hāc ab ætholia pindus diuidit: qui acheloum parit cū primis græciæ amnibus præditū ueteri claritate. Nec mirū cum inter calculos quibus ripæ eius micāt inueniat galactites qui scrupulus ipse candidus si teratur reddit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fœcū dat ubera: subnexus puulis largiusculos haustus facit saliuarū. Intra hos receptus liquescit: cum soluit tantum memorie bonū perimit. Quem post Nilū Achelous dat: nec alter alius pter oppidū patras

Odeſſa locus nouē collium opacitate umbroſus & radiis ſolis fer me
inuius nec aliam ob cām memorabilis. In laconia ſpiraculū· tenaron
ꝓmontorium aduerſum Africæ; in quo phanū Metymnæi arionis
quem delphine eo aduectū imago teſtis eſt ærea ad effigiē caſus &
ueri opis expreſſa. ꝑterea tempus ſignatum olympiade enim undex
triceſima qua in certamine ſiculo idē Arion uictor ſcribitur id ipm
geſtum ꝓbatur. Eſt & oppidū tenarō nobili uetuſtate; ꝑterea aliquot
urbes: inter quas leuctræ non obſcure iampridē Lacedemoniorū fæ
do exitu amyclæ ſilentio ſuo quondam peſſundatæ. Sparta inſignis
cum pollucis & Caſtoris templo. Tū etiam Otriadis illuſtris uiri ti
tulis; therapne Vnde primū cultus dianæ pitane quam Archeſilaus
ſtoicus inde ortus prudentiæ ſuæ merito in lucē extulit. Antia & Car
damile ubi quondam fuere Thyræ; nunc locus dicitur; In quo anno
xvii. Regni Romuli inter laconas & argiuos memorabile fuit bellum
Nam Taygeta mons & flumen Eurotas notiora ſunt q̄ ut ſtilo egeant
Inacus Achaiæ amnus argolicū ſecat tractū quem rex Inacus a ſe no-
minauit; qui exordiū argiue nobilitati primus dedit. Epidauro de-
cus eſt eſculapii ſacellum; cui incubātes ægritudinum remedia capeſ
ſunt monitis ſomniorꝫ Pallanteum Arcadiæ quod pallatio noſtro p
Euandrum arcada appellationē dederit ſat eſt admonere ī qua mon
tes cyllene & Lycatus menalus etiam diis alumnis inclaruerunt: inter
quos nec herimantus in obſcuro ē flumen erymantus erimāto monte
demiſſus ē; & Ladon ille Herculis pugne hic plane clareſcūt. Varro
phibet fontē in archadia eſſe cuius interimat hauſtus. In eadem terra
rum pte de auibus hoc ſolū eſt non indignū relatu cōperimus: ꝙ cū
aliis locis merula furua ſit; circa cyllenem candidiſſima ē. Nec lapi-
dem ſpreuerimus quē Archadia mittit; cui Albeſto nomē ē ferri co-
lore. Hic accenſus ſemel extingui non pōt. In megarenſiū ſinū Iſtmos
exit ludis quīquēnalibus & delubro neptuni inclytus. Quos ludos ea
pp inſtitutos ferūt ꝙ finibus quinque peloponeſſi ore alluūtur A ſe
ptentrione Ionio; ab occidente ſiculo a brumali occidēte egeo. a ſolſti
tiali oriente myrtoo. a meridie cretico. hoc ſpectaculū p Cypheſelū
tyrānum intermiſſum corinthii olympiade quadrageſima nona ſo-
lemnitati priſtine reddiderunt. Cæterum peloponeſſon a Pelope re
gnata nomen inditio eſt. Ea ut platani folium receſſibus & prominē
tiis figurata diuortium facit inter Ionium & Egeum mare quattuor
nō amplius milibus deſiſtens utrūq; littus ex curſu tenui quē Iſtmos
dicunt. ab anguſtiis; hinc Hellas incipit quam proprie uerā uolūt eē
græciā quæ nūc Actica; atte prius dicta Ibi athene cui urbi ſaxa ſchy
ronia ꝓpinqua ſunt porrecta ſex milibus paſſuū ob honorem ultoris

Thesei:& memoriã nobilis pœne sic nominata. Ex istis rupibus Ino se cũ palemone filio in ꝓfunda pcipitem iaculata auxit maris numina Hæc atticos montes in ptem tacebimus.est Icarius.est Briseus. ẽ Licabeius & Egialus. Sed Hiemitio merito ac iure attribuit pricipatus ꝗ apprime florulẽtus eximio mellis sapore & externos oẽs & suos uicit. Calirhoen stupent fontem:nec ideo Cronefon fontem alterum nullius rei numerant Atheniensibus iudicii locus ẽ ariopagus & Marathon campus iactus memorabilis opinione prœlii cruentissimi. Et multæ quidem insulæ obiacent Atticæ cõtinẽti:Sed subrane ferme sunt Salamis. Sunium. Chios. Choos:quæ ut Varro testis est:subtilioris uestis amicula arte lanifice scientie prima inornatũ fœminarum dedit. Boetia thebis eminet Thebas cõdidit Amphion:nõ ꝗ lyra saxa duxerit:neqꝫ.n.par est id ita gestum uideri:sed ꝗ affatus suauitate homines rupiũ incolas:& incultis moribus rudes ad obsequii ciuilis pellexerit disciplinam. Vrbs ista numinibus apud se ortis gloriatᷓ: ut perhibent qui sacris carminibus herculem & libenum celebrant. Apud thebas helicon lucus est.citheron saltus.ãnis hismenus.fontes. Arethusa edipodia.phamate dirce.sed ante alios Aganippe & Hippocrene:Quos Cadmus litterarꝫ primus repertor dũ rimatur quænam adiisset loca qm̃ equestri exploratione dephendisset incensa est licentia poetarꝫ ut pariter utrũqꝫ uulgarent. Scilicet ꝗ eorũ alter alitis equi unguicula sollicitatus foret alter potatus facũdia animas irrigaret. Et ꝗ aperta foret alitis eq ungula:& ꝗ potini suspitionem facerent litterariam. Eubota insula laterũ obiectu efficit aulidis portum qui siculis traditur graie coniurationis memoria Boetii idem sunt q leges fuerunt:per quos defluens cefisos ãnis se in maria cõdit. In hac continẽtia Opuntius sinus larissa oppidũ Delphis amne quoq; iꝗua Amphiarai fanum & fidiace signũ dianæ Varro oppinatur. Duo in boetia esse flumina natura licet se pari miraculo tñ non discrepante. Quorum alterꝫ si ouillũ pecus debibat pullũ fieri coloris ꝗ induerit. Alterius haustu quæcũq; uellerũ fusca sunt in candidũ uerti. Addidit ẽt uideri ibi puteum pestilentẽ cuius liquorem qui hauserit bibat mortẽ. Perdices sane cũ ubiq; libere sint ut aues uniuerse:in boetia nõ sunt nec cum uolant sui sunt iuris. Sed in ipso aere quas transire nõ audeant metas:habẽt. Inde ultra notaros iam terminos nunquã exeunt:nec in atticũ solũ transmeant. hoc boetiis ꝓpriũ:nã quæ cõia sunt oĩbus generatim post ꝓsequemur. Continentᷓ a perdicibus nidis munitione solerti & pualida. Spineis.n.fructibus ac Surculis receptus suos uestiuunt:ut aĩalia quæ eam infestant arceantur asperitate surculorꝫ. Quis stragulũ puluis est atq; clanculo reuertũtur: ne inditiũ

loci conuersatio freques faciat. Plerūq; fœmine transuehūt partu ut mares fallant:qui eos afligunt impatientibus sæpissime adulátes. Dimicatur circa cōnubium;uictosq; credunt fœminarū uice uenerē sustinere. Ipsas libido sic agitat:ut si uētus a masculis flauerit fiāt pre gnātes odore. Tunc si quis hominū ubi incubant ꝓpinquabit egresse matres uenientibus sese sponte offerūt & simulata debilitate uel pe dum uel alarum quasi statim capi possint gressus fingunt tardiores. hoc mendacio sollicitant obuios & eludunt quoad ꝓuecti longius a nidis auocētur. Hæc in pullis studiū segnius ad cauendū. Cum.n. ui sos se ꝑsentiscunt resupinati glebulas pedibus attollūt:quaꝝ obtētu tā callide ꝓteguntur:ut lateant etiá deprehensi.

De thessalia & macedonia & philippi oculo.

Essalia eadem ē & hemōia q̄ Homerus Agros pelasgi cogno minat. Vbi genitus ē Helles:a quo Reges hellenes noīati hu- ius a tergo. Pyeria ad Macedoniá ꝓtendit q̄ deuicta sub Ma cedoniū uenit iugum. Multa ibi oppida:flumina multa. De oppidis egregia sunt Pthia. Larissa. Thessalia & Thebe. De ānibus Peneus:qui ꝑter ossa olympūq; decurrens collibus dextra leuaq; molliter curius nemorosis cū cōuallibus Thessalia tessua facit:q̄ & tempe dicuntur: undisq; aptioribus Macedoniá & gnesiá īterluēs in thermeū sinū cō ditur. Thessaliæ sunt pharsalici cāpi in q̄bus ciuilium intonuerunt ꝓcelle. Ac ne in mōtes notos eamus pindū & Othrim celebrāt:qui la phittaꝝ originē ꝑsequuntur. Ossa quos centauroꝝ fabulis inmorati iuuat pelion aūt nuptiale cōuiuiū Thedidis atq; pelei intantum noti ciæ obtulit ut taceri de eo magis miꝝ sit. Nā olympū ab Homero nō per audaciá celebratū docent quæ in eo uisitant primū excellēti uer tice tantus attollit ut tegmina eius cælū accolæ uocēt. Ara ē i cacumi ne Ioui dicata:cuius altaribus siq̄ de extis inferūtur nō difflant uen tosis spiritibus:nec pluuiis diluunt. sed uoluēte altero āno cuiusmo di relicta fuerit eiusmodi repiunt. Et oībus tēpestatibus a corrupte- lis auraꝝ uindicat quicq̄d ibi semel est de eo cōsecratum Littere in cinere scripte usq; ad alterá anni cerimoniá ꝑmanēt In regiōe magne sia othmona oppidū sitū ē:q̄d cū obsideret Philippus Alixādri ma cedonis magni p̄r dānatus ē oculo iactu sagitte q̄ iecerat Aster. Oppi danus inscriptá suo noīe loca uulneris noīe quē petebat populū istū callere arte sagittaria credere possumus:uel de philotetea q̄m mœli bea in hoc pede cōputatur. Sed ne trāseamus ꝑsidiū poetaꝝ fons Li- bethrius:& ipse magnesie est.

De Macedonia & olympo monte & lapide peante.

Vi Edonii quodā populi:quæq; migdonia erat terra aut pie rium solum uel hemathium nec omne uniformi uocabulo

Macedonica res est & partitiones quæ specialiter ante a se iungebant macedonio nomini cõtribute facte sunt corpus unum Igitur Macedoniam pcingit Thrarius limes: meridiana Thessaliæ. Epirote tenent a uesperal plaga dardani sunt & illyrii: qua Septẽtrione tunditur peonia & a paphlagonia protegitur. Atriballis montanis excessibus. Aqui lonio frigori obiecta. Inter ipsam & Thratiam strimon ãnis facit terminum qui ab hemi iugis irrigat. Verũ ut sileã aut Rhodopen Migdonium mõtem: aut Athon classicus psicis nauigatũ: cõtinẽtiq; abscissum mille qngẽtorũ passuũ longitudine Simul ꝗ auri uenis & argenti que optime in agris Macedonum & plurime erunt. Oristidem populi dicã sũt: q ut Orestide dicerent inde cœptum a Micenis, pfugus matricid cum abscessus longius destinasset natum sibi in emathia paruulum de Hermiona quam in omnes casus sociam abstruerat hic mãdauerat occulendum. Adoleuit puer ĩ spiritu Regii sanguinis nomen patris sui referens. Occupatoque quicquid esset quod pcedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salũ terram cui imperitauerat orestidẽ dixit. Admonet flegra ubi ante ꝙ oppidum fieret rumor est militiam mundi dimicatam cũ gigãtibus: Vt penitus persequamur quãtis probationibus ibidem Imperii inditia diuinæ expeditionis in hoc seculo pseuerauerit. Illic si quãdo ut accidit nimbis torrẽtes excitãt: & aucta aquarum põdera ruptis obicibus ualẽtius se in cãpos ruunt. Eluuione ossa etiam nunc fertur detegi que ad ĩstar corporis sũt humani sed modo grandiora: quæ ob enormem magnitudinem monstrosi exercitus iactitant extitisse: idq; adiuuatur argumento saxorũ immanium: quibus oppugnãdum cælum crediderunt. Pergã ad residua quæ in Thessaliam & Heminiam porriguntur. Sunt enim erecti ora ꝙ usquã proceritas montana attolli ualet. Nec ẽ in terris omnibus quod merito ad istas eminentias comparatur. quippe quas solas diluuialis irruptio cum uniuersa obduceret humido situ in accessas reliquit. Durãt uestigia non languide fidei quibus apparet hos locos superstites undosæ tempestatis fuisse. Nam in latebrosis rupium cauaminibus quæ fluctuum confligiis tunc adesa sunt rediuiue Conchiliorum resederũt: & alia multa que affatim mari incito expuũtur: ita ut sint licet facie Mediterranea apparent tamẽ specie littorali. Nunc de incolis reddam Emathius qui primus ĩ emathia accepit principatũ seu qa ĩdago originis eius euo disperiit: seu qa alta ita res ẽ genuinus terræ hẽt. Post hũc macedõii exortũ Emathie nomẽ pstitit Sed Macedo deucaliõis mĩnus nepos q solꝰ cũ domꝰ sue familia morti publice supfuerit uertit uocabulũ Macedoniãq; a se dixit macedonẽ Carãus ĩseqt Dux pelopõessiace multitudĩs q iuxta rñsũ datũ a deo ubi ca

prarium pecus resedisse aduerterat urbem cōdidit: quam dixit. Egeas. In qua sepeliri reges mos erat: nec alter excellentium uirorum bustis apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Carano perdiccā secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex noīatur Cui Alexāder Amynthe filius diues habitus ē. Nec īmerito Ita. n. affluenter successus euis ampliandis opibus proficiebant: ut aн oēs Appollini delphos. ioui clidem statuas aureas dono miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus sicut plurimos qui fidibus sciebant dum uixit in usum oblectamenti donis tenuit liberalibus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum excepit prudens rei bellice: naualium etiam commentor prœliorum. Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripide tragico consiliorum summam crederet. Cuius suprema non contentus prosequi sumptum funeris: crinen tonsus est & merorem quem animo conceperat uultu publicauit. Idē Archelaus phitias & olympiacas palmas quadrigis adeptus: græco potius animo quam regali gloriam illā prefetulit: post Archelaum Macedonica res dissentiōe lactata in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi: sed Alexāder patri succedit. Quo exēpto perdice primo data copia regie potestatis adipiscēde qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem captum oculo dextro apud Mothonā supradiximus: cuiusque debilitatis omē præcesserat. Nam cum nuptias ageret acciti tibicines carmen cyclopeum quasi de colludio cōcinuisse tradūtur. Hic philippus magnū procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu dracōis grauidam affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus crederet pagrauit orbem rectoribus Aristole & Calistene usus subegit Asiā. Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam: Siriam. Aegyptum taurū caucasumque transgressus est: bactros domuit. Medis & persis imperauit: cepit indiam emensus omnia quæ liber & Hercules accesserāt fore supra hominem augustiore ceruice celsa letis oculis & illustribus malis ad gratiam rubescentibus reliquis corporis membris non sine maiestate quadam decorus. Victor omnium uino & ira uictus Sic ut morbo uiolētie apud Babylonē humiliore quā uixerat fortuna exēptus ē post quē fuerūt magis ad segetem Romane gloriæ q̄ hereditatem tāti noīs ortos inuenimus. Macedonia lapidem gignit quē peanten uocāt: hūc eundē & concipiētibus. & pariētibus opitulari fama pdiga est Circa Tyresiæ sepulchrum plurimus inuenitur.

De Thracia & thracum moribus & gruibus & harundinibus & Istmo. Cap. xiiii.

Vnc in Thracia locus est pgere:& ad ualidissimas Europæ gē
h tes uela obuertere: Quas qui sedulo expiri uelint nō difficul
ter depræhendet Thracibus barbaris inesse cōtemptum uitæ
& ex quadā naturalis sapientiæ disciplina. Cōcordant oēs ad interitū
uoluntariū: dum nōnulli eorū putant obeuntiū animal reuerti. Alii
nō extingui: sed beatas magis fieri. Apud plurimos luctuosa sunt pu-
erperia. Deniq; recentem natū fletu parens excipit. Contra uersum læ
ta sunt funera: adeo ut defunctos gaudio prosequātur. Vxorū nume
ro se uiri iactant:& honoris loco ducunt multiplex cōiugium. Quæ
fœmine tenaces sunt pudicitiæ defunctorū insiliunt coniugiū rogos
& qd' maxime insigne ducunt castitatis pcipites in flāmas eūt. Nuptu
re nō parentum arbitratu trāseūt ad marito: sed q̈ pre cæteris specie
ualent sub taxari uolunt & licētia taxationis admissa nō moribus nu
bunt sed pmiis. Quas forme præmit dedecus dotibus emunt quibus
cōiungantur Vterq; sexus epulantes focos ābiunt. herbarum quas ha-
bent semine ignibus supiacto. Cuius nidore pculsi pro lætícia habēt
imitari ebrietatem sensibus hebitatis. De ritu ista sufficiūt de locis &
populis quæ sequūtur. Strymonē accolunt dextero latere. Dense late
bessorū quoq; multa noia adusque Nestū amnē qui radices pāgei cir
cūfluit hebrū odrysarū solū fundit: qui fluuius excurrit inter prian-
tas delongos thynnos chopilos aliosq; barbaros tāgit:& Cyconas. Dei
de henius sex milibus passuū arduus. Cuius aduersa Mœsi Gete sar
mate Scythe & plurime insidūt nationes. Ponticū littus Sitonia gens
obtinet q nato ibi Orpheo uate decus inter iudicat prīcipes. Quem
siue sacrorū siue cantuū secreta in sperchio pmontorio agitasse tra-
dunt. Deinde stagnum Bystoniū nec longe regio maronea: In qua Ty-
rida oppidū fuit equorū. Diomedis stabulū: sed cessit euo solūq; tur
ris uestigiū adhuc durat. Inde nō procul urbs abdera quā Diomedis
soror & condidit & a se sic uocauit. Mox Democriti domus physici ac
si uerū dicetur iō nobilior. hāc abderā olympiade prīa & tricesima se
nio collapsam Clazomenii ex Asia ad maiorē faciem restitutā oblit-
teratis quæ pcesserant nomini suo uindicauerūt Locū dorison illu-
strem reddidit Xersis aduentus q ibi recensuit militis sui numerum
Polydori tumulū ostendit hemus in parte quam Aratores Scythæ ce
lebrant. Quondā urbē Garamā cathiron uocāt Barbari. Vnde a grui
bus pigmeos ferunt pulsos. Manifestum sane in Septētrionalem pla-
gam hyeme grues frequentissimas cōuolare. Nec piguerit meminisse
quatenus expeditiones suas dirigant & sub quodā militiæ eunt signo
& ne pergentibus ad destinata uis flatuū renitatur. harenas deuorant

sublatisq; lapillulis ad moderatam grauitatē saburrāt. Tūc se tollunt in altissima: ut de excelsiori specula metentur quas petāt terras fidēs meatu preit cateruas. Volatus desidiā castigat uoceq; cogit agmen. Ea ubi obraucata est succedit alia pontum trāsiture angustias captant. Et quidem eas prōpriū est oculis dephendere quæ inter tauricam sunt & paphlagoniam. idest inter carābim & methapontū. Cum trans medium alueum aduentasse se sciunt scrupulorum sarcina pedes librant. Ita nautæ prodiderunt pluere sæpe ex illo casu. Lapillulis harenas nō prius reuomunt q̄ securæ sedis suæ fuerint Cōcors. cura omnium primo fatigatis adeo ut sique defecerit: cōgruant uniuersæ: Lassatasque sustollant usq; dū uires ocio recuperentur. Nec in terra cura segnior excubias nocte diuidunt ut ex somnis sit decima quæq;. Vigilesq; pondusc ula digytulis amplectuntur: quæ si forte exciderint somnū coarguant. Quod cauendū erit clāgore indicant. Aetatem i illis prodit color: nigrescunt senectute. Veniamus ad ꝓmontoriū Cerascriseon byzantio oppido nobile antea ligos dictū: quod a dirachio abest septingentis undecim milibus passuum. Tantū. n. patet inter adriaticū mare & propōtidem. In cenensi quoq; regione non longe a flauiopoli Colonia bitie oppidum quondam Areate Regis nunc inuisum & in accessum hyrundinibus & deinceps alitibus aliis quanquā & thebas ꝙ illa mœnia sæpius capta sunt aspernentur subire. Nam īter cæteras habere illas quoddam precium inde noscitur ꝙ lapsura nō petunt culmina & aspernātur peritura quoquo mō tecta. Minime certe adiris auibus impetuntur: nec unq̄ præda sunt Vt sacre cibos non sumunt residentes sed in aere capiunt escas & hauriunt. Alter Istmos in Thracia est similibus angustiis & pari latitudine arcti maris. Cuius littora urbes utrinq; secus ostentant propontidis ora insignit pacti emalanensium Cardiaq; ꝙ in cordis facie sita sit: dicta cardia est. Omnis hellespontus stringitur in stadia septem: quibus ab europa asiaticam plagam uindicat hic quoq; urbes due Abidos asiæ & Sestos europæ. Deinde contraria inter se ꝓmontoria mastusia chersossi: ubi finitur auropæ sinus tertius sigeum Asiæ in quo tumulus est: ut dicunt: cynoseme dictus hecube sepulchrum: & turris prothesilai delubro data. finibus thraciæ a septentrione hister ostenditur. ab oriente pōtus ac ꝓpontis. a meridie egeum mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & delo & diluuio & coturnicibus.

i Nter Tenedũ & Chiũ est claros ĩsula qua egeus sinus pan
ditur ab dextra antandrũ nauigantibus saxũ est. hoc enim
uerius q̃ insula meruit cognominari id quoniã uisentibus procul cap
simile creditur: quã græci egam nũcupant: egeus ab eo finus dictus ē
A phalario corcyre ꝓmontorio ad nauis effigiem: scopulus eminet ĩ
quam trãsfiguratã Vlixis nauē crediderũt. Cythereæ q̃ a malea abest
quinq; milibus passuũ ꝓphyris añ nomē fuit. De creta insula.

Rotinus est Cretam dicere q̃ absoluere pronius ĩ quo mari ia
ceat. ita. n. circũflui illius noĩa græci ꝑmiscuerunt: ut dũ aliis
alia inferũt pene oblimauerint uniuersam Quantã possimus tñ ĩ de
signãda fide operã locabimus: ne quid hereat sub ancipiti Inter ortũ
porrigitur & occasum tractu lõgissimo. Hinc græcia: inde cyrenis ob
iacentibus. A septẽtrione egeis & suis. id est creticis estibus uerberat.
Ab ustro libycis undis perfuditur: & egyptiis cõstipata cẽtũ urbibus
sicuti ꝑhibent qui ꝓdigie lingua locuti sunt: sed magnis & ambitiosis
oppidis. Quorũ principatus ē penes cortinã Cydoneã conson. theran
nas schyliosõn dosiades eam a crete nympha hesperidis filia. Anaxi/
mander a crete rege curetũ Cretes fieriam prius dictã mox curetum
nomē. nõnulli etiã a temperie cæli Macaronexon appellatam ꝓdide
runt prima mari ponit nauibus & sagittis prĩa litteris iura unxit. pyr/
rhico reptore. Equestres turmas prima docuit lasciuas uertigines im
plicare. Ex qua disciplina bellice rei usus cõualuit Studiũ musicum
inde cœptũ cum Idei dactyli modulos ac crepitu tĩnitu aeris depræ
hensos in uersificũ ordinē transtulissent. Albet iugis mõtiũ dictinei
& Cadistii: qui ita excandescunt: ut eminus nauigãtes magis putẽt nu
bila præter cæteros Ida est qui ante solis ortum solem uidet. Varro ĩ
ope qđ de littoralibus ē: etiam suis temporibus affirmat sepulchrũ
Iouis ibi uisitatum. Cretes Dianam religiosissime uenerantur: Brito/
martem gentiliter nominantes: quod sermone nostro sonat uirginem
dulcem. Edem numinis præter q̃ nudus uestigio nullus licito ingre/
ditur. Ea edes ostentat manus Dedali: Cortinã amnis leneus preter/
fluit: quo Europam tauri dorso cortini ferũt uectitatã Hideni corti/
ni & Cadmum colunt Europæ fratrem ita enim memorant. Videtur
hic & occurrit: sed die iã uesperato angustiori se facie uisendum offe
rens Gnosii mineruam ciuem deam numerant: primumque apud se
fruges satas affirmant: audacter cum Atticis contendentes. Ager creti
cus siluestrium caprarum copiosus est: ceruo eget. Lupos uulpes alia
q; quadrupedum noxia nusquam educat. Serpẽs nulla larga uitis: mi
ra solis ĩdulgẽtia arborarii ꝓuentus abũdãtes. Nam ĩ huius tãtum ĩ
sulæ pte repululant cesæ cupressi. herba ibi est que alimos dicitur ea

admorsa diurnam famem ꝓhibet proinde & hec cretica ē Phalāgio aranei genus est. Si uisum queras: nulla uis corporis. Si potestatē ictu um hominem ueneno īterficit. Lapis quoq; ideus dactylus dicit. insu læ istius alūnos coloris ferrei: humano pollici similis. Auē noctuam Creta non habet: & si īuehatur: emoritur. Caristos aquas calētes ha/ bet: quas elopias uocāt Et caristias aues que flamas impune inuolant. Carbasa etiam que īter ignes ualēt. Calthis eadē habita ē apud pris/ cos: ut callidemus auctor ē: ere ibi primū repto. Tytanas ī ea antiqssi me regnasse ostendūt ritus religionū. Briareo. n. rē diuinā caristii fa/ ciunt: sicut egeoni calchidēses. Nā oīs ferme Euboea tytanum fuit re/ gnum. Cycladas autumāt inde dictas: qa licet spatiis lōgioribus a de/ lo ꝓiecte: ī orbē tñ circa delū site fūt. Orbē, Cyclō grai ferunt. Chios homeri tumulo ceteras ācedit. Meminisse hoc loco par est post pri/ mum diluuiū Ogygi tpibus notatū: cū nouē & āplius mēsibus diē cōtinua nox inumbrasset: Delon ante oēs terras radiis solis illuminai tam sortitamq; ex eo nomē ꝙ prima reddita foret uisibus. Inter Ogy gium sane & Deucalionē medium euū dcc. annis datur. Eadem est & Orthygia quæ clarissima ē in cycladum numero multifarie tradit. Nūc asteria a cultu Appollinis: nūc a uenantibus lagya uel Cintho/ pirpile etiam: qm̄ tabula ibi & ignis īuēta sunt. In hac primū uisæ co turnices aues quas Orthygias græci uocāt. has easdem in latone tute la estimant constitutas: nec semp apparent: aduenienđi habēt tempo ra estate depulsa. Cum maria tranant impetus differūt ex metu spa cii lōgioris uires suas nutriunt tarditate. Vbi terrā persentiscunt co/ eunt cateruatim: deinde globate uehementius ꝓperāt. Quæ festina tio plerūq; exitium portat nauigantibus. Accidit enim in noctibus & uela insci dant: ut impulsis sinibus alueos inuertāt: austro nūq̄ exeūt. Nam metuūt uim flatus tumidioris. plurimum se aquilonibus cre/ dunt: ut corpora pinguiuscula atq; eo tarda facilius ꝓueat siccior & uehemētior spiritus. Orthygontra dicitur quæ gregem ductitat. Ea dem terræ ꝓximantem accipiter speculatus rapit. Ac ꝓpterea opera est uniuersis ut sollicitent ducē generis externi per quam frusteren/ tur prima discrimina. Cibos gratissimos habent semina uenenorum Quam ob causam eas dānauere prudētium mensæ. Solū hoc animal ꝑter hominem morbū patitur comitialem.

De Euboea. Paro. Nixo. Icaro. Melo. Carphato. Rhodio. Lēno.

Vboea tam modico estu diuidua est a boetie continētie: ut dubitandum sit an numerari inter insulas debeat. Nam late quam uocant terræ pōte iungitur: et per fabricā breuissime machinæ adit pede ceneo ꝓmontorio uadit in septentrionem: duo/

bus aliis in meridiem extenditur. Quorũ gerestos spectat Atticã Caphareus ꝓminet in hellespontũ Vbi post Ilii excidium argiuã classẽ uel mineruæ ira: uel ꝙ certior ꝓdit historia sydus arcturi grauibus affecit casibus marmore paros nobilis ab delo oppido frequẽtissime prius tñ minoia quã paros dicta. nã subacta a Minoe quoad in Creticis mansit legibus Minoiam loquebãtur. ꝑter marmora dat & Sardã lapidem qui marmore quidem ꝑstat inter gemmas uero uilissimus ducitur Naxon a delo duodeuiginti milia passuum separant: in qua Strongile oppidum. Sed naxos dyonisias quã naxos peius dicta. uel ꝙ hospita libeco patri. uel ꝙ fertilitate uitium uincat cæteras. Sunt præterea cyclades plurimæ: sed in supradictis ꝑcipuum ẽ quod memoriæ debeatur. De Strophadibus ẽ & Icaros: quæ Icario mari nomẽ dedit: hæc inter Samum & Hiconũ ꝑcurrẽtibus saxis inhospita ac nullis finibus portuosa ob inhumana littora infamis ẽ. Vult ergo Varro Icarũ certe ibi naufragio ĩterisse: & de exitu hominis impositum nomen loco. Nam in samo nihil nobilius q̃ Pythagoras ciuis. Qui mox offensus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto consule q reges urbe exegit italiam aduectus est melos: quã Calimachus Mellanidã dixit omnium insulaꝝ rotondissima est iuxta Eoliam. Nam a carputus ipsa ẽ a qua carphatium sinum dicimus. Nunquã ita cælum nubilum est: ut in sole Rhodos non sit. Lemnii uulcanũ colunt: ideo ĩ Lẽno Metropolis Ephesia præterea oppidũ myrrhina in cuius finibus mons athos in macedonã umbram iacit. Quod nõ frustra inter miracula notauerũt: cum Athos a Lemno sex & octoginta milibus passuũ separetur. Est sane athos sublimis adeo: ut altior estimetur quã unde hymbres cadunt. Quæ oppinio eo fidem concepit: ꝙ in aris quas ĩ cacumine sustinet nũq̃ cineres cluũtur: nec quicquã ex ageribus suis perdunt. sed in quo relicti fuerint tumolo permanẽt. In summo oppidum Acroton fuit: In quo dimidio longior quã in aliis terris incolẽtium ætas prorogabatur. Ideo inde homines Macrobios græci nostri appellauere longeuos.

De quarto Europæ sinu.

De hellesponto. Propontide. Bosphoro & elephantis.

q Vartus Europe sinus ab Hellespõto incipit: meotidis hostio terminatur: atq; omĩs hæc latitudo quæ Europam Asiamq; diuidit ĩ septem stadioꝝ angustias stringitur. Hic ẽ hellespõtus. Hac Xerses põte nauibus facto ꝑmeauit. Tenuis deinde euripus porrigit ad Asiæ urbẽ priapum: quam magnus Alexander potiũdi orbis amore transcẽdit: & potitus est. Inde diffusus equore parentissimo rursus

ſtringitur ī ꝓpontidē. Mox ī ,quīgētos paſſus coartat̃. Fit Boſphorus Thracius qua Darius copias traduxit: Hæc ꝓfunda delphines pluri/mos habēt: in quibus cauſæ miraculi multiformes Ante oīa nihil ue locius hn̄t maria ſic ut pleꝝq; ſaliētes trāſuolēt uela nauiū. Quo co/heant cōiuges euagāt̃. Catulos edūt. Decimus mēſis matuꝝ facit ptū. Lucinā eſtiuus dies ſoluit Vberibus fetus alunt. Teneros in faucibus receptant. Inualidos aliquantiſper ꝓſequuntur In triceſimum annū uiuūt: qđ exploratum eſt in experimentum caudis āputatis. Ora nō quo cæteræ beluc loco habēt: ſed ferme ī uentribus. Cōtra naturam aquatilium ſoli linguas mouēt. Aculeate ſunt ſpine dorſi eorū. Cum ira ſubiacet inhorreſcunt. Cū animi conquieſcunt quibuſdā recepta culis operiūtur. Spirare eos in aquis negant: & uitales auras nō niſi in aere ſupero recipere: pro uoce gemitus ē ſimilis humano. Certū ha/bent uocabulū quo accepto uocantes ſequūtur. nam proprie ſymōes nominantur. Voces hominū aquilonis flatu celerius auriunt. Contra auſtro ſpirante auditus obſtruūtur. Mulcentur muſica: gaudent can tibus tibiarū. Vbicūq; ſimphonia eſt gregibus aduentant. Diuo Au/guſto principe in campania delphinē puer fragmētis panis primo il/lexit: & in tantum cōſuetudo ualuit: ut alend ū ſe etiam manibus ip/ſius crederet. Mox cum profluxiſſet puerilis audacia intra ſpacia eū Lucrini lacus uectitauit. Vnde effectum ut a baiano littore equitatē pueꝝ puteolos uſq; perueheret. hoc per annos plurimos tam diu ge/ſtum eſt: donec aſſiduo ſpectaculo deſineret miraculum eſſe qđ ge/rebatur. Sed ubi obiit puer ſub oculis publicis deſiderio eius mœro re delphin iteriit: Pigeret hoc aſſeuerare ni Mecenatis & fabiani mul torumq; ꝑterea eſſet litteris cōprehenſum. In africo mox littore apđ Hipponem Diorrhitum delphin ab Hipponienſibus paſtus tractan/dum ſe ꝑbuit: impolitos quoque frequenter geſtauit: nec populi tan tum manibus acta res ē. Nam & proconſul affricæ flauianus ipē eum contigit: unguentis etiam delibuit. Quia odoris nouitate obſopitus aliquantiſper pro exanimi iactitatus eſt: multiſq; menſibus deſciuit a ſolita conuerſatione Apud Iaſum urbem Babyloniæ puerum del/phinus adamauit. Quem dum poſt aſſueta colludia recentem impa tientius ſequitur harenis inuectus & hæſit. Alexander magnus amo/rem illum numinis fuiſſe interpretatus ꝑfecit puerum neptuni ſacer dotio iuxta eandem urbem ut heres ſidonius auctor eſt. Alium pue/rum Hermiam nomine per maria ſimiliter inſidentem cum un/dioſior fluctus necauiſſet delphin ad terram reuexit: & uelut ſax teretur reatum: penitentiam ſuam morte mulctauit: nec reuerti

uoluit amplius in profunda. Suppetũt & alia exempla ut Arionẽ trã
seamus: cuius exitũ annaliũ cõprobauit fides. Ad hæc si qñ lasciuiũt
noui fœtus a maioribus dat̃ adultior gregi custos. Quo magistro elu
dere impetus incursantiũ beluarũ adiscant: quãquã ibi præter focas
rara belua ẽ plurimus tymnus in põto: nec alibi pene fœtificãt. Nusq̃
n. citius adolescunt. s. ob aquas dulciores. Illabũtur ueris tempore: in-
trant dextero littore: leuo exeunt: hoc inde accidere credunt: qd̃ de-
xtris oculis acutius cernunt q̃ sinistris.

De histro flumine. Fibro pontico & Gemma pontua.

h Ister germanicis iugis oritur: effusus monte qui in rauracos
galliæ aspectat: Sexaginta amnes in se recipit: oẽs ferme naui
gabiles. Septem hostiis põtum influit. Quorũ primũ peuce.
Secundũ naracustoma. Tertiũ calostoma. Quartũ pseudostoma. Nã
Baryostoma ac deinde Spireostoma quintũ uidelicet & sextũ langui
diora sunt cæteris. Septimũ uero pigrum ac palustri specie nõ habet
qd̃ amni comparet̃. Priora quattuor adeo magna sunt: ut per longi-
tudinẽ quadraginta miliũ passuũ non misceant̃ equori dulcemque
haustũ incorrupto detinent sapore. Per uniuersum pontũ fiber plu-
rimus: quẽ alio uocabulo dicũt castorẽ. Lintris similis est: aĩal mor-
su potentissimũ adeo: ut cũ hoĩem inuadit conuentũ dentiũ non pri
us laxet q̃ concrepuisse psenserit ossa fracta. Testiculi eius appetũtur
in usum medelarũ: iccirco cũ urgeri se intelligit: ne captus ꝓsit ipse
geminos suos deuorat. Mittit põtus: & gemmas quas a patria põticas
dicimus genere diuerso. Quippe aliẽ aurãs. Aliẽ sanguineas hñt stil-
las: & hæ quidẽ inter sacras habẽtur. Nãq; ostentationi potius q̃ usui
diligũtur. Nõ guttis aspse sunt: sed longis colorũ ductibus limũtur.

De hippani amne & exampeo fonte.

a Mnis hippanus oritur ĩter auchetas Scythicorũ amniũ prin
ceps: purus & haustu saluberrimus usq; dũ calipdum termi
nis inferatur. Vbi fons exampeus infamis ẽ amara scaturigi-
ne. Qui exãpeus liq̃do admixtus fluori amnẽ uitio suo uertit: adeo
ut di imilis sibi ĩ maria condatur. Ita ĩter gentium opiniones fama
de Hippane discordat: qui in prĩcipiis eum norũt: ꝑdicant: qui ĩ fine
experti sunt: non iniuria excreantur.

De Boristene amne & Scythis & naturæ canum & Smaragdo
lapide & cristallo.

a Pud neuros nascitur Boristhenes flumen ĩquo pisces egr̃gii sa
poris & quibus ossa nulla sunt nec aliud quam Cartilagĩes te
nerrimæ. Verum Neuri: ut accepimus: æstatis temporibus in lupos-

transfigurātur. Deinde exacto spacio qđ huic forti attributum ē: in pristinam faciem reuertūtur. Populis istis deus Mars est: pro simulachris enses colunt homines uictimas habēt: ossibus adolent ignes focorum. Gelonii ad hos ꝓximant. De hostiū cutibus & sibi indumēta faciunt: & equis suis tegmina. Geloniis Agathyrsi collimitantur ceruleo picti colore, fucatis in ceruleum crinibus: nec hoc sine differētia nam quanto quis altero pstat: tanto ꝓpensiore nota tingitur: ut sit inditium humilitatis minus pingi. Post Antropophagi quibus execrandi cibi sunt humana uiscera. Quem morem impie gentis adiacentiū terrarum prodit tristissima solitudo: quos ob nefarium ritum finitime nationes metu profuge reliquerūt: & ea cā est ꝙ usq; ad mare qđ thybin uocant per longitudinē eius ore quæ estiuo orienti obiacet sine homine terra sit: & immensa deserta quoad perueniatur ad seres chalibes & Dace in parte Asiathycæ scythiæ crudelitate ab immanissimis nihil discrepant. At albani in mora agētes q posteros se Iasonis credi uolunt albo crine nascūtur: canitiem habēt auspicium capillorū. Ergo capitis color genti nomē dedit. Glauca oculis inest pupilla: ideo nocte plusquā die cernūt. Apud hos populos nati canes feris omnibus obiciuntur frangunt tauros: leones perimūt: detinēt quicquid obiectum ē. Quibus ex cāis meruerūt etiam animalibus tradi. Legimus petenti indiam Alexādro rege Albaniæ duos missos: Quorum alter sues sibi & ursos oblatos usq; adeo spreuit: ut offensus de generi pda ignauo similis diu accubaret: quē per ignorantiam uelut inertē Alexander extingui impauit. Alter uero monitu eorum qui donum prosecuti erant leonem missum necauit. Mox uiso elephanto notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cū summo spectantiū horrore terræ afflixit. hoc genus canū crescit ad formam amplissimam terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonās: hæc sunt de canibus albanis: reliqua communia uniuersis. Dominos equaliter canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deniq; domini percussorē in cœtu agnitum latratu canis ꝓdidit. Iasolitio interfecto canis ipsius aspernatus cibū media obiit. Lysmachi regis canis flammis se iniecit accenso domini rogo: & pariter igni absumptus est. Garamantū regem ducenti canes ab exilio reduxerunt prœliati aduersus resistentes. Colophonii & castabalenses canibus in bella productis primas acies instruebant Appio Iunio: Publio Sicinio consulibus damnatum dominū canis cum abigi non posset comitatus in carcerem mox percussum ululatu prosecutus est. Cumq; ex miseratiōe populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit. Vltimo deiectum in thyberim cadauer adnans sustentare conatus est. Ca

nes soli nomina sua recognoscunt: itinerū meminerūt. Indi coitus tē-
pore in saltibus canes feminas religāt: ut cum his tygres coeant. Qua
rum ex primis cōceptibus ob nimiam feritatē inutiles partus iudicāt
Itidem secūdos tertios educant. Egyptii canes e nilo nunquā nisi cur
rentes lambitant: dū a corcodillis insidias cauent. Inter Antropopha
gos in asiatica parte numerātur Essedones: qui & ipsi nefandis pollu
untur inter se cibis. Essedonum mos est parētum funera cātibus pro-
sequi: & proximorum corrogatis cetibus cadauera ipsa dentibus lani
are: pecudūq; carnibus mixta dapes facere: Capitum etiam assa auro
Incincta in poculorum tradere miniuerium. Scythotauri pro hostiis
cedunt aduenas Homades pabula sequuntur. Georgii in europa siti
agros exercent Asiate perinde ī europa siti neq; mirantur aliena: neq;
sua diligunt. Satarcheausu auri & argēti damnato in eternum se a pu
blica auaritia abdicauerūt. Scytarum interius habitātium asperior ri
tus est. Specus incolūt: pocula nō ut Essedones: sed de inimicorum ca
pitibus moliūtur. Amant prœlia īteremptorum cruorem ex uulneri
bus ipsis bibūt. Numero cedium honor crescit: quarꝫ expertem esse
apud eos prophanum ē. haustu mutui sanguinis fœdus sanciunt. non
suo tm̄ more: sed medorum quoque usurpata disciplina. Bello deni
que quod gestum ē olympiade nona & quadragesima: āno post Iliū
captum sexcentesimo quarto inter Aduatem Lidum & Astiagem me
dii Regem hoc pacto firmata sunt iura pacis. Colchorum urbem di
scoriadē amphitus & Circius Aurige castoris & pollucis cōdiderunt:
a quibus hemocorum gēs exorta est. Vltra sauromatas in Asia sitos q
Mitridatis latebram prodiderunt: & qui originē medis dederunt cō
fines sunt thalii his nationibus quas ab oriēte cōtingunt caspii maris
fauces. Quæ fauces mirum immodū uacuantur himbribus crescūt
estibus Hemocorum mōtes. Araxen mōscorum phasindem gignunt.
Sed Araxes breuibus īteruallis ab Eufratis ortu caput tollit: ac dein-
de in Caspium fertur mare. Arimaspi circa gessolitron politi uniocu
la gens est. Vltra hos & ripheum iugū regio est: assiduis obsessa niui
bus: quam pterophorō dicunt. Quippe casus cōtinuarum pruinarū
quiddam ibi exprimit simile pennarꝫ. Damnata pars mundi & a rerū
natura in nubem eterne caliginis mersa: ipsisq; prorsus aquiloni cōce
ptaculis rigentissima. Sola terrarꝫ non nouit uices temporum: nec de
cælo aliud accipit q̄ hyemem sempiternam. In asiatica scythica terre
sunt locupletes inhabitabiles tamen. nam cum auro & gemmis afflu-
ant griphes tenēt uniuersa alites ferocissime & ultra omnem rabiem
seuientes. Quorum immanitatem obsistente aduenis accessus diffi-

tilis:ac rarus est. Quippe uisos discerpunt uelut geniti ad plecten/
dam auaritiæ temeritatem. Arimaspicum his dimicant:ut intercipi
ant lapides:quorum nõ aspernabimur persequi qualitates. Smarag/
dis hic locus patria est:quibus tertiam inter lapides dignitaté Theo/
phrastus dedit. Nam licet sint & Egyptii & calcedonii & medici & la
conici:pcipuus honor est scythicis. Nihil his iucundius: nihil utilius
uidēt oculi. In primis uirēt ultra aquaticum gramé:ultra amicas her
bas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus
quos alterius gemmæ fulgor retuderit smaragdi recreant & exacuūt
Nec aliam ob causam placuit ut nõ sculperentur ne offensum decus
imaginum lacunis corrumperentur. quamq̃ qui uersus est difficul/
ter uulneretur. probātur hoc pacto si aspectus trãsmutatur. Sed cum
globosi sunt proxima sibi ĩficiunt aere repercusso:aut cum concaui
sunt inspectātium facies æmulentur si neq; umbra neq; lucernis neq;
soli mutātur. Optimos tamen sortiūtur situs quibus planities resu/
pina est & extēta. Inueniuntur ethesiis flatibus. Tūc enim detecto so
lo facillime internitēt. Nam ethesiæ plurimum harenas mouēt. Alii
minus nobiles in commissuris saxorum uel in metallis ærariis appa/
rent:quos calcosmaragdos nūcupant. Vitiosi eorum intrinsecus quas
dam sordes habēt uel plumbo uel capillamentis uel etiam sali simi/
les. Lauantur austero mero:sed uiridi proficiūt oleo quamuis natu/
ra imbuantur. Et cyaneus lapis a scythia est optimus si cerulio coru/
scabit:cuius gnari in marem & fœminam genus diuidūt. Fœminis ni
tor purus est. Mares punticulis ad gratiam interlucētibus & auratilis
puluisculus uariat. Istic est & christallus:quem licet pars maior euro
pæ & particula asiæ subministret præciosissimum tamé scythia edit
Multus ad pocula destinatur nam fert calorem præcipue quamlibet
nihil aliud quã frigidum pati possit. Sexangulus inuenitur. Qui eli
gunt purissimum captāt. ne quid ruffum neue nubilum uel spumis
obsitum arceat perspicuitatem. Tūc ne duricia iusto propésior ob/
noxium fragilitati magis faciat. Putāt glaciem coire & in cristallum
corporari sed frustra. Nam si ita foret nec alabanda asiæ nec cyprus
insula hāc materiam procrearent:quibus regionibus citatissimus ca
lor est. Liuia Augusti ad pōdus quingētum quinquaginta librarum
inter capitolina dona christallū dedicauit.

De hyperboreis.

f Abula erat de hypboreis & rumor irritus si quæ illic ad nos
usq; fluxerūt temer̃ forēt credita. Sed cū probatissimi aucto/

res & satis uero idonei sententias pares faciant: nullus falsum refor-
midet quod de hyperboreis loquimur. Incolunt prone pterophoron
quem ultra aquilonem accepimus iacere gens beatissima Eā asiæ qui
dam magis quā europæ dederunt. Alii statuūt mediam inter utrūq;
solē antipodum occidentem & nostrū renascentem. Quod aspernaē
ratio tam uasto mari duos orbes interfluente. Sunt igitur in europa
apud quos mūdi cardines esse credunt. & extremos syderū ambitus
semestrem lucem aduersum tantū una die solem: quāq̄ existant qui
putant non quotidie ibi solē ut nobis sed uernali æquinoctio exoriri
antūnali occidere. Ita sex mensibus infinitū diem: sex aliis cōtinuam
esse noctem. De cælo magnam clæmētiam auræ spirant salubriter ni
hil noxii flatus habent. Domus sunt nemora uel luci. In diem uictum
arbores subministrant. Discordiam nesciūt. Aegritudine nō inquietā
tur. Ad innocētiam oībus æquale uotū. Mortem accersunt: & uolun-
tario interitu castigant obeundi tarditatē. Quos saties tenet uitæ epu
lati delibutiq; de rupe nota præcipitem casum in mare profundum
destinant. Hoc sepulturæ genus optimū arbitrantur. Aiūt etiam soli
tos per uirgines probatissimas primitias frugū Apollini delio missi-
tare. Verꝶ hæ qm̄ perfidia hospitiū non illibatæ reuenissent deuoti-
onis q̄ pegre ꝓsequebātur pontificiū mox intra fines suos receperūt.

De arympheis tygridibus pantheris parthis.

a Ltera in asia gens est ad initiū orientis æstiui: ubi deficiūt ri-
pheorū montiū iuga hypboreis similes: quos dicūt arymphe
os. Et ipsi arbustorum frondibus gaudent. Bacchas edunt iu-
xta uiros ac fœminas tedet crinium. Itaq; uterq; sexus comas tondet.
Amant quietem: nō amant lædere. Sacri habētur: attrectariq; eos eti
am a ferocissimis nationibus nefas ducitur. Quicūq; periculum a su
is metuit: si ad arimpheos transfugerit tutus est uelut asylo tegatur.
Vltra hos cimerii & gens amazonū porrecta ad caspium mare: quod
dilapsum per asiaticæ plagæ terga scythicum irrūpit oceanum: sed
magnis deinde spaciis intercedētibus hostia oxi fluminis hyrcani ha
bent. Gens siluis aspera: copiosa immanibus feris: fetaq; tygridibus.
Quod bestiarū genus insigne macolis notæ: & pernicitas memorabi
le reddiderunt: fuluo nitent: hoc fuluū nigrantibus segmentis niter
undatū uarietate apprime decet pedum motus nesc o uelocitas an p
uicacia magis adiuuet. Nihil tam longum est: quod non breui pene-
trent: nihil adeo antecedit qđ non illico assequātur. Ac maxime potē
tia earum probatur cū maternis curis incitantur: cum catulorum in-
sistunt raptoribus. Succedant sibi equites licet: & astu quāta libet fu-

ga amoliri prædam uelint nisi in præsidio maria fuerint frustra est ausum oē. Notantur frequentissime si quando latrones suos asportatis catulis renauigantes uident in littore. Irritata rabie sedare præcipites uelut propriam tarditatem uoluntaria castigantes ruina quāq̄ de fœtu uniuerso uix unus queat subtrahi pantheræ quoque numerosæ sūt in hyrcania minutis orbiculis suppicte ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cerulea uel alba distinguatur tergi supelles. Ttradunt odore earum & in cōtemplatione armenta mire affici: atq; ubi eas persentiscāt propato cōuenire: nec terreri nisi sola oris toruitate. Quā ob causam pantheræ abscōditis capitibus quæ corporis reliqua sunt spectanda præbent. ut pecuarios greges stupidos in obtutu populēt secura uastatione. Sed hircani ut hominibus ītentatum nihil est frequentius eas ueneno q̄ ferro necant. Aconito carnes illinunt: atque ita p cōpita spargunt semitaꝝ. Quas ubi esæ sunt fauces eaꝝ sagina obsidēt. Ideo gramini nomen pardalicē dederunt. Sed pātheræ aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant: & suo pre īgenio pestē resistūt. Lenta illis uiuacitas: adeo ut eiectis interraneis mortē diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secūdum a pantheris genus noti satis nec latius exequēdi. Quorum adulterinis coitibus degenerantur partus leænarum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Vnde maria mediterranea oriantur.

q Voniam ī pōticis rebus sumus: non erit omittēdū unde mediterranea maria caput tollāt. Existimant enim quidam sinus istos a gaditano freto nasci. Nec aliam esse originem q̄ inūdationem æstuātis oceani: Cuius spiritu peruagāte apud aliquot mediterranea littora sicut ī italiæ parte fieri accessus uel recessus. Qui cōtrarium sentiunt omnē illum fluorem aiūt a ponticis faucibus inundare: idq; fulciunt argumēto nō iani: q̄ æstus e pōto ꝓfluus nūquā reciprocet.

De īsulis scythicis & oceano septētrionali: & spatiis inter scythas & īdos formis hominum ceruis tragelaphys.

i Nsula apollonitarum. lxxx. mili. passuum abest a bosphoro thratio citra histrum sita. Ex qua. M. Lucullus Apollinem nobis capitolinū extulit. Ante boristenem Achillis insula est cū æde sacra: quā ædem nulla ingredit ales: & quæ forte aduolauerit raptim fuga properat. Oceanum septentrionalem ex ea parte qua a ꝓpanisso amne scythiace alluitur. Hecateus amalchium appellat. quod gentis illius lingua significat cōgelatum mare. Philemon a cimbris ad ꝓmontorium rubeas mouri marusā dicit uocari: hoc est marē mortuū.

Vltra rubeas quicquid eſt cronium nominat mare.Mare autē caſpi-
um ex altero ponti latere ultra maſſagetas appalleos ſcythas eſſe in
aſiatica plaga dulce hauſtu ſicut Alexandro magno probatū ē.Mox-
que Pōpeio magno qui bello mithridatico ſicut cōmilito eius Var-
ro tradit ipſis hauſtibus periclitari fidem uoluit.Id euenire produ͂t
e numero fluminum quorū tanta copia ibi confluit ut naturam ma-
ris uertant.Non omiſerim ꝙ per idē tempus eidem magno licuit ex
india diebus octo a bactris uſq; dalerio͂ flumen qd' influit oxum am
nem peruenire.Deinde mare caſpiū:Inde per caſpium ad cyri amnis
penetrare fluentū:qui hiberiæ & armeniæ fines interluit.Itaque a cy
ro diebus nō amplius quinq; itinere terreno ſubuectis nauibus ad al-
ueum faſidis pertendit.per cuius excurſus in pontū uſque uenientes
indiam liquido probatū eſt inuehi poſſe.Auctor eſt Xenophon Lā-
pſacenus a littore ſcytharū inſulam albaciam petentibus triduo na-
uigari eius magnitudinē īmenſam & pene ſimilē continenti. Nec lon
ge ocenas ſeparari:quas qui habitant uiuūt ouis auium marinarū &
auenis uulgo naſcentibus.Perinde alias prope cōſtitutas æque īſulas
quarum hippopodas indigenæ humana uſq; ad ueſtigium forma in
equinos pedes deſinūt.Eſſe inſulas & phaneſiorū gentem quorū au
res in effuſam adeo magnitudinē dilatētur:ut reliqua uiſcerum illis
contegant.Nec adminiculū aliud ſit quā ut mēbra membranis auriū
ueſtiant.Anteq̄ digrediamur ab ſcythia religio eſt nō præterire quæ
nam peculiares ibi ſint feræ ſcythicæ.Cerui plurimi in hac terra.Igi-
tur ceruos perſequemur:Mares generis huiuſce cū ſtatutum tempus
uenerem incitauit ſæuiunt rabie libidinis efferati.Fœminæ licet pri
us conſerantur:nō concipiūt ante arcturi ſydus.Nec qualibet partus
ſuos educant teneros ſtudioſe occulunt:& abſconditos inter profun
da fruticū uel hærbarum pedum uerbere caſtigant ad latendū. Cū
maturuerunt ad fugam robur:exercitio docet curſus:& aſſueſcūt ſa
lire per abrupta.Acceptis canum latratibus ſecūdum uentos uias di-
rigunt ut odor cum ipſis recedat.Mirātur ſibilum fiſtularum: rectis
auribus acutiſſime audiūt:ſumiſſis nihil.Stupent omnia:propterea
facilius obuios ſe præbent ſagittantibus.Si maria tranāt:non aſpectu
petunt littora ſed olfatu.Infirmos ponunt in ultimo:& laſſorum ca-
pita clunibus per uices ſuſtinent.E cornibus qd' dextrum fuerit effi-
cacius eſt ad medelam.Si fugare angues geſtias utrū uelis uras.Quæ
uſtrina præterea nidore uitium aperit ac detegit:ſi cui ineſt morbus
comitialis.pro ætate ramulos augent.Id incrementū in ſex annos per
ſeuerat.Deiceps numeroſiora non poſſunt fieri cornua:poſſunt craſ-

siora. Quæ quidem castratis nunq̃ crescunt: nec tamen decidunt. Dē
tes indicant senectutem: cum aut pauci inueniũtur aut nulli. serpen-
tes hauriunt: & spiritu narium extrahunt de latebris cauernarũ Di-
ptamum ipsi ꝓdiderunt: dum eo pasti excutiũt accepta tæla. Hærbã
quoq; quam cinarem uocãt contra noxia edũt gramina. Aduersus ue
nena mirificum ē hinnuli corculum occisi in matris suæ utero. Patu
it eos nũquam febrescere. Quam ob cãm confecta ex medullis eorũ
unguenta sedãt calores hominum languẽtiũ. Legimus plurimos ma
tutinis diebus ceruinã carnem degustare solitos sine febribus longæ-
uos fuisse. quod demũ proderit si uno uulnere fuerint īterempti. Ad
dignoscendam uiuacitatē Alexander magnus torques plurimis cer-
uis innexuit. Qui post annũ centesimum capti: necdum senii indiciũ
præferebant. Eadem pene specie sunt quos tragelaphos dicunt. Sed
non alibi quã circa fasidem apparent tantumque illi uillosos habēt
armos & menta promissis hirta barbis.

De germania & eius fontibus de uris & alce & succino & ceraunio
albo.

f Ons succinus ipse ingens nec ripheis minor collibus initium
germaniæ facit. Hunc ingynones tenent: a quibus primis post
scythas nomē germanicum consurgit. Diues uirorum terra frequēs
populis numerosis & immanibus. Extenditur inter hyrcinium saltũ
& rupes sarmatarum. Vbi incipit danubio: ubi desinit rheno perfun
ditur. De internis eius partibus albaguthalus insula amnes altissimi
præcipitãtur in oceanum. Saltus hyrcineus amnes gignit: quarũ pen-
næ per obscurum emicant & interlucent: q̃uis obtenta nox denset te-
nebras. Vnde homīes loci illius plerũq; nocturnos excursus sic desti-
nant ut illis utantur ad præsidium itineris dirigendi: præiactisq; per
opaca callium pennis rationem uiæ moderantur inditio plumarum
refulgentium. In hoc tractu sane & in oī septentrionis plaga uisontes
frequentissimi: qui boues feris similes setosi colla: iubis horridi. Vl
tra tauros pernicitate uigentes: capti assuescere manu nequeũt. Sunt
& uri: quos imperitũ uulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad cer-
uinam faciem in africa procreētur. Istis porro quos uros dicimus tau
rina cornua in tãtum modum protenduntur ut dempta ob insignem
capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Est & alces mu
lis comparãda: adeo propēso labro superiore ut nisi recedēs in poste
riora uestigia pasci non queat. Gangauia insula e regione germaniæ
mittit animal quale alces: sed cuius suffragines ut elephãtis flecti ne
queunt: propterea nõ cubat cum dormiendum est. Tamen somno-
lentam arbor sustinet quæ prope casura secatur. Vt fera dum assu-

etis fulcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin diffici-
le est eam manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibi
li fuga pollet. De germanicis insulis Gangauia maxima est. Sed nihil
in ea magnum præter ipsam. Nam Glesaria dat christallum. Dat &
succinum. Quia succinum Germani gentiliter uocant glesum. Qua-
litas materiæ istius summatim antea. Germanico aũt Cæsare omnes
germanie oras scrutante cõperta arbor est pinei generis: Cuius media
le autumni tempore succino lachrymat. Succũ esse arboris de signifi
catione nominis capessas pinũ uero unde sit genitum si usseris ipsi-
us succi odor indicabit preciũopere est ire longius ne padaneæ siluæ
credantur lapidem fleuisse hãc speciem in illyricum barbari intule
runt. Quæ cum per pannonica cõmertia usu ad transpadanos homi
nes foret delata. Quod ibi primũ nostri uiderant. Ibi etiam natã pu-
tauerunt. Munere Neronis pricipis apparatus omnis absq; succino in
ornatus est: nec difficulter cum per idem tempus tredecim milia li-
brarum rex germaniæ dono ei miserit. Rude primum nascitur & cor
ticosum: Deinde incoctum adipe lactẽtis suis expolitur ad quẽ uide-
mus nitorem pro facie habet nomen amelleum dicitur & falernum
utrunq; de similitudine aut uini aut utiq; mellis. In aperto est ꝙ rapi
at folia: ꝙ trahat paleas: ꝙ uero medeatur multis uitalium incõmo
dis medentium docuit disciplina. Et india habet succiuum: sed ger-
mania plurimum optimũq; qm̃ ad ĩsulam glesariam reperitur: ut iã
superius dictũ. nam in germaniæ cõtinentibus gallica reperitur: quã
gemmã arabicis anteponunt. Vincit. n. gratia Arabes quidem dicũt eã
non alibi repeririq̃ in nidis auium quã melancorieos uocant. Quod
nullus recipit: cum apud germaniæ populos quãuis rara insaxis tãtũ
appareat. Honore & precio ad smaragdos uiret pallidum nihil iucũ
dius aurum decet. Ceraunioꝝ porro genera diuersa sunt. Germani-
cum candidũ est splendet tamen ceruleo: & si sub diuo habeas fulgo
rem rapit syderum.

De gallis mesia & oleo medico.

Alliæ inter rhenum & pireneum: Item inter oceanum & mõ-
tes gebennam ac liren porrigũtur fœlices præpinguibus gle
bis ac cõmode prouentibus fructuariis pleræq; consitæ uiti-
bus & arbustis. Omnia ad usum animãtium fœtu beatissima. Riguæ
aquis fluminum & fontium. Sed fontaneis interdũ sacris ac uaporãti
bus. Infamantur ueneni periculo ritu incolarũ qui ut aiunt ueri. n. pe
riculũ nõ ad me recipio detestabili sacroꝝ ritu nõ ad honorẽ: sed po
tius ad iniuriã religiõis humanis litãt hostiis. Ex isto sinu quoquo or
be uelis exeas ĩ hispanias & in italiã terra mariq;: ĩ africã mari tantũ.

Si thracia sit petenda excipit ager creticus optimus fungibus & ferax brigantino lacu nobilis. Inde noricus frigidus & partius fructuosus q̃ subducitur a iugis alpiũ admodum lætus. Dehinc pãnonia uiro forti & solo plano læta atq; uber. Drauo sauo inclitis amnibus circũflua. Mox mesiæ: quas maiores nostri iure Cereris horreum nominabant. In quarũ parte quæ pontica ẽ apparet hærba: qua cũ inficitur oleum qđ uocant medicũ. Hoc ad incẽdium excitatũ si obruere aqua gestias ardet magis nec alio sopitur quã iactu pulueris.

De britania & insulis gallici oceani.

[F]inis erat orbis ora gallici littoris nisi britania insula qualibet amplitudine nomẽ pene orbis alterius mereretur. Octingẽtis n. & amplius milibus passuum longa porrigitur ita ut eam i calidonicum usq; angulum metiamur. In quo recessu Vlixem calidoniæ appusum manifestat ara græcis litteris scripta uotũ multis insulis nec ignobilibus circũdatur. Quaꝝ hibernia ei ꝓximat magnitudine inhumana est ritu incolarũ aspero. Alias ita pabulosa ut pecuaria ibi nisi interdũ æstate a pastibus arceãtur in periculũ agat facies. Illic nullus anguis: Auis rara: Gens inhospita & bellicosa: Sanguinẽ interemptorũ hausto prius uictores uultus suos obliniunt: Fas atq; nefas eodem aĩo ducũt. Puerpera si quãdo marem edidit primos cibos gladio imponit mariti inq; eo paruuli summo mucrone auspiciũ alimẽtorum leuiter infert: & gentilibus uotis optat nõ aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui student cultu: dentibus marinantium beluarum insigniunt ensium capulos. Cã dicant enim ad eburneam claritatem. Nam præcipua uiris gloria est in tæla. Apis nusquam aduectum inde puluerem seu lapillos si quis sparserit inter aluearia examina fauos deserũt. Mare quod inter hanc & britaniam interluit undosum inquietũque toto in ãno. Non nisi æstiuis pauculis diebus est nauigabile. Nauigant autem uimineis alueis: quos circũdant ambitione tergorum bubulorũ. Quantocũque tempore cursus tenebit nauigantes esois abstinent. freti latitudinem in centum uiginti milia passuum diffundi. Qui fidem ad uerũ rationati sunt æstimarũt. Syllũram quoq; insulam ab ora quã gens britanea dum nunc tenent turbidum fretum distinguit. Cuius homines etiam nunc custodiũt morem uetustum nundinas ac nũmũ refutant: Dant res & accipiunt. Mutationibus necessaria potius q̃ preciis parant. Deos percolunt. Scientiã futurorũ pariter uiri ac fœminæ ostentant. Attanatis insula alluitur freto gallico a britaniæ continẽte æstuario tenui separata frumentariis campis fœlix & gleba uberi. Nec tantum sibi soli: uerum & aliis salubris locis. Nam cũ ipsa nullo serpatur angue asportata inde terra

q uoquo gentium inuecta sit angues necat. Multæ & aliæ circum bri/taniam insulæ: e quibus thile ultima. In qua æstiuo solstitio sole de cancri sydere faciente transitũ nox pene nulla. Brumali solstitio per/inde nullus dies. Vltra thilẽ accepimus pigrum esse & cõcretũ mare. Nullus ut ortus iunctus sit occasui. A calidonie promõtorio thilẽ pe tentibus bidui nauigatio est. Inde excipiunt ebrides insulæ quinq; nu mero: quarum incolæ nesciũt fruges: piscibus tãtum & lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis. Nam quotquot sunt oẽs angusta interluuie di uidũtur. Rex nihil suũ habet: oĩa uniuersorum. Ad æqtatem certis legibus stringitur. Ac ne auaritia diuertat a uero discit paupertate iu sticiam: utpote cui nihil sit rei familiaris. Verũ alitur e publico Nul la illi datur fœmina ꝓpria: sed per uicissitudines in quãcũq; commo tus sit usurariã sũmit. Vnde ei nec uotũ nec spes conceditur liberoꝝ. Secũdam a continenti stationẽ euntibus orcades præbẽt. Sed orcades ab ebudibus porro sunt septem dieꝝ totidemq; noctiũ cursu. Nume ro tres uacant homine non hñt siluas tãtum uinceis hærbis in horre/scunt. Cætera eaꝝ nudæ harenæ & rupes tenent. Ab arcadibus thilen usq; quinq; dierum ac noctiũ nauigatio ẽ. Sed thile larga & diutina: pynoma copiosa ẽ. Qui illic habitant pricipio ueris inter pecudes pa bulis uiuunt deinde lacte in hyeme cõspergunt arboꝝ fructus. Vtun tur fœminis uulgo. Certum matrimonium nullis. Circuitus britanie quadrigies octies septuaginta quinq; milia passuũ sunt. In quo spacio magna ibi & multa flumina sunt. Fõtes calidi: opiparo exculpti appa ratus ad usus mortaliũ. Quibus fontibꝫ præsul est Mineruæ numen In cuius æde perpetui ignes nũquã cassescunt ĩ fauillas: sed ubi ignis tabuit uertitur in globos saxeos. Præterea ut taceã metallorũ largam uariamque copiã quibus britaniæ solũ undiq; generũ pollet uenis lo cupletibus. Gagates hic plurimus optimusque lapis. Si decorem req ras nigro gemmeus. Si qualitatem: nullius fere ponderis. Si naturã: aq ardet. oleo restiguitur. Si potestatẽ: attritu calefactus applicita deti/net æque ut succinum. Regionẽ partim tenent barbari: quibus per ar/tifices plagarũ figuras iam inde a pueris uariæ animaliũ effigies ĩcor porantur: inscriptisque uisceribus hominis incremẽto figmentis no/tæ crescunt. Neque quicquã magnæ patientiæ loco nationes fere du/cunt: q̃ ut per memores cicatrices plurimũ fuci artus bibant.

De hispania gaditano freto mediterraneo mari & oceano.

r Euersus ad continentem res hispanienses uocant. Terrarum plaga comparanda: optimis nullis posthabenda frugum co pia siue soli ubere: siue uinearũ prouentus respicere siue ar

borarios uelis. Omniū materia affluit quæcūq; aut precio cara ē: aut usu necessaria. Argentū uel auꝝ si requiras habet. Ferrariis nūquam deficit. nec cedit uitibus: uincit oleas: diuidua ē prouinciis trib us. Secūdo punico bello nostra facta: & nil ī ea ociosum. nihil sterile. Quicquid cuiuscūque modi negat messem: uiget pabulis etiam quæ arida sunt ac sterilia. Rudentū materiem nauticis subministrant. Non coquunt ibi sales sed effodiunt. Depurgāt in minium in telas pulueris fucant uellera ut ad ruborē merū deputent Cocci uenenū. In lusitania promontoriū est qd' artabrum alii: alii olisiponense dicunt. Hoc cælum terras & maria distinguit Hispaniæ latus finit cælum & maria hoc modo diuidit q̄ a circuitu eius incipiūt oceanus gallicus & fons septentrionalis oceano atlatico & occasu terminatis. Ibi oppidū olisipone ab ulyxe conditū. Ibi tagus flumen. Tagū ob harenas auriferas cæteris amnibus ꝑtulerunt. In proximis olisponis æque lasciuiunt mira fœcunditate. Nā spirante fauonio uento concipiūt: & sitiētes uiros aurarū spiritu maritātur. Hiberus amnis toti hispaniæ nomen dedit. Betis prouīciæ uterq; nobilis. Carthaginē apud hiberos quæ mox colonia facta est pœni cōdiderunt. Taraconem Scipiōes: ideo est caput ꝓuinciæ tarraconensis. Lusitanum littus pollet gemma ceraunio plurimum: qd' etiam indicis præferunt. Huius ceraunii color est Epiropo qualitas igni probatur. Quem si sine detrimento sui pferat aduersus uim fulgurum credit' opitulari. Garsiterides insulæ spectant aduersum celtiberiæ latus: plumbi fertiles. Et tres fortunatæ: e quibus solum uocabulū signandū fuit. Ebusus e balearibus quæ a diano abest septingenta stadia serpentē non habet: utpote cuius terra serpentes fuget. Colubraria quæ sucronem uersus est fœta ē anguibus bocchoris regnū baleares fuerunt usq; ad euersionem phrygū cuniculis animalibus quōdam copiosæ. In capite beticæ ubi extremus est noti orbis terminus insula a cōtinenti septingentis pedibus sepatur: Quā tyrii a rubro profecti mari erythream: pœni lingua sua gadir septē nominauerūt. In hac Gerionem æuum agitauisse plurimis monumētis probatur Tametsi quidā putent Herculem boues ex alia īsula ad duxisse quæ lusitaniam contuetur. Sed gaditanum fretum a gadibus dictum: atlanticus æstus in nostrū mare discudio orbis immittit. Nā oceanus quem græci sic nominant a celeritate ab occasu solis irrūpēs leuo latere europam radit. Africam dextro. Scissisq; calpe & ab inna mōtibus quos dicūt colūnas Herculis īter mauros funditur & hispaniam. Ac freto isti cuius. xv. milia passuum efficit lōgitudo: latitudo

uix septem. Quodam hostio aperit limē interni æquoris mixtus me diterraneis sinibus quos ad usq; orientē propellit horū qui hispaniꝫ as ꝓfundit hipericus fertur & balearicus: qui narbonensem ꝓuinciā gallicus. Mox ligusticus: ab eo ad siciliā thuscus: quem græci ionium uel tyrrhenū: itali inferū uocāt. A sicilia cretam usq; siculus: Inde cre ticus qui in pāphiliam & ægyptiū ꝓtenditur mare. Quæ aquaꝝ mo les torto ī septētrionem prius latere anfractibus magnis iuxta græci as & illyricum per hellespōtum ī angustias stringit propōtidis quæ propōtidis europam asiamq; discriminās ad meotidē peruenit. Cau sas nominū nō uniformis dedit ratio. A iaticū & phœnicum a proui ciis dictū ab insulis carpatium ægeū icareum balearicum cyprium. A gentibus ausoniū: dalmaticum: ligusticū: thuscū. Ab oppidis adria ticum: argolicū: corinthium: tyrium. A casibus hominum misticum uel hellesponticū. A memoria regis ioniū. A bouis trāsitu: uel angu stus etiā meatibus boum puiis bosphorus. A moribus accolarū euxi nus axinus antea appellatus. Ab ordine fluēti ꝓpontis. Aegyptium pe lagus asiæ dat. gallicum europæ: africū libyæ: his ut quæq; proxima sunt uenerūt in partes partium: hæc in gremiis terraꝝ. Oras aūt exti mas oceanus āplectitur: qui a littoribus suis arabicus persicus indicus eous syricus hyrcanus caspius scythicus germanicus gallicus atlāticus libycus ægyptius dicit. Cuius accessus incremēta circa littora indiæ uehementissime proruūt: maximosq; ibi exitus faciūt. Siue q̃ suspē sus altius substolat ui caloris: seu q̃ in ea parte orbis & fontiū & flu minum copia sit effusior. Dubitatur etiam nūc quibus ex causis intu mescat oceanus. uel quatenus cū superfluus sibi fuerit: rursus in se re sidat. Nec in obscuro est plura pro ingeniis differentium potius quā pro ueritatis fide expressa. Sed omissa ancipiti concurrētium questi one has opiniones probatissimas inuenimus. Phisici autumant mun dum animal esse eūq; ex uariis elementorum corporibus congloba tum: moueri spiritu: regi mēte. Quæ utraq; diffusa per membra oīa æternæ molis uigorē exerceant. Sicut ergo in corporibus nostris com mercia sunt spiritalia: ita in ꝓfundis oceani nares quasdam mundi cō stitutas per quas emissi anhelitus uel reducti mō inflent maria mo do reuocent. At hi qui syderum sequūtur disciplinā contendunt me atus istos cōmoueri lunæ cursibus adeo ut sic uicissitudines inter ma nes aquarum & plenitudine respiciāt ad auctus eius uel defectiones. Neque eodem semper tempore sed prout illa aut mergatur aut sur gat uariant se alternantes recursus.

De libya & hortis hesperidum & achante monte.

E hispania excursus in libyam. Nam bello ne progressus qd' d betica oppidum est. Vltra interiacens fretum tria & triginta milia passuum tangit. Excipit mauritaniã: quæ nunc colonia & cuius primus auctor Antheus fuit Porro quia in illo ambitu ægyptium finitur pelagus & libycum incipit: placuit ut africam libyam diceremus: Quidam tamen libyam a libye Epaphi filia: africam ab Afro libys Herculis filio potius dictam receperunt. Lex quoq; colonia in eodem tractu constituta est ubi Anthei regia qui implicandis explicandisq; nexibus humi melius sciens uelut genitus matre terra ibidem ab Hercule extinctus est. De hortis hesperidum & peruigili dracone ne famæ licentia uulneret: fides ratio hæc est sinuoso meatu æstuarium e mari fertur adeo flexuosis lateribus tortuosum ut ui sentibus procul lapsus angueos facta uertigine mentiatur. Itaq; quod ortos appellauere circundat. Vnde pomorũ custodem interpretãtes struxerunt iter ad mẽdacium fabulandi. Sed hæc insulã insinuata sinibus aluei recurrentis in quibusdã æquoris spiris pter arbores olæastri similes & aram sacram Herculi aliud nihil præfert quod propaget uetustatis memoriam. Ve℞ ultra frutices aureos & metalla frondentia illud magis mirum q solum inferiore loco licet libra depssius nunquam accessus freti superlabitur. Sed obstaculo naturalis repaguli in ipsis marginibus hæret unda: & intimis orarum superciliis sponte fluctus in gyrum resistunt. Ita spectando loci ingenio nimirũ planities manet sicca: q̃uis prona superueniant æquora. Oppidũ imminet sale flumini ab hoc per rutulorum gentem iter est in atlãticas solitudines. Atlans mons e media harenarum consurgit uastitate & eductus in uiciniam lunaris circuli. Vltra nubila caput condit. Qua ad oceanũ extẽditur cui a se nomen dedit Manat fontibus: nemoribus inhorrescit: rupibus asperatur: squalet ieiunio humo nuda nec hærbida. Qua africam cõtra auersus est opimus nascentibus sponte frugibus arboribus proceris opacissimus. Quarũ odor grauis: comæ cupressis similes. Vestiunt lanugine sericis uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & hærba euforbia copiosa: cuius succus ad multiplex ꝓ fuit præsidiũ sanitatis. ad oculariãq; præcipue claritatẽ: nec mediocriter ꝓpellit uĩ uenenoℛ Vertex sup niualis. Saltus eius q̃drupedes ac serpẽtes fere & cũ his elephãti occupauerũt Silet p diẽ uniuersus: nec sine horrore secretus ẽ: Lucet nocturnis ignibus: choris egypanũ ũdiq; psonat. Audiũt & cãtus tybiaℛ: & tinnitus cĩbaloℛ p orã maritimã. A lixa abest qnq; & ducẽtis mil. pas. Lixa a gaditano freto cẽtũ qndeci milibus: habitatus ãte ut idicat loci facies: quõdã cultu exercitata in qua usq; adhuc uitis & palmæ extãt uestigia. Apex Perseo &

d

Hercule peruius: cæteris iaccessus. ita fidem ararũ inscriptio pala fa/
cit. Qua spectat occasum inter ipsum & flumẽ anatim per quadringẽ
ta sex milia passuũ infames bestiis siluæ obsidenti. Amnes circa eum
nõ tacendi. Qui licet separentur interuallis amplioribus trãsierunt.
Tamen in quoddã atlantici mõtis ministerium ad sana marino hau/
stu bãbotum crocodillis hippopodamis refertum Vltraq; adhuc am
nis qui atro colore exit per intimas & exustas solitudines: quæ torren
te perpetuo & sole nimio plus q̃ ignito nũq̃ ab æstu uindicatur. Hæc
de atlante quem mauri adderim noĩant & Hãnonis punici libri & no
stri ãnales prodiderũt. Iuba etiã Ptolæmei filius q utriusq; maurita/
niæ regno potitus est. Suetonius quoq; paulinus summã huic cogniti
oni imposuit manum qui ultra atlantem primus & pene solus roma/
na signa circumtulit.

De mauritania & elephantis.

Prouinciis mauritaniis tingitana quæ solstitiali plagæ obuia
a est: quaq; porrigitur ad internũ mare exurgit mõtibus septẽ
q a similitudine fratres appellati freto ĩminent. Hi montes
elephantis frequẽtissimi sunt. Monẽt a principio hoc animantiũ ge/
nus discere. Igitur elephanti iuxta sensum humanũ intellectũ hñt:
memoria pollent: sydeũ seruãt disciplinã: luna nitescente gregatim
ãnes petunt. Mox aspersi liquore motibus solis exortus q̃bus possunt
salutant. Deinde in saltus reuertũtur. Duo eoꝶ genera sunt. Nobilio/
res indicat magnitudo: minores nothos dicunt Candore dentiũ ĩtel/
ligitur iuuenta. Quorũ alter semper in ministerio ẽ: alteri parcitur
ne hebetatus assiduo repcussu minus uigeat. Si fuerit dimicandũ cũ
uenatu premũtur: pariter confligũt utrosque ut ebore damnato non
requirantur. Hanc enim sibi cãm inesse periculi sentiunt. Oberrant
agminatim. Natu maximus ducit agmen. Aetate ꝓximus cogit sequẽ
tes. Flumen transituri minimos antemittũt: ne maiorum ingressu al
ueum atterant: & profundos depressis uadis gurgites faciãt. Venerẽ
ante annos decem fœminæ: ante quinq; mares nesciũt. Biẽnio coeunt
Quinis nec ãplius in ãno diebus. Nõ prius ad gregariũ numeꝶ reuer
suri quã uiuis aquis abluãtur pp fœminas nunq̃ dimicãt nulla. n. mo
uerũt adulteria. Inest illis clæmentiæ bonũ qppe si ꝑ deserta uagabũ
dũ hoĩem forte uiderint: ductus usq; ad notas uias ꝑbẽt. Vel si cõfer
tis pecoribus occursitent: itinera sibi blãda & placida manu faciũt: ne
qđ obuiũ aĩal interimãt. At cõflictu fortuito si qñ pugnãt: nõ medio
crẽ hñt curã sautioꝶ. Nã fessos uulneratosq; in mediũ receptant. Cũ
captiuitate uenerint in manus hoĩum mãsuescũt hausto ordei succo
Maria transineaturi naues nõ prius subeunt q̃ de reditu illis sacramẽ
tũ luatur. Indicos elephãtos mauritãi timent & quasi paruitatis suæ

cōſcii aſpernātur ab his uideri. Non ānis decem ut uulgus: ſed bien nio ut Ariſtotiles diffinit utero graueſcunt. Nec amplius q̄ ſemel gi gnunt: nec plures q̄ ſingulos: uiuunt in annos trecētos. Impatientiſſi mi frigoris. Trūcos edunt: lapides hauriunt: gratiſſimas ī cibatu pal mas habent. Odorē muris uel maxime fugiūt: pabula etiam quæ a muſculis cōtacta ſunt recuſant. Si qs caſu chamæleontē deuorauerit uermē elephātis ueneficū oleaſtro ſūpto peſti medetur. Duriſſimū dorſo tergū ē uentre mollius. Setarū hirſutiæ nullæ. Inter hos & dra cones iugis diſcordia. Deniq; inſidiæ hoc aſtu præparant. Serpentes ꝑpter ſemitas deliteſcūt ꝑ quas elephāti aſſuetis callibus euagantur atq; ita ꝑtermiſſis prioribus poſtremos adoriunt: ne q anteceſſerint ualeāt ultimis opitulari. ac primū pedes nodis illigant: ut laqueā tis cruribus īpediāt gradiendi facultatē. Nam elephāti niſi p̄ueti hac ſpirarū mora uel arboribus ſe uel ſaxis applicāt: ut ni ſu ac pōdere ni tibūdo attritos necēt āgues. Dimicatiōis pcipua cā ē q elephantis ut aiunt frigidior ineſt ſāguis & ob id a dracōibus auidiſſimo torrente captāt æſtu. Deniq; nūq̄ īuadūt niſi potu grauatus ut uenis ꝓpēſius irrigatis maiorē ſūmat de oppreſſis ſacietatē. Nec aliud magis quā oculos petūt: quos ſolos expugnabiles ſciūt. Vel interiora auriū qa is tātū locus defēdi nō pōt ꝓmuſcide. Itaq; cū ebiberint ſanguinem dū ruunt beluæ dracōes obruūt. Sic utriq; fuſus cruor terrā imbuit fitq; pigmētū qcqd ſoli tinxerit qd' cinaberim uocāt. Elephātes ita lia āno urbis cōditæ quadrigētesimo ſeptuageſimo ſecūdo ī lucanis primū bello epiratico uidit: & boues lucanas iñ dixit. Cæſariēſi co loniæ cæſaria ineſt a Diuo Claudio deducta: Bochi prius regia: poſt modū iubæ indulgētia po. ro. dono data. Ineſt & oppidū ſiga quod habitaculū Siphaci fuit. Nec ab icoſio taciti recedamus. Herculē.n.il lac trāſeūte. xx. q a comitatu eius deſiuerāt locū deligūt iacuūt moe nia. Ac ne qs impoſito a ſe noīe priuati gloriaretur de condentiū nu mero urbi nomē datū.

De numidia & de urſis in ea.

Vod ē a flumine āſica numidiæ dat huius īcolæ q̄diu erra runt pabulatiōibus uagabūdis nomades dci ſūt. urbes in ea q̄ plurime nobiles, ſed circa eminet. Denichulli purpurario fu co tyriis uelleribus cōpata. Oīs hæc regio finibus ī zeugitanū limitē deſinit. Qua pte ſilueſtris ē feras educat: qua iugis ardua equos alit eximio ēt marmore p̄dicat. nūidici urſi forma cæteris p̄ſtāt rabie dū taxat & uillis ꝓfūdioribus. Nā gēitura par ē quoquo loco editis eā pri nus dixero. Coeūt ñ itidē quo q̄drupedes aliæ: ſed apti āplexibꝰ mu tuis uelut hūanis cōiugatiōibus copulāt. Deſideriū ueneris hyēs ſu ſcitat: ſecreti honor̄ fuerēt mares grauidas & ī hiſdē licet fouēt. par

titis tamen per scrobes secubationibus diuiduntur. Lucinæ illis pro/
peratius tempus ē: quippe uteꝝ trigesimus dies liberat: unde euenit
ut præcipitata fœcūditas informes creet partus. Carnes pauxillulas
edūt: quibus color candidus. oculi nulli: & de festina ımaturitate tm̄
rudis sanies exceptis unguium liniamētis. Has lābendo sensim figu/
rant: & interdū ad pectoratas fouent: ut assiduo incubatu calefactæ
animalem trahant spiritum. Interea cibus nullus. Sane diebus primis
xiiii. matres in somnū ita cōcidunt: ut nec uulneribus excitari queāt.
Enixæ quaternis latēt mensibus. Mox egressæ in diē liberū tantā pa/
tiuntur insolentiam lucis: ut putes obsitas cecitate. Inualidū ursis ca/
put. Vis maxima in brachiis & lūbis. Vnde īterdū positis pedibus in/
sistunt. Insidiātur aluearibus apum maxime fauos appetūt: Nec aui
dius aliud q̄ mella captant. Cum gustauere mandragoræ mala mo/
riuntur. sed eunt obuiam ne malū īperniciem conualescat: & formi/
cas deuorant ad recuperandā sanitatem. Si qn̄ tauros adoriuntur sci/
unt quibus potissimum partibus immorētur. nec aliud q̄ cornua aut
nares perunt. Cornua ut pondere defatigentur nares: ut acrior dolor
sit in loco teneri ore. M. Messala consule. L. Domitius Enobarbus cu/
rulis edilis ursos numidicos centū: & totidem æthiopas uenatores in
circo romano edidit. Idq; spectaculū īter mēorabiles titulos ānotat.

De aphrica cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpētibus ona
gris heliotropio gēma psillis basilisco simiis.

O Mnis africa a zeugitano pede incipit ꝓmōtorio Apollinis sar
diniæ cōtrouersa ꝓmontorio Mercurii ꝓcedens in frontem
sicanā ꝓinde extenta in duas ꝓminentias. Quaꝝ altera ꝓmō
toriū candidū dicitur: altera quæ ē in cirenaica regione succintē uo/
cant. ea per sinū creticū opposita cretæ insulæ contra tenaꝝ laconiæ
excurrit harenis. Cathapatmō ægypto insinuata: cui ꝓximi cirenen/
ses extēditur inter duas syrtes quas inaccessas uadosum ac reciprocū
mare efficit. Cuius sali defectus uel incremēta haud promptū est de
prehendere. ita in certis motibus nunc in breuia rescindit dorsuosa:
nūc æstibus inundātur inqetis. Vt Varro auctor ē per flabilē ibi ter/
rā uentis penetrantibus subitā uī spiritus citissime aut remouere ma
ria aut resorbere. Omnis hæc plaga ab æthiopia & terminis asiæ tigri
flumine qui nilū parit ab hispania freto scinditur latere quo ad me
ridiem uergit fontiū inops est & infamis siti. Altrinsecus qua septen/
trionē patitur aquarū larga in agro bizaceno qui patet passuum uel
āplius ducentis milibus glebis ita præpinguibus ut iacta ibi semina
cum incremento centesimæ frugis renascantur. Externos in ea pluri/
mos conuētasse argumētū de urbibus & locis dabimus. Boron ꝓmō/

torium quod aquilonẽ creditur græci aduenæ sic uocauerunt hippo nem rhegiũ postea dictũ. Itẽ hipponẽ alterũ de interfluente freto di arthũ nuncupatũ. Nobilissima oppida eqtes græci cõdiderũt. clipe am citatẽ siculi extruũt & aspida primũ noiant. ueneriã ẽt ĩ qua Ve neris erycinæ religiõe trãstulerũt. Athei tripoli lingua sua signãt de triũ urbiũ numẽto. i. sabratẽ leptis. Magne e Philenis frĩbus ad laudis cupidinẽ graiũ uocamẽ datũ hadrimeto atq; carthagini auctor est a tyro populus: Sed q̃ sup carthagine ueraces libri pdiderunt hoc lo co reddã. Vrbẽ istã ut Cato ĩ orõne senatoria autumat cũ rex lapõ regũ in lybia potiret. Elissa mulier extruxit domo phœnix & cartha dã dixit qđ punico oĩ exprimit nouã citatẽ. mox sermõe uerso ĩ uer bũ punicũ & hæc Elissa & illa carthago dcã ẽ. Quæ post ãnos septin gẽtos trigintaseptẽ excidit q̃ fuerat extructa. Deinde a C. Gracco co loniis italicis data: & iunonia ab eo dcã: aliquãtisp ignobilis hũili & lãguido statu. Demũ ĩ claritate scdæ carthaginis interiectis cẽtum & duobus ãnis. M. Antonio. P. Dolobello consilibus enituit. Alterũ post urbẽ romã terrarũ decus. Verũ ut ad africã redeã ipsa suo cingit ãge lo. Interna eius plurimæ qdẽ bestiæ sed prĩcipalit leones tenẽt. Qui ut Aristotiles phibet soli ex eo genere qđ dẽtatũ uocãt uidẽt ptinus atq; nascũt. Horũ trifariũ genus scribũt. Nã breuiores & iubis crispi plerũq; ignaui sũt & ĩbelles. Lõgiores & coma simplici acres magis ac potẽtes. At hi quos creãt pardi ĩ plebe remanẽt iubarũ ĩopes pitcr oẽs pcunt a sagina primũ q alternis diebus potũ: alternis cibũ capiunt ac frequẽter si cõcoctio nõ ẽ ĩsecuta solitæ cibationi supponũtur diem. Tuncq; carnes iusto amplius deuoratas cũ grauãtur ĩsertis in ora un guibus spõte ptrahunt. Sane & cũ fugiẽdum ẽ in facietate diẽ faciũt Senectã defectio pbat dentiũ. Nã clemẽtiæ inditia multa sunt. Pro stratis parcunt. In uiros potius q̃ in fœminas seuiunt: ĩfantes non nisi in magna fame pimunt. nec a mĩa separant. Assiduis deniq; exẽplis patet eos pepcisse. cum multi captiuorũ aliquot leonibus obuii inta cti repatriauerint Getulæ ẽt mulieris nomẽ lubæ libris cõprehẽsũ ẽ quæ obtestata occursantes feras impunis rediit. Auersi coeunt: nec hi tm̃: sed & linces & cameli & elephanti & rhinocerõtes & tygrides. Le ænæ fœtu primo catulus quinq; edunt. Deinde per singulos ptus nu merum decoquunt ãnis insequẽtibus. Sed postremo cum ad unum materna fœcunditas recidit: ut ultimo singulos pcreent steriles fiũt in æternum. Animos leonum frõs & cauda ĩdicat: sicut motus equini de auribus intelliguntur. Dedit enim hæc signa generosissima cuiq; natura. Vis summa in pectore est: firmitas in capite præcipua. Cum premuntur a canibus contemptim recedunt subsistentesq; interdum

ãcipiti recessu dissimulãt timorem:idq; agũt si in cãpis patentibus ac nudis urgeãtur. Nã siluestribus locis quasi testé ignauiæ nõ reformi dantes quãtã possũt se fuga subtrahũt. Cũ insequuntur nisum saltu adiuuãt. Cum fugiunt non ualent salire. Gradiantes mucrones unguum uaginis corporum claudunt:ne acumina attritu tundantur hoc adeo custodiunt ut nõ nisi auersis falculis curãt. Septi a uenãtibus obtutu terrã cõtuent. quo minus cõspectis uenabulis terreãtur. Nũquã limo uident:minimeq; se uolunt aspici. Cãtus gallinaceoꝝ & rotarũ timent strepitus:sed igné magis. Lentophanas accepimus uocari bestias modicas:quæ capite exuruntur ut eaꝝ cineris aspergine carnes pollutæ iactæq; per cõpita cõcurrentium semitaꝝ leones nocent:si quãtulũcũq; ex illis sumpserint. Propterea leones naturali eas premunt odio:atq; ubi facultas data est morsu quidé abstinent: sed dilaniatas exaĩant pedum nisibus. Spectaculum ex his romæ primus edidit Sceuola Publii filius in curuli ædilitate. Hienã quoq; mittit africa: cui cum spina riget collum cõtinua unitate flecti nequit:nisi toto corpore circũacto. Multa de ea mira primũq; sequitur stabula pastorũ & audito assiduo addiscit uocamé quod exprimere possit imitatione uocis humanæ. In hoiem astu accictũ noctu seuiat. Vomitus quoque mẽtitur hũanos:falsisq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenãtes umbrã eius dum insequũtur cõtingerint latrare nequnt uoce pdita. Eadẽ hiena inqsitiõe corporũ sepultorũ busta eruit: ppterea pmptius est marẽ capere. Fœminis.n. ingenita est callidior astutia Varietas multa iest oculis:oculorũq; mutatio. In quoꝝ pupillis lapis inuenitur hien dicũt præditũ illa potestate ut cuius hois fuerit linguæ subditus pdicat futura. Verũ hiena quodcũq; aĩal ter lustrauerit mouere se non põt. Qua ppter magicam sciam inesse ei pronũciauerũt. In æthiopiæ parte coit cũ leæna unde nascit monstrũ cui corococte nomé est. Voces hominũ & ipsa pariter affectat. Nũq cohibet acié orbium sed in obtutũ sine uictatione cõtendit. In ore gingiua nulla: dés unus atq; ppetuus:qui ut nũq retundatur naturaliter capsularũ mõ clauditur. Interea q cocunt herbatica eadẽ africa onagros hẽt. In quo genere singuli imperitant gregibus fœminarũ Aemulos libidinis metuũt. Inde est quod grauidas suas seruant. ut in editis ma ribus si qua facultas fuerit generandi spem morsu detrũcent. Quod cauẽtes fœminæ in secessibus partus occulũt. Africa serpẽtibus adeo fœcunda est ut mali huius merito illi potissimũ palma detur. Cerastę præfert quadrigemina cornicula:quorum ostentatiõe ueluti esca illicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis de industria harenis tegi:nec ullum iudicium sui præbent:nisi ex ea pte qua inuitatis do

lo passeribus necem perpetuam aucupentur. Amphisbena consurgit in caput geminum: quorũ alterum in loco suo est: alterum in ea parte qua cauda. Quæ causa efficit ut capite uterq; sexus nitibundo serpat tractibus orbiculatis. Iaculi arbores subeunt: e quibus ui maxima turbinati penetrant animal quodcunq; obuium fortuna fecerit. Scithale tanta præfulget tergi uarietate: ut notarum gratia uidentes retardet. Et quoniam reptando pigrior est: quos assequi nequit miraculo sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarũ nitore hyemales exuuias prima ponit. Plures diuersæq; aspidum species: uerum dispares effectus ad nocendũ. Dipsas siti interficit Hypanale somno necat. teste etiam Cleopatra emitur ad mortẽ abarũ uirus quoniam medelas admittit mi[illegible] fame meretur. Hemorrois morsu sanguinem elicit: & dissolutis uenarum cõmertiis quicquid animæ est euocat per cruorem. Prester quem percusserit distenditur: enormiq; corpulentia necatur: extuberatos ictus sopi stat ĩ putrendo sequitur. Sunt & hammoditæ. Est et cenchris. elephantie chersidrica. Medracontes postremo q̃tus nominum tantus mortiũ numerus. Nam scorpiones stinci lacertiq; uermibus nõ serpentibus ascribũtur. Monstra hæc si bibant clæmentius feriunt. Habent affectus nõ temere nisi coniuges euagantur. Capto altero uel occiso uter superfuerit efferatur. Subtiliora sunt capita fœminis. Alui tumidiores. pestis nocentior. Masculus æqualiter teres est: sublimior etiam mitiorq;. Igit̃ anguibus uniuersis hebes uisus est: raro in aduersum contuentur. Nec frustra cum oculos non in fronte habeant sed in temporibus adeo ut citius audiant q̃ quid aspiciant. De gemma heliotropio inter æthiopiam africam cyprum certamen fuit: quæ nam mitteret generis huius eminentissimam. Deprehensumq; est documentis plurimis æthiopicam aut libycam palmã tenere: uiridi colore ẽ nõ ita acuto: sed nubilo magis: & represso stellis puniceis supersparsa. Causa nominis de lapidis est effectu & potestate lapidis. Deiecta in labris æneis radios solis mutat sanguineo repcussu septa extraq; aquam splendorem aeris abiicit & auertit. Etiam illud posse dicitur ut hærba eiusdem nominis mixta & præcantationibus legittimis consecrata: eum a quocũq; gestabitur subtrahat uisibus obuiorum. Inter syrtes quãuis terra pergentibus iter syderibus destinatur: nec aliter cursus patescit. Nã putris soli faciem aura mutat: & minimo licet uento tantam diuersitatem flatus efficit: ut subinde peruersis syrtibus locorum nulla inditia agnitioni relinquãtur. cum modo quæ fuerant tumulis ardua in ualles resedũt. Modo quæ uallibus pressa coetu pulueris aggerantur. Ita eni cõtinẽs natura ma-

ris uim patitur. nec interest ubi potius sint ꝓcellæ: cum ad exitũ uiã-
tium elemẽtis congruentibus in terris flabra sæuiant in mari terræ.
Vtræque syrtes ducentis quinquaginta milibus passꝰ. separantur: ali-
quanto clæmentior quæ minor ẽ. Cn. deniq; Seruilio C. Sempronio
consulibus iter hæc uadosa romã classẽ ĩpune accepimus ꝑfretasse.
In hoc sinu mene insula post minturnenses paludes. C. Mario fuit la-
tebra. Supra garamantas psilli fuerunt: contra noxiũ uirus muniti. ĩ
credibili corporis firmitate. soli morsibus anguium non interibant:
& quãuis dente lœtali appetiti incorrupta durabãt sanitate. Recẽtes
ẽt editos serpentibus offerebãt. Si eẽnt partus adulteri matrũ crimi
na plectebãtur interitu puulorꝫ. si pudici ꝓbos ortus a morte pater-
ni sanguinis priuilegiũ tuebatur: sic originis fidẽ ꝓbabãt uenenis iu-
dicantibus. Sed hæc gens interiit a nasamonibus capta: neque quicq̃
aliud præter opinionẽ de uestigio nois sui psilli reliquerũt. Nasamo
nitem lapidẽ nasamones dãt sanguineũ uniuersum nigris uenulis ad
umbratũ. In intimo recessu syrtis maioris circa phalenorꝫ aras loto-
phagos fuisse diximus. Nec incertũ ẽ a phylenorꝫ mari non ꝓcul pa
lus est quã triton amnis influit. Vbi speculatã se artium deã credide
runt. Maior syrtis ostentat oppidũ. Cirenas uocant quod Bathius la-
cedemonius olympiade quĩta & quadragesima rege. Martio res ro-
manas tenente. anno post troiã captã q̃ngentesimo & octogesimo sex
to cõdidit. Quæ domus calimachi poetæ fuit patria. Inter hæc oppi
dũ & tẽplũ Hãmonis milia passuũ trecẽta sũt. Tẽplo fons ꝓximat
soli sacer. Qui humoris nexibus humũ stringit fauillã ẽt ĩ cespitem
solidat: In q̃ gleba non sine miraculo lucus uirat undique secus agris
arẽtibus. Illic & lapis legiẗ Hãmonis uocãt cornu. Nã ita tortuosus ẽ
& ĩflexus ut effigiẽ reddat cornu arietis. Fulgure aureo ẽ præ diuia
sõnia repræsẽtare diciẗ subiectus capiti ĩcubãtiu. Et arbor ẽ melops.
noĩe ex qua profluit lentus humor quẽ a loco hãmoniacũ noĩamus
Apud cirenẽses præterea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto
hærbido magis q̃ arbusto. cuius e culmo exudat æstatis tꝑe pigue ro
sidũ: idque pascẽtiũ hircorꝫ ĩhæret barbulis. Vbi cũ arefactũ inole-
uit guttis stiriacis legiẗ ad usũ mẽsarꝫ uel medelæ magisꝰ. Dictum ẽ
primum syrpicũ qm̃ manat ĩ modũ lacteũ. Deĩde usu deriuãte laser
noĩatũ. Quæ germĩa initio barbaricæ ĩpssionis uastatis agris. postea
ob intolerãdã uectigalis nimietatẽ ferme penitus ĩpi accolæ eruerũt
Cirenis ab leua africa ẽ: ab dextera ægyptus: a fronte sæuum & ĩpor
tuosum mare: a tergo barbarorum uariæ nationes & solitudo inacces
sa incultaque & squalens quæ basiliscũ creat malum ĩ terris singulaꝛ
Serpens ẽ pene ad semipedem longitudinis: alba quasi mitrula. Line

atus caput nec hoīnum tantum nec alioꝝ animantium exitis datus. Sed terræ quoque ipsius quā polluit & exurit: & ubicūq; ferale sorti tur receptaculū. Denique extingit hærbas: necat arbores: ipsas ēt corrumpit auras: ita ut in aera nulla alitū īpune trāsuolet infecta spiritu pestilēti. Cum mouetur media corporis pte serpit: media arduus est & excelsus. Sibilū eius ēt serpentes alii perhorrescunt. Et cū accepe rint fugā quæque quoquo pñt ꝑperāt. Quicqd morsu eius occidit nō depascit. Fera non attrectat ales. Mustellis tñ uincitur: quas illic hoīes inferunt cauernis in qbus dilitescat. Vis tamen nec defūcto de est qdē. Denique basilisci reliquias āplo sextertio pgameni cōparaue runt ut ædem. Apellis manu insignē nec araneæ intexerent: nec alites inuolarent cadauer eius reticulo aureo suspensū ibidē locauerunt. Circa extimum syrtium illarum berenicē ciuitatē aluit lethon āms ī ferna ut putant inundatione ꝑrūpēs: & apud pristinos uates latex me moratus obliuionis. Hanc beronicē muniuit q̄ Ptolæmeo tertio fu it nupta: & in maiori syrti locauit. Oēm āt latifundū quod inter ægy ptum æthiopiam libyamque diffunditur quancunque lucis opacū est uarium impleuit simiarum genus. Nec quisquam offensus nomi ne cognitione grauetur. Enimuero opere præcium est nihil omitte re: in quo naturæ spectanda sit prouidentia. Vulgus simiarum ī his est quas passī uidemus non sine ingenio æmulādi. quo facilius ī ma nus ueniunt Nam dum auidæ uenantium gestus affectant: relicta cō sulto uisci unguilla: quod mendacio factum uident oculos suos obli munt. Ita uisu obducto pronum est eas corrupi. Exultant noua luna Tristes sunt cornuto & cauo sydere. Immoderate fœtus amant: adeo ut catulos facilius amittant quos impendio diligunt: & ante se gestāt quoniam neglecti pone matrem semper hærent. Circopiteci caudas habent. Hæc discrectio est iter prius dictas. Cenocephali & ipsi sunt ē numero simiarum in æthiopiæ partibus frequentissimi uiolēti ad saltum. Feri morsu. nunquam ita mansueti ut non sint magis rabidi Inter simias habentur & sphinges uillosæ comis: mammis prominu lis ac profundis dociles ad feritatis obliuionem. Sunt & quas uocant satyros facie admodum grata: gesticulatis motibus īquietæ. Callitri ces toto penē aspectu a cæteris differūt. In facie barba est: lata cauda Has capere non est arduum: sed proferre rarum. Neque enim uiuūt in altero q̄ methyopico hoc est suo cælo.

De amatibus & asbitis.

Nter nasamonas & troglodytas gens amantum est: quæ sali bus domos extruūt: quos in modum cautium e motibus ex

citatos ad usũ ediũ cemẽtiis nectũt struitibus. Tanta ibi huiusce ue
næ copia ẽ: ut tecta faciãt e salinis. Hi sunt amãtes q cõmertia cũ tro-
glogytis hñt. Carbũculi gemæ citra amãtes ꝓpriores nasamonibus.
Asbitæ lasere uiuunt: hoc aluntur: hoc illis dulce est.

De garamantibus & insula gauleon.

Aramãtũ oppidũ ẽ debris fonte miro qui deniq; alternis uici
bus die frigeat: nocte ferueat. ac ꝑ eadẽ uenaꝶ cõmertia iter-
dũ ignito uapore æstuet. Interdũ glaciali horrore algescat. In
credibile memoratu ut tã breui tꝑis circulo natura tã dissonam sui
faciat uarietatẽ. Idq; q ꝓcõtari uelit tenebris ineẽ fluori illi æternam
facẽ credat. Qui rimetur die brumales scatebras nñq̃ aliud existiet
q̃ ꝑpetuo rigere. Vñ nõ imerito ꝑgentes debris inclyta ẽ. Cuius aque
& cælesti uertigie mutãt q̃litatẽ quis cõtrouersa sydeꝶ disciplĩa. Nã
cũ mundum a calore uesꝑ tẽperet ab occasu incipit ita incalescere ut
in tactu abstineas noxiũ sit cõtigisse. Rursum cũ ortus solis incãdue
rit: & radiis feruefaccta sunt oĩa: sic glaciales euomit scaturigines: ut
hauriri ẽra sitiẽtibus nõ queat. Quis ergo nõ stupeat fontẽ q friget
calore: calet frigore. Garamãticæ regionis caput garamana ẽ: ad quã
iter diu inextricabile fuit & inuiũ. Nã latrões puteos harenis operie
bãt ut ꝓpali fraude subductis aqs in fame & siti iter submoueret ac-
cessus uiãtium. Sed Vespasiano principe bello qđ cum oenẽsibus ge
stum ẽ difficultas hæc interiit cõpẽdio spatii breuioris repto. Gara-
mãtas Cornelius Balbus subegit: & primus ex hac hystoria triũpha
uit: primus sane de externis ut pote q gadibus genitus accessit ad glo
riã noĩs triũphalis. Armenta gẽtis istius obliqs ceruicibus pabulan-
tur. Nã si recta ad pastũ ora dirigãt officiũt ꝓna in humũ cornua &
obnixa. Ex ꝑte qua cercina ẽ accepimus gauleon insulã. In qua serpẽs
neq; nascitur neq; uiuit inuecta. Propterea iactus ex ea quocũq; gen-
tium puluis arcet angues: Scorpiones supiactus illico perimit.

De æthiopibus & eorum mirabilis.

Ethiopes & Atlanticæ gentes tygri flumine diuiduntur: quã
partẽ putant nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætexitur. Ani
malia eadem edit. Iisdem temporibus exũdat. Intra ripas tũc
quoque redit cum contentus est alueo suo nilus. Garamantici æthio
pes matrimonia priuatim nesciunt. Sed omnibus uulgo in uenerem
licet. Inde est ꝙ filios matres tantum recognoscunt. Nam paterni no
minis nulla reuerentiam est. Quis enim uerum patrem nouerit ĩ hac

luxuria incesti lasciuientis. Ea propter garamantici æthiopes inter omnes populos degeneres habentur. Nec immerito qui afflicta casti tatis disciplina successionis noticiam ritu improbo perdiderũt. Nomen æthiopum late patet in parte Africana. Quam a meroe diuidit lybia. Plurimæ eorum sunt & uarie nationes. Harum e numero nomades cinocephalorum lacte uiuunt. Suerboti longi sunt ad pedes duodecim. Azachei captos uenatibus elephantos deuorãt. Apud sambales nulla est aurita quadrupes: nec elephanti qdem his ꝓximi summã regiæ ptãtis eã tradunt de quorũ motibus qdã imperite augurantur maritimos æthiopas quaternos oculos dicunt habere: Sed fides alia est. Illi denique quod & uident plurimũ & manifestissime destinant iactus sagittarum. Occidentem uersus agri ophagi tenent qui solas pantherarum et leonum carnes edunt. Rege præditi: cuius in fronte oculus unus est. Sunt & pamphagi: quibus esca est quicquid mandi põt & omnia fortuitu gignentia. Sunt antropophagi: quoꝝ mores uocamen sonat. Einomologos aiunt hẽre caninos rictus & prominula ora. Artabatitæ proni atq; quadrupedes. nec secus ac feræ sine sedibus euagantur. Cõfines mauritaniæ certo tempore locustas terrestres legũt duratasq; salsugine in præsidiũ uitæ solas hẽnt. Sed ex illis quadragesimũ æui annum nullus supgreditur. Ab oceani æstu ad meroen quã insulam amplexu primo nilus facit: milia passuum sexcẽta triginta sunt. Vltra meroen super exortũ solis macrobii æthiopes uocãtur. Dimidio.n.eorũ protensior est q̃ nostra uita: hi macrobii iusticiã co unt: amant æquitatẽ: plurimũ ualẽt robore: præcipua decent pulchritudine: ornantur ære: auro uincula faciunt. Noxiorũ locus apud eos est heliatropera opiparis epulis semper refercus: quibus indiscrete oẽs uescuntur. Nam etiam diuinitus eas augeri ferunt. Est etiã ibi lacus quo perfusa corpora uelut oliuo nitescũt. Ex hoc lacu potus saluberrimus sane adeo liqdus est ut nc caducas quidem uehat frõdes: sed illico folia lapsa ad fundũ dimittat laticis tenuitate Vltra hos desertæ inhumanæq; solitudines adusque arabicos sinus. Deinde in ultimis orientis monstruosæ gentiũ facies. Aliæ sine naribus æquali toti ꝯ oris planitie informes hñt uultus. Alii cõcreta ora sunt modicoq; tm̃ foramine calamis auenaꝝ pastus hauriunt. Nõnullæ linguis carẽt: in uicẽ sermõis utẽtes nutibus moribusq; Quædã ex istis nationibus añ Ptolæmeũ Latyꝝ regẽ ægypti icognitũ hũerunt ignis usum. Aethiopia oĩs ab oriẽte hiberno ad occidẽtẽ hibernũ tenet qcqd eius est sub meridiano cardine lucis nitet. Qui maxime uirent hyemæ. A meridiana pte mons editus mari iminet ingenio igni perætenũ feruidus & inquietus iugis flagrãtibus. Inter quæ

incendia iugis æstus draconum magna copia est. Porro ueris dracōi bus ora parua & ad morsus nō dehiscentia. sed arctæ fistulæ p quas & trahunt spiritus: & linguas exerunt. Quippe non in dentibus uim: sed in caudis habent: & uerbere potius q̄ rictu nocent. Exciditur e ce rebris dracontias lapis. Sed lapis non est nisi detrahatur uiuentibus. Nam si obeat prius serpens cum aīa simul euanescit durities soluta. Vsu eius orientis reges præcipue gloriātur: quāquam nullum lenoci nium artis admittat soliditate: & quicq̄d in eo nobile est non manus faciunt: nec alterius q̄ naturæ candor sit quo reluceat. Auctor Sotha gus gemmā hanc ēt sibi uisam scribit: & quibus intercipiatur modis edocet. Præstantissimi audacia uiri explorant anguium foueas & re ceptus. Inde p̄stolati ad pastum exeūtes p̄teruectiq; parcitis cursibus obiiciunt gramina medicata quantum pōt ad incitandum soporem. Ita somno obsitis e capitibus execant lapides: & de manubiis p̄cipitis ausi p̄dā reuehunt temeritatis. Quæ locorum æthiopes tenent feris ple na sunt. E quibus quam nabum uocāt nos camelopardalum dicimus Collo equi similem. pedibus bubalinis. Capite camelino. Nitore ru tilo. Candidis maculis supersparsi. Hoc aīal Romæ circēsibus dicta toris Cæsaris primum publicatum. Iisdem ferme tēporibus illic ex hibita monstra sunt ceffos appellāt. Quorum posteriores pedes cru re & uestigio humanos artus mentiuntur: priores perinde hominum manus referunt. Quæ tamen a nostris non amplius quam semel uisa sunt Ante ludos. Cn. Pompei rhinocerōtē Romana spectacula nescie bant. Cui bestiæ color buxeus. In naribus cornu unicum. & repandū. Quod subinde attritum cautibus in mucronem excitat. Eoque ad uersus Elephātos prœliat: par ip̄is p̄pe lōgitudie: breuior cruribus: naturali tælo aluū petens: quā solā intelligit ictibus suis peruiam. Iu xta tygrim fluuium catoblepas nascitur modica atq; iners bestia: ca put prægraue ægreferens: aspectu pestilenti. Nam qui in oculis eius ostenderint p̄tinus uitam exuunt. Formicæ ibi ad formam canis ma ximi harenas aureas pedibus eruunt quos leoninos habent: quas cu stodiunt ne quis auferat: captantesq; ad necem prosequuntur. Eadē æthiopia mittit licaonem lupum ceruice iubatum: & tot modis ua rium ut nullum illi colorem dicant abesse. Mittit & parandrum bo um magnitudine: bisulco uestigio: ramosis cornibus: capite ceruino: ursino colore: & pariter uillo p̄fūdo. Hūc parādrū affirmāt hitum metu uertere: & cū dilitescat fieri ad similitudinē cuicūq; rei p̄xia uerit siue illa saxo alba sit seu fruteto uirens: siue quā aliā præferat qualitatē. Faciūt hoc idē ī mare polipi. In terra cameleōtes. Sed & po lipus & cameleon glabra sunt ut possit tutis leuitate speculi modo

proximantia æmulari. In hoc nouũ est & singulare hirsutiam pili co lorũ uices facere. Hinc euenit ut difficulter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est quod in saliẽdo ita nisus habent alitis ut non ma gis proficiãt cursu q̃ meatu. Homines tamen nũq̃ impetunt. Bruma comati sunt: æstate nudi. thoas uocãt. Histrix quoq; inde loci frequẽ tissima erinaciis similis: Spinis tergum hispida. Quas plerunq; laxa tas iaculatione emittit uoluntaria: ut assiduis aculeorũ nymbis canes uulneret ingruentes. Illius cæli ales est pegasus. Sed hæc ales equinũ nihil præter aures habet. Tragopa quoq; auis maior aquilis corni bus arietinis præferens armatũ caput Aethiopes legunt cinamum. Id frutetũ situ breui nascitur: ramo humili & represso: nũq̃ ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius ꝓuenit eximium magis ducitur. Quod in crassitudinem extuberatur despectui ẽ. Verũ legitur per sacerdotes hostiis prius cæsis. Quas cum litauerint obseruatur ut mes sis nec ortum solis nisi anticipet nec egrediatur occasum. Quisqs prĩ cipatum tenet sarmentorũ aceruos hasta diuidit. quæ sacrata ẽ in hoc ministeriũ: Atq; ita portio manipulorũ soli dicatur: quæ si iuste di uisa est sponte incẽditur. Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hia cyntus inuenitur. lapis preciosus: siquidem inculpabilis inueniatur. Est enim uitiis nõ parce obnoxius. Nã plerũq; aut uiolatio diluitur: aut nubi o obducitur: aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus in illo tenor: si nec densiore fuco sit obtusior: nec propẽsa perspicui tate detectior: sed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ modera tum suauiter florem trahit. hic est qui sentit auras: cũ cælo facit mu tationem: nec æqualiter rutilat: Cum autem nubilosus est aut sere nus dies præterea in os missus magis friget. Sculpturis certe minime accomodatus: ut qui attritum respuat: nec tamẽ penitus inuictus est. Nam adamãte scribitur & notatur. Vbi hiacynthus ibi & crisoprasus apparet. quẽ lapidem lux celat. Prodit obscurum hoc enim est ĩ illo diuersitas ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ĩpo solo sumimus ema thitem rubore sanguineo: ac ꝓpterea emathites uocatus.

De ultimis gentibus libyæ.

q Vod ab atlante adusq; canopitanum hostiũ panditur. Vbi li byæ finis est & ægyptium limen dictũ a Canopo Menelai gu bernatore ibi sepulto in ea insula quæ hostium nisi facit gen tes tenent dissonæ. quæ in auiæ solitudinis secretum recesserunt. Ex his atlantes ab humano ritu prorsus exulant. nulli ꝓprium uocabu lum: nulli speciale nomen. Diris uultibus solis ortus excipiunt. Diris occasus prosequuntur. Vstiq; undiq; torrentis plagæ sydere: oderunt deum lucis. Affirmant eos somnia nõ uidere & abstinere penitus ab

animalibus uniuerſis. Troglodytæ ſpecus excauant: illis tegunt: nul
lius ibi habendi amor: a diuitiis paupertate ſe abdicarunt uolũtaria.
Tantum lapide uno gloriantur quem exconthaliton uocant tã diuer
ſis notis ſparſum ut ſexaginta gemmarum colores in paruo eius orbi
culo deprehendãtur. Iſti carnibus uiuunt ſerpentium. ignarique ſer
monis ſtridunt potius q̃ loquũtur. Augulæ uero ſolos colũt inferos:
fœminas ſuas primis noctibus nuptiarũ adulteriis cogũt patere mox
ad perpetuam pudiciciã legibus ſtringunt ſeueriſſimis. Gamphaſan
tes abſtinent prœliis: fugiũt cõmertia: nulli ſe externo miſceri ſinũt
Blemyas ſed nõ eos qui uicina rubro mari incolunt credunt truncos
naſci parte qua caput eſt: os tamẽ & oculos habere in pectore Satyri
de hominibus nihil aliud præferũt quã figuram. Egypanes hoc ſunt
quod pingi uidemus. Himãtopodes flexis niſibus crurũ repunt poti
us quã incedunt: & pergendi uſum lapſu magis deſtinant q̃ ingreſſu.
Pharuſi cum Herculi ad heſperidas pergenti forent comites itineris
tedio hic reſederunt. Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ ſunt in eo.

Egyptus a meridie introrſus recedit quoad ꝑtendant æthio-
a pes. A tergo inferiore eius partem nilus circũfluit: q ſciſſus a
loco cui delta nomen eſt ad inſulæ ſpacia amplectitur itera-
mina & incerto pene fonte decurrens ꝓditur ut loquemur. Originẽ
habet a mõte inferioris mauritaniæ qui oceano propinquat. Hoc af-
firmant libri punici: hoc Iubam regem accepimus tradidiſſe. Igitur
protinus lacum efficit quem nilidẽ dicunt. Nilum aũt iam inde eſſe
cõiectant. q̃ hoc ſtagnũ hærbas: piſces: beluas nil minus procreet quã
in nilo uidemus. At ſi quando mauritaniam unde ei origo ẽ aut niui
bus dẽſioribus aut himbribus largioribus irrigatur incremẽta exun
dationis in ægypto augeantur. Sed effuſus hoc lacu harenis ſorbet:
& cuniculis cæcis abſconditur. Deinde in cæſarienſi prorumpẽs am-
plior eadẽ indicia præfert: quæ in exortu notauimus. Rurſuſq; ſub-
didit: nec prius reddit q̃ poſt interualla itineris extẽti cõtingat æthi
opas. Vbi exiit nigrum facit fluuium quem ſupra diximus eſſe ter-
minum limitis Africani. Aſcapum eum inde gentes uocant. ſ. aquam
ſe tenebris profluentem. Multas magnaſque ambit inſulas. Quarum
pleræque ſunt tam diffuſæ: uaſtæq; magnitudinis ut uix eas dierũ
quinq; curſu prætermeet: quamuis concitus ibi feratur. Nobiliſſima
earum eſt meroe circa quã diuiſus dextro a lueo aſcapores: leuo aſta
pores actapores noĩantur. Tunc quoq; emerſus magna longinquaque
loca cum primum occurſantibus ſcopulis aſperatur: tantis agmini-
bus extollitur inter obiecta rupium ut ruere potius q̃ manare creda

tur. Demumque a cataracte ultimo tutus ē. Ita. n. quædā claustra eius ægyptii nuncupauerūt. Relicto tñ hoc pone se noīe quo tygris uoca- tur: mox inoffensus meat septem hostiis: conditur in meridiē uer- sus: excipitur ægyptio mari. Ignari syderum uel locorū uarias de ex cessibus eius causas dederunt. Alii affirmant ethesias nubium densi tatem illo cogere: unde annis hic auspicatur: ipsū que fontē supno humore sublatū tantā inundationis habere substantiam: quātā bibu la ad liquorem nubila subministrauerint. Ferūt alii ꝙ uentoꝝ flati- bus repcussus cū fluorem solitæ uelocitatis non queat promouere: aquis in arcto luctantibus intumescat: & quanto īpensius cōtrouersi spiritus repugnauerint: tāto excelsius sublimari in altitudinis uertis ces repercussam celeritatē: quando nec solitus extenuet cursus alue um: & stipato iam flumine uenis originalibus torrentium pondera superueniant. Ita, concordi uiolentia hinc urgētis elemēti: hinc resi- stentibus undis exultātibus molem colligi: quæ excessus facit. Non nulli affirmant fontē eius qui fialus uocatur syderū motibus excita ri: extractumq; radiis cā dentibus cælesti igne suspendi: nō tñ sine cer ta legis disciplina hoc ē lunis cœptātibus. Verū oēm excessus origi- nem de sole fieri: primāq; exultātiā tumoris concipi cum per cācrū soluebatur. Postmodū triginta eius partibus euolutis ubi ingressus leonem ortus sirios excitauerit propulso oī fluore tantam uim am- nis erūpere. Quod tēpus sacerdotes natalem mundi iudicauerūt. id est in. xii. kalen. augustas & undecimū diē deinde reuocare exitus uni uersos cum in uirginē transeat: penitusq; inter suas ripas cape: cum li bram sit ingressus. Hoc etiā addunt pariter eum nocere siue abūdan tiꝰ exæstuet: siue partius: quādoquidem exiguitas minimū fœcundi tatis apportet. Propēsior copia diuturno humore culturā moretur. Maximos deinde exitus eius duo de uigīti cōsurgere iustissimos: sex decim temperari: nec in quindecim abesse prouētus fructuarios. Sed quicquid intra fit fāmē facere. Dāt illi etiam hoc maiestatis ut por tēdat futura argumētātes qñq dē pharsalico bello nō fuerit egressus: qnq; ulnas. Iā illud palā ē ꝙ solus ex āmnibus uniuersis nullas expiret auras. Ditōis ægyptiæ eē icipit asyene: i q̄ fines æthiopū: & inde usq; dū mari ītimat nili nomē tenet īter oīa q̄ ægyptus hēt digna mēora tu pcipue bouē mirāt apim uocāt. Hūc ad īstar colūt nūinis: īsignē notæ albæ macula q̄ dextro lateri eius ingenita corniculātis lunæ re- fert faciē. Statutū æui spatiū ē qd' ut affuit: pfūdo sacri fontis īmer sus necatur: ne diē lōgius trahat quam licebit: mox alter nec sine pu blico luctu requiritur: quem repertum centum antistites mem- phim prosequuntur. Vt incipiat sacris ibi iniciatus sacer fieri.

Delubra quibus succedit aut incūbat mīstice thalamos nominãt. Dãt omnia manifestantia de futuris illud maximum si de consulētis ma-nu cibū capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris dextrã ꝓdidit ingruentia. Nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri apim gregatim sequuntur: & repente uelut lymphatici uētura præcinūt. Bos illi fœ-mina ostenditur in anno semel & ipsa non absque certis īsignibus qua inuenta & oblata est eadē die neci datur. Apis natalem mēphitici cele brant. Iactu aureæ pateræ quam proiciunt in nili statum gurgitē hæc solennitas per septem dies agitur. Quibus diebus cum sacerdotibus quasdam crocodilli inducias habent. nec attrectant lauantes. Verū octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita sæuiendi licentia solitam resummunt atrocitatem. Crocodillus malum quadrupes & in terra & in flumine pariter ualet: linguam nō habet. Maxillã mouet superiorem: Morsus eius horribile tenacitate côueniunt stipãte sedē-tium serie pectinatim. Plerūq; ad. xxx. ulnas magnitudinis ecualescit. Qualia anseris edit oua. Metatur locum nido naturali ꝓuidētia nec alibi fœtus premitur q̄ quo crescentis nili aquæ nō possunt peruenirē. In partu fouendo mas & fœmina uices seruãt. præter hiatū oris ar-matus est etiam unguium immanitate. Noctibus in aqua degit: per di em humi acquiescit. Circūdatur maxime cutis firmitate in tantū ut ictus quouis tormento adactos tergore repcutiat. Strophilos auis par uula est ea dū redimias escarum affectat os beluæ huiusce paulatim scalpit: & sensim scalpurigine blandiente aditū sibi in usque fauces facit. Quod enchydrus cōspicatus penetrat beluam: populatisq; uita libus erosa exit aluo. Est & delphinum genus in nilo: quorum dorsa serratas habent cristas. Hi delphini crocodillos studio eliciunt ad na tandū: demersiq; astu fraudulento tenera uentrium subternatãtes se-cant: & interimunt. Præterea habitãt in insula nili homĩes forma per exigui: sed audacia eousq; ꝓditi: ut crocodillis se offerant obuios. Nã hæc monstra fugientes insequūtur: formidant resistentes. Ergo capi untur: subactique etiam intra aquas suas seruiunt: & perdomiti me-tu ita obsequūtur: ut immemores atrocitatis uictores suos ī equitãtis dorso uehant. Hanc ergo insulã & hanc gentem ubicūq; iudicio odo ris persenserint procul fugiunt. In aqua obtusius uident: in terra acu tissime. Hyeme nullum cibum capiunt. Quinetiam quattuor mēses a cœptu brumæ inedia exigūt. Sinci quoque circa nilum frequētissi mi: crocodillis equidem similes: sed forma modica & angusta. Verū ad opem salutarem nō qualibet necessarii. Medētes quippe ex his po cula inficiunt: quibus & stupor excitetur: & ueneni uis extinguat. Hip popothamus in eodē flumine ac sole nascitur. equo & dorso & iuba

& hinnitu: rostro resupio ungulis bifidis: aprinis dētibus: cauda tor/
tuosa. Noctibus segetes depascitur: ad quas pergit auersus astu dolo/
so ut fallente uestigio reuertenti nullæ ei insidiæ pparētur. Idem cū
distenditur nimia satietate harundines recens cæsas petit. per quas tā
diu oberratur quoad stirpium acuta pedes uulnerēt. Vt pfluio san
guinis leuetur sagina. Plagā deinde ceno oblinit: usq; dū uulnus con/
ducatur in cicatricem. Hippopodamos & crocodillos primus romā
M. Scaurus inuexit. Circa easdē ripas ales est ibis: ea serpentiū popu/
latur oua: gratissimamq; ex his escam nidis suis defert. Sic rarescunt
prouentus fœtuum noxioꝝ. Nec tamen aues istæ tantum intra fines
ægyptios prosunt. Nā quæcunque arabicæ paludes pennatorum an/
guiū mittunt examina: quoꝝ tam citū uirus est ut morsum añ mors
quā dolor inseq̄tur. Sagacitate qua ad hoc ualēt aues excitatæ in pro
cinctum eunt uniuersæ: & priusq̄ terminos patrios externū malū ua
stet in aere occursant cateruis pestilētibus. Ibi agmen deuorāt uniuer
sum. Quo merito sacræ sunt & illæsæ. Ore pariunt nigras solum pe
lusium mittit: reliqua pars cādidas. De arboribus quas solas fert ægy
ptus præcipua est ficus ægyptia: foliis moro cōparanda: poma nō ra/
mis tantū gestitans: sed ex caudice usq; adeo fœcūditatis suæ angu/
sta est. Vno anno septies fructū efficit. Vnde pomū decerpseris alte/
rū sine mora protuberat. Materia eius in aquā missa subsidit. Deīde
cum diu desederit in liquore leuior facta sustollit. Et uersa uice qd̄
natura in alio ligni genere nō recipit. Fit humore sicca. Palma quoq;
ægyptia dicenda res est pprie ad ipsos uocatur ut dici oportuit: eaq;
gustata arcet sitim. Odor eidem qui & malis cydoniis. Sed demum si
tim sedat si prius q̄ maturuerit decerpatur. Nā si matura summatur
sensum intercipit: gressum ppedit: linguam retardat: obsessisq; offi/
ciis mentis & corporis uitiū ebrietatis imitatur. Egyptium limitē ad
diacæ cacumē tendit. Incolunt populi qui momētū quo reparari mū
dum ad motus ferunt ānuos hoc studio dephendunt. Eligitur sacer
lucus in quo consep̄tant aīalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutā
lineam cælestis uertigo puecta est sensus suos significationibus pro/
dunt quibus pn̄t. Alia ululant: alia mugiūt: quædā stridūt: quædam
rudiunt: nōnulla simul confugiunt ad uolutabra. Hoc argumentum
illis est magisterium ad inditiū tpis dephendendi. Idē populi ferunt
a primis sibi gentis suæ auis traditū ubi nunc occasus quōdam ibi or
tus solis fuisse. Inter ægyptias urbes numero portarū thebæ nobiles:
ad quas commertia arabes undiq; gentiū subuehunt. hinc regio the/
baica. Abedos & ipsa nobilis: olim Mēnonis regia nūc Osiris fano ex/
culta. Alexandriam & operis ipsius magnitudo & auctor Alexander

macedō nobilitant. quam metatus Democrates architectus secūdum post conditorē inter m̄morabilia locū sortitus est. cōdita aūt alexandria est. xii. centesimaq; olympiade. L. Papirio Spurii filio. C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud longe ab hostio nili fluminis qđ heracleoticon alii: alii cano picon appellāt. Est & pharos colonia a Cesare dictatore deducta. Ex qua facibus accensis nocturna dirigit̄ nauigatio. Nam alexandria insidioso accessu aditu fallacibus uadis cæco mari tribusq; tantum canalibus admittit nauigātes. Possideo: thegano tauro: Hinc igitur in portibus machinas ad prælucēdi ministeriū fabricatas pharos dicunt. Pyramides turres sunt in ægypto fastigiatæ ultra excelsitatem omnem quæ fieri manu possunt. Itaq; mensuram umbrarum egressæ nullas habent umbras. Nunc ab ægypto promoueamus stilum.

De arabia & thure myrrha cinnamo phœnice sardonice & aliis lapidibus.

Ltra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinēs mare: quod erythreum ab Erythro rege Persei & Andromadæ filio non solum a colore appellatum Varro dicit qui affirmat in littore maris istius fontem esse quem si oues biberint mutent uellerū qualitatē: & antea cādidæ amittant qđ fuerint usq; ad haustum ac fuluo postmodum nigrescant colore. Rubri autem maris arsinoe oppidum. uerum hæc arabia ꝓcedit adusque illam odoriferā & diuitem terrā quā catabani & quiscenitæ tenent. Arabes nobiles monte cassio. Quiscenitæ causas nominis inde ducūt ꝗ tentoriis succedūt nec alias domos habent. Ipsa autem tentoria cilicia sunt. ita nūcupāt uelamenta caprarum pilis texta suillis carnibus prorsus abstinent sane hoc animalis genus si inuentum illo fuerit illico moritur. Hanc arabiam græci eudemonem nostri beatam nominauerunt. Habitatur colle manufacto inter flumen tygrim & flumen eulcum. Quod ortum a medis tam puro fluore inclytum est. Vt ide omnes reges nō alias q̄ eius aquas bibant. Eudemonem non frustra cognoiatam. Hic capessas ꝗ præter odores quos creat plurimos sola thus mittit. nec tamen uniuersa. Nam in medio eius sunt astramitæ pagus sabeorū a qua octo mansionibus regio thurifera distermiatur. Arabia appellata est idest sacra. hoc enim significari interprætantur. Virgulta hæc non sunt publica. sed quod inter barbaros nouum in ius posteriorū per successiones transeunt familiarium. Ergo quicunq; dominatum istius tenent nemoris arabice sacri uocantur. Iidem illi cū lucos istos uel metuunt uel incidunt non funeribus intersunt non congressioni bus fœminarū polluūt. Hāc arborē prius q̄ penitus fides ꝓderetur

alii lentiſco alii mare therebintho comparabãt uſq; dum libris quos Iuba rex ſcripſit ad Cæſarem Auguſti filium palam fieret: in torto eam eẽ uimine: ramis ad aceris qualitatem: amygdali modo ſucũ fũdere: incidi ortu canis flagrãtiſſimis ſolibus. In iiſdem ſaltibus myrrha ꝑuenit: cuius radices ut uitium raſtris proficiunt: ablaqueationibus gaudent. Nudatæ pinguiori fluit lachryma ſponte manãs præcioſior ex ea ſudor ẽ elicitus corticis uulnere uilior iudicatur. codex in uertiginem flexus & ſpinis hiſpidus: folium criſpius licet: oliuæ tñ ſimile. Maxima altitudo extollitur ad quinq; cubita proceritatis. Arabes ſarmentis eius ignes fouẽt: quorum fumo ſatis noxio niſi odore cremati ſtoracis occurrant. Plerũq; inſanabiles morbos cõtrahunt Iidem arabes legunt cynnamum. quod frutetum ſitu breui naſcitur ramo humili & repreſſo nũquã ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenerit eximium magis dicitur. Quod in craſſitudinẽ extuberatum ſit inutilius habetur. Vernm legitur per ſacerdotes hoſtiis prius cæſis. quæ cum litauerint obſeruatur ut meſſis: nec ortum ſolis anticipet nec egrediatur occaſum. Quiſquis principatum tenet ſacramentorum ſtrues haſta diuidit: quæ ſacrata eſt ĩ hoc munus atque ita portio manipulorum ſoli datur: quæ ſi iuſte diuiſa ſit radiis inflagrat incẽdiũ ſponte concipit. Apud eoſdem naſcit̃ auis phœnix aqlæ magnitudine: capite honorato: in conum plumis extãtibus criſtatis faucibus: circa colla fulgore aureo: poſtera parte purpureus abſq; cauda: in qua roſeis pennis ceruleus interſcribit̃ nitor. Probatum eſt quadraginta & quingentis eum durare annis. Rogos ſuos ſtruit cynnamis quos prope practea concinnant in ſolis urbem ſtrue altaribus ſuperpoſita. Cũ huius uitã magni anni fieri cõuerſiõe rara fides ẽ ĩter auctores: quãuis plurimi eoꝝ magnũ annũ nõ qngẽtis et q̃dragita ſed duodecĩ milibus. dccccliiii. ãnis ↄſtare dicãt. Plautio itaque Sextio & P. Apronio cõſ. ægyptũ phœnix iuolauit: captuſq; ãno octĩgẽteſimo urbis cõditæ iuſſu Claudii prĩcipis ĩ comitio publicatus ẽ. Quod geſtũ ꝑter cẽſurã q̃ mãet actis ẽt urbis cõtinet. Cinomolgus pinde arabiæ auis ĩ excellentiſſimis lucis texit nidos e fructibus cinnamoꝝ ad quos qm̃ non eſt perueniri ꝑpter ramoꝝ altitudinem & fragilitatẽ Accolæ illas congeries plũbatis petunt iaculis deiectaſque præciis uendunt ãplioribus q̊ hoc cinnamũ magis quã alia mercatores ꝑbẽt. Arabes lõge lateq; diffuſi diuerſiſq; moribus iuuant & cultibuſ plurimis crinis intonſus mitrata capita redimitu pari pars raſa ĩ cutẽ barba cõmertiis ſtudẽt. Aliena nõ emũt: uendũt ſua qppe & ſiluiſ & mari diuites Vmbræ quæ nobis dextræ ſunt: illiſ ſiniſtræ Pars eoꝝ quibuſ aſꝑ uictuſ eſt angueſ edunt. Nulla illiſ animi uel

corporis cura:ac ꝓpterea ophiophagi noīantur. Ex istius littoris si
nu Policrati regi aducēta sardonis gemina prima in orbe nostro lu-
xuriæ excitaui t facem. Nec multū de ea disserūdum puto:adeo sar
donis non oīum uenit noticiam. Superficies eius probatur si merati
us rubeat:arguitur si fuerit feculentior. Medietas circuitur limite
candicante. Optima ē si nec colorē suū spargat in proximū:nec ipe
ex altero mutuetur. reliqua nigro finiūtur. Quod si transluceat ui-
tio uertiſ. Si perspicuitatē arceat proficit ad decorē. Et molochitem
arabs inuenit uirentem crassius q̄ smaragdus contra infantium picu
la ingenita ut resistētem. Inuenit & irridem in mari rubro sicut cri
stallum sexangulatam quæ radiis icta solis rutilo aeris repercussu
cælestis arcus ex sese iacit speciem Androdamātem iidem legūt ara
bes nitoris argentei lateribus æqualiter quadris quem de adamante
nō nihil mutuatum putes. Datum illi nomen ex eo quod censēt qđ
animorum calentium mollit impetus & tumentes refrenat iras: pe
derotē etiam Arabicam inde sumimus. Arabica aspectu eburnea est
radi abnuit contra neruorum molestias ꝓdest habentibus. Impede
rote congruit quicquid eximium est quadam decoris prærogatiua.
Christallinum lucet rubet purpuram Orarum extimis corona cro
cea uelum e liquido renitente. Ac suauitate oculos afficit. Visum illi
cit:detinet intuentes. Hac etiam gratia indis placet. Hoc Arabiæ sat
ē. Hinc ad Pelusium repatriemus.

De Cassio monte & Pompei tumulo & Andromede uinculis.

iN Pelusio cassius mons est:& delubrū Iouis Cassii atque ita
Ostracine locus Pompei magni sepulchro inclytus. Idumea
inde incipit palmis opima. Deinde Iope oppidū antiquissimū
orbe toto utpote ante inundationem terrarū cōditum Id oppidum
saxum ostentat:quod uinculorum Andromedæ uestigia adhuc reti
net quam expositā belue irritus rumor circūtulit. Quippe ossa mon
stri illius. M. Scaurus īter alia miracula in edilitate sua Romæ publi
cauit. Annalibus nota ē res. Mensuræ quoq; ueracibus libris cōtinetur:
scilicet ꝙ costarū longitudo excesserit des quadraginta. Excelsitas
fuerit elephantibus indicis eminētior. Porro uerticuli spine ipsius la
titudine semipedē sint supergressi.

De Iudea & lacu Asphalte:& balsamo & genti essenorū.

Vdea illustris ē aquis:sed natura non eadem aquarum om-
niū Iordanis amnis eximiæ suauitatis:panca de fonte demis-
sus regiones p̄terfluit amœnissimas. Mox in Asphaltitē lacū
mersus stagno corrūpiſ. Qui Asphaltitis bitumē gignit:aīal nō hēt:
nihil in eo mergi pōt. tauri ēt cameliq; īpune ibi fluitant. Est & lacus

fara extēsus passuum.xvi.milibus circumseptus urbibus plurimis & celebribus ipse par optumus. Sed lacus thiberiadis his omnibus anteponitur salubris ingenuo estu:& ad sanitatem usu efficaci. Iudææ caput fuit Ierosolima. Sed excisa ē. Successit Iericus & hæc desiuit. Artaxoris bello subacta. Calliroe Ierosolimis ꝓximus fons calore medico ꝓbatissimus:& ex ipso aquaꝝ p̄conio.sic uocatus:in hac tn̄ balsamum nascit. Quæ silua intra terminos uiginti iugeꝝ usq; ad uictoriam nr̄am fuit. At cum Iudea potiti sumus:ita luci illi ꝓpagati sūt: ut iam nobis latissimi colles sudēt balsama. Similes uitibus stirpes habent malleolis digeruntur.rastris nitescunt:aquis gaudent: amāt amputari. Tenacibus foliis sempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro sine mora moritur. Ea ꝓpter aut uitro aut cultellulis osseis:sed in solo cortice artifici plaga uulneratur:Ex qua eximie suauitatis gutta manat post lachrymam secundum in p̄ciis locū poma optinent. cortex tertium ultimus honos ligno. Longo ab Ierosolimis recessu. Tristis sitius pāditur:quē de cælo tactum testāt humus nigra & cinere soluta. Duo ibi oppida Sodomū noīatum alteꝝ: alterum Gomorrum. Apud que pomū qđ gignitur habeat licet specimen maturitatis:mandi tn̄ non potest. Nam fuliginē intrinsecus fauillatiam ambitio tm̄ eximie cutis cohibet:quæ uel leui p̄ssa tactum fumū exaltat:& fatiscit in uagum puluerem. Interiora Iudææ quæ occidētem contuentur essemii tenēt:q p̄diti memorabile disciplina recesserunt a ritu gentium uniuersarum maiestatis:ut reor ꝓuidentia ad hūc morem destinati:Nulle ibi fœmine uenere se penitus abdicauerunt:pecuniam nesciunt:palmis uictitant. Nemo ibi nascitur: non tn̄ deficit hoīum multitudo:locus ipse addictus pudicitiæ est. Ad quē plurimi licet undiq; gentium ꝓperent:nullus admittitur:nisi quem castitatis fides & innocentiæ meritum ꝓsequatur. Nā q reus est:uel leuis culpe:quāuis summa ope adipisci ingressu uelit:diuinitus submouetur. Ita p īmensum spatium seculorum incredibile dictu eterna gēs ē cessantibus puerperiis Engada oppidū infra hessemios fuit:sed excisum est. Veꝝ inclytis nemoribus adhuc durat decus: lucisque palmarum eminētissimus:nihil uel de euo:uel de bello derogatum. Iudææ terminus. Massanda castellum.

De Scytopoli oppido.

Ranseo Damaschum. Philadelphiam. Araphianam. Scytholim:primos incolas et auctorem dabo. Liber pater cui humo nutricem tradidisset cōdidit hoc oppidum. Vt sepulturæ titulum etiam urbis mœnibus ampliaret. Incolæ deerant e comitibus suis Scythas delegit:quos ut animi firmaret ad promptam resisten-

di uiolētiā primū loci nomē dedit. In seleucia alter cassius mons est Antiochie ꝓximus: cuius e uertice uigilia adhuc quarta cōspicit glo bus solis: & breui corpis circūactu radiis caliginē dissipantibus: illic nox hinc dies cernit. talis e cassio specula est: ut lucē prius uideas q̄ auspicetur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus præciosis.

Vfratrē maior fundit Armenia ortum supra zizaniā sub radicibus mōtis: quē Cathotē accole noīant Scythicis ꝓximo. hic receptis in se aliquot amnibus cōualescat: & stipatus cōuenis aquis: luctat cū thauri montis obiecti. Quē apud elegeā scindi: resistat licet duodecim milibus passuum latitudine longisque excusibus dextera Cōmagenē. Arabiā leua relinqt. Deinde p̄labens pluri mas gētes Babilonia quōdā caldeoꝝ caput diuidit. Mesopotamiam opimat ānue inūdationis excessibus ad instar ānis Egyptii terris sup fusus inuecta soli fecūditate. Hisdē ferme tpibus qbus nilus exit sole. s. in pte Cācri uigesima constituto. tenuatur cū iā leōe decurso ad extima uirginis curricula facit transitū. Quod Gnomici similibus paralelis accidere cōtēdūt quos pares & cæli & terraꝝ positione eq̄li tas nō malis efficit lineæ. Vnde apparet ista duo fluminia ad modū eiusdē ppendiculi cōstituta: licet e diuersis manent plagis easdē icremēti causas habere. De tygri quoq; dicere hoc loco par est.

N Armeniæ regione caput tollit mire q̄ lucido cōspicuo fonte in loco edito q elegos noīatur. Nec ab exordio statim totꝫ ē. Primū pigre fluit: nec cū suo noīe. At cū fines medioꝝ iuectus ē: tygris statim dicitur. Ita. n. medi noīant sagittā. Influit in Arethusam lacū oīa pōdera sustinētē. Cuius pisces nūquā se alueo tygri dis imiscent: sicut nec amnici pisces in stagnū trāseūt Arethusæ: per quē dissimili colore uolucri meat cursu. Mox thauro resistēte in ꝓfūdū specū mergit quē subter labēs in altero eius latere apud zoma dā emicat uluas: & purgamēta plurima secū trahēs. Deinde Idētidē abscōditur rursusq; reddit. Adiabenes arabasq; p̄terfluit. Mosopotamiam āplectit. Amnē nobilissimū Hidaspē accipit. Eufratē defert i sinū piscū. Quecūq; eufratē bibūt gētes diuerso nitēt lapide. Et milātis in ipso Eufratis alueo legitur gēma ad imaginē marmoris pconnēsis: nisi q̄ in medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi nitet pupilla. Agada a caldeis ad nos usq; fluxit haud facilis repertu ni ut ipsi perhibēt ipam se capessendā daret. nāq; ingenita spūs efficacia q̄ dā supmeātes naues ex ꝓfundo petit: & carinis ita tenaciter accorporatur: ut nisi abrasa pte ligni egre separetur. Ea Agada apud Caldeos ꝓpter effectus quos ex illa sciunt habetur loco principe. Ceteris

propter gratiam magis cõplacet iucundissime uirens. Mirrhites par
this familiaris hunc si uisu estimes myrrhe color est. Et non habet
quod afficiat aspectum. Si penitus explores etiam attritu incites ad
calorem spirat nardi suauitatem. In perside lapidum tanta copia est:
tantaque diuersitas: ut longum pene sit ipsis uocabulis immorari.
Mitridax sole percussa coloribus micat uariis. Tegolitus nucleo
oliue similis spernitur cum uidetur. Sed remediis bonus uincit ali-
orum pulchritudinẽ. Solutus quippe & haustus pulsis calculis reniũ
dolores ac uesice leuat. Zammocrisius arenis auro ĩmixtus: nunc bra
ctearum: nũc pulueris habet quadrulas. Ethites fuluus ẽ & tereti po
sitione alterum lapidem intrinsecus cohibẽs: cuius crepitu sonorus ẽ
cum mouetur quamlibet tinnitum illũ nõ internum scrupulum fa-
cere sed spiritum scientissimi dicãt hunc ethiten Zeroastes præfert
omnibus maximãq; illi tribuit potestatem. Inuenitur autem in nidis
aquile aut in littoribus oceani. In pside tamen plurimus. Spem uteri
defendit a fluxibus abortiuis. Pyrrhites furuus est; teneriq; se uehe-
mentius nõ sinit. At si quando arctiori manu pmitur digytos adurit.
Calazias grandinis & candorẽ pfert & figuram duritia robustima &
inuicta Ethites uipereas habet maculas. Dionisias fuscus est: rubenti
bus notis sparsus. Idẽ si aque mixtus cõteratur fragrat uinũ & quod
in illo odore mirificũ est: ebrietati resistit. Glosopetra deficientibus
lunis cælo cadit lingue similis humane nõ modice: ut magi phibent:
potestatis: qui ex ea lunares motus excitari putant. Solis gẽma percan
dida est ad speciem fulgidi sideris: rutilosque ex sese iacit radios. Ve
neris crinis nitet nigro internis ductibus ostentãs ruforũ crinium simi-
litudinem. Senelites trãslucet fulgore cãdido molleoq; continẽs lune
imaginem. Quam iusta cursum astri ipsius perhibẽt diebus singulis
uel minui uel augeri. Mecõites papauera exprimit Mirmicetes reptã
tis formice effigie notatur. Calcophongus resonat ut pulsata era: pu
dice habitus seruat uocis claritatẽ. Siderites a cõtemplatione ferri ni
hil dissonat. Verum moleficus quoquo inferatur discordias excitat.
Flongites ostentat intra se uelut flamas estuantes. Antralyraias coru-
scat in modũ scintillantium stellaꝝ. Enidrus exudat ut clausam ĩ eo
putes fontaneam scaturiginem.

De Cilicia & cidno amne & corytio anero: & Tauro monte.

Iliciam de qua agitur si ut nunc est loquamur derogasse uide
bimur fidei uetustatis. Si terminos sequimur quos habuit olĩ
absonum est a cõtemplatione reꝝ pſentium. Ergo ĩter utrãq;
culpam factum optimũ est ambos tempoꝝ statum persequi. Cilicia
antea usque ad pelusium Egypti pertinebat Lidiis Medis Armeniis

Pamphilia Cappadocia sub Imperio Cilicum cõstitutis. Mox ab assi
riis subacta in breuiorē modũ scripta ē plurima iacet cãpo sinu lato
recipiens mare Issicum. ab tergo mõtium thauri & Amani iugis clau
sa. Sortita nomen a Celice quem etas pristina pene ultra euum mẽo-
rie abscondit hũc phœnice ortũ qui antiquior Ioue de primis terre
alũnis hẽtur. Matrem urbium hẽt Tharson: quam Dane ꝓles nobi-
lissima perseus locauit. hanc urbẽ inter secat cidinus amnis. hunc ci
dinũ alii præcipitari thauro. Alii deriuari ex alueo Cohaspidis tra
diderunt. Qui cohaspes ita dulcis est ut persici Reges q̃ diu inter ri
pas persidis fluat soli sibi ex eo pocula uendicauerint. & cũ eundum
foret peregre aquas eius secum uectitent. Ex illo igitur parente cidi
nus mirã trahit suauitatem. Quicquid candidum est cidinum gen-
tili lingua Siri dicunt: unde amni huic nomen datum sumet uere cũ
soluũtur niues: reliqua parte amni tenuis est & quietus. Circa corici-
um Ciliciecrocum plurimum optimũq;. Det licet Sicilia: det Cire-
na: det & Licia: hoc primum est. Spirat fragrãtius coloreque plus au
reo est. succi ope citius ꝑficit ad medelam. Ibi coricos oppidum ē &
specus qui montem ĩpositum mari a summo cauat uertice patulus
hyatu ãplissimo. Nam deiectis lateribus in terre profundum ne mo
rosos orbe amplectitur media amœnitate uirens: introrsus lucis pen
dentibus. Descensus in eum ꝑ duo milia & quingentos passus non si
ne largo die hinc inde fontium larga & assidua scaturigine. Vbi per
uentum ad ima primi sinus: alter rursus specus panditur. Quod an
trum latis primum patet faucibus postmodum in processu per an-
gustias obscuratur in eo sacrum est locus fanum: in cuius recessu inti
mo Tiphonis gigantis cubile positum accole crediderunt heliopo-
lis antiquum oppidum ciliciæ fuit patria Crisippi Stoice sapientiæ
ꝑstantissimi: Quod a Tigrane Armeniæ subactum & diu solũ pom
peiolim deuictis cilicibus. Cneus magnus cognominauit Mons tau-
ros ab indico primum mari surgit. Deinde a scopulis celidoniis. In-
ter Egyptũ & Pamphilium pelagus obiectus septẽtrioni dextro late
re: leuo meridiane plage occurrit occidenti obuersus fronte profu-
sa palam est trans eum continuare uoluisse penetrato mari: nisi pro-
fundis obsistentibus ostendere radices suas uetaretur. Denique qui
perscrutantur naturas locorum: tentasse eum omnes exitus promõ
toriis probant. Nam quoquo uersum mari alluitur procedit in pro
minentias: sed modo intercluditur phœnitio modo pontico sinu: I
terdum Caspio uel hircano. Quibus renitentibus subinde fractus
contra Meothim lacum flectitur: multisque difficultatibus fatiga-
tus ripheis se iugis annectat pro gentium ac linguarum uarietate plu

risariam noiatur Apud nidos lamos mox propanisos coatros. Apud parthus post Nisates inde thaurus atq; ibi in excellentissimam consurgit sublimitatem caucasus. Interea etiā a populis appellationē trahit. Ab dextero latere Caspius dicit uel hircanus. A leuo Amazonicus. Moschicus. Scythicus. Ad hæc uocabula hēt alia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit portas: quarum prime sunt Armenie. tunc Caspie post Ciliciæ in Greciam uerticem exerit. Vbi Ceranius prædicatur. A Cilicie finibus Asiaticū limitē dispartit. Quantus meridiem uidet sole inestuat. Quicqd septentrioni oppositū est uento tunditur et pruina. Quod siluestre ē efferat plurimis bestiis et leōibus im manissimis.

De Chimera monte.

Vod in Cāpania Vesuuius: in Sicilia Etna: hoc in Licia mons est chimera. Hic mōs nocturnis estibus fumidū exhalat. Vnde fabula triformis monstri in uulgū data est: quod Chimerā animal putauerunt. Et natura ibidem subest ignea Vulcano urbē pximam Licii dicauerunt: quam de uocabulo sui nomini effestiā uocant. Olympus quoq; inter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed intercidit Nūc castellum est: infra quod aque regie ob insigne fluoris spectaculo sunt uisentibus.

De Asia. Phrygia. galatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustribus & de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis et mennonis et eius auibus et teutrantis regione de cameleonte et ciconiis.

Equitur Asia: sed non eam Asiam loquor quæ ī tertio orbis diuortio terminos amnes hēt ab egyptio mari Nilū. a meoti lacu tanaim. Verum ea quæ a telmeso licie incipit. Vnde etiā Carpatius auspicatur sinus. Eam igitur Asiam ab oriente Licia īcludit et phrygia ab occidente egea littora. a meridie mare egyptium paphlagonia. a septentrione ephesus in ea urbs clarissima ē. Epheso decus templū Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificum: ut et Xerxes cū oīa asiatica templa igni daret: huic unipepercerit. sed hæc Xerxis clementia sacras edes nō diu a malo uīdicauit. Nāq; Herostratus: ut noīs sui memoriā fama sceleris extēderet: sicut ipse cōfessus ē: incendium nobilis fabrice manu sua struxit uoto adipiscēde latioris fame Notaē ergo eadē die cōflagrauisse templū Ephesi: q̄ Alexāder magnus pelle natus est. Qui orit ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quītio Capitolino cōsulibus. āno post Romā cōdā trecētesimo octocesimo qnto. Id tēplū cū postmodū ad cultū angustiorē Ephesii reformarent faber operi Dimocrates præfuit: quem Dimocritum Alexandri iussu Alexandriam in ægypto metatam supera exposuimus. Nusquam autem orbe toto tam assiduo terremotus: et tam crebras

urbium dimersiones q̃ in Asia eē cladibus Asiaticis patuit. Cũ Tibe
rio principe urbes duodecim simul una ruina occiderit. Ingenia asia
tica inclyta p gentes fuere. Poetæ Anacreon: inde Mimnermus & An
timachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: iter quos ēt Sapho mu
lier. At historiæ cõditores Exãthus. Hecateus. Herodotus: cũ quibus
Ephorus & Theopõpus. Nãq; de.vii. sapiētia pditis Bias. Tales. Pita
cus. Cleãtes stoice eminētissimus Anaxagoras nature indagator. He-
raclitus et subtilioris sciētiæ archanis ĩmoratus clarissimus. Phry-
gia Asiã excipit: in qua Celene antiquato priore noīe in Apameã trã
siere: Oppidum a rege Seleuco postmodum constitutum. Istic Mar
sias ortus. Istic et sepultus. Vñ qui pximat fluuius: Marsias dicitur.
Nam sacrilegi certaminis factum: et audaces in deũ Tibias testatur
non pcul cum fonte uallis quæ euentum geste rei signat: & ab Apa-
mea decē milibus passuũ separata Aulocrene usq; adhuc dicit. Ex
arce huiusce oppidi Meander amnis caput tollit: qui recurrentibus
ripis flexuosus ĩter Cariã & Ioniã pcipitat in sinum qui miletũ diui
dit & priennam. Ipsa phrygia Troadi superiecta est. Aquilonia parte
gallacie collimitata. A meridiana licaone psidie: Migdoniæq; cõter
minat. Eadē ab oriente uicina Lidie. A septentrione mesie & carie. A
parte q̃ dies medius est mons Lida: & Tmolus croco florentissimus
Amnis pactolus quē aurato fluore incitũ aliter Chrisoroã uocãt. In
his locis aĩal nascitur quod Bonacum dicũt. Cui taurinum caput ac
deinceps corpus omne: tantum Iuba equina. Cornua autem ita multi
plici flexu in se reuertentia. Vt si quis in ea offenderit nõ uulneretur
Sed quicqd psidii monstro illi frons negat: aluus sufficit. Nam cum
in fugam uertitur pluuie citi uentris finium egerit per longitudinē
triũ iugerum par longas aspergines: quaꝝ ardor qcquid attigerit ad
urit. Ita egerie noxia submouet insequentes miletos Ionie caput. Cad
mi olim domus: sed eius qui primus inuenit pro se orationis disci-
plinam. Non longe ab epheso Colophon ciuitas nobilis oraculo cla-
rii Apollonis: Inde haud procul Minas surgit: Cuius uertices de ne-
bulis super uolitantibus future tēpestatis significant qualitatē. Ca-
put meonie siphilus excipit Tantalus antea dictus: & in illã uocabu
li memoriã orbitatibus datus Niobe. smirnã moles circũfluit inter
flumina Asiatica facile pcipuus amnis. Smirneos uero cãpos fluuius
Hermius secat: qui ortus Adorilao phrygiæ Phrygia scindit a caria.
hunc quoq; Hermũ fluctibus aureis estuasse antiquitas credit Smir
na: unde pcipue nitet. Homera uati extitit patria. Qui post ilium ca
ptũ ãno ducētesimo. lxxii. humanis rebus excessit. Agrippa siluio
Thiberini filio albe regnãte anno ante Vrbē cõditã centesimo &. lx.

Inter quē & Hesiodū poetā qui in auspiciis Olympiadis priæ obiit centū triginta octo anni interfuerunt. In Rhœtheo littore Athenienses & Mitilenei ad tumulum ducis, Thessali Achillion oppidum condiderunt: quod ꝓpemodū interiit. Deniq; interpositis. xlvii. ferme stadiis in altero cornu eiusdem littoris ob honorē Salamini Aiacis: alteꝝ oppidū cui Eantio nomen datum est Rhodii extruxerunt. At iuxta illū Mēnonis stat sepulchro: ad quod sempiterno ex Ethiopia cateruatim aues aduolant: quas Ilienses mennonias uocāt. Crumentius auctor est has easdem anno quinto in ethiopia cateruatim coire & undiq; uersum quousq; gētiū sint ad regiam mēnonis conuenire. Mediterranea que sūt supra Troadis partē teutrania tenet regio: q̄ prima Mesoꝝ fuit patria. Hæc teutrania ꝓfunditur Caico flumine. Per oēm Asiā Camelion plurimus aīal quadrupes: facie qua lacerte nisi crura recta & longiora uentri iungētur: ꝓlixa cauda. Eademque in uertiginē torta: hamati ungues subtili aduncitate. Incessus piger & fere idē qui testudinū motus. Corpus asperum: squamosa cute qualē i crocodillis deprehēdimus subducti oculi: & recessu concauo itrorsum recepti quos nunquam uictatione obnubit. Visum deniq; nō circumlatis pupilis: sed obtutu rigidiori intentat: hiatus eius eternus ac sine ullius usus misterio: quippe cū neque cibum capiat. neq; potu alatur: nec alimento alio q̄ haustu aeris uiuat. Color uarius & in momento mutabilis: ita ut cuicūque se rei iunxerit concolor ei fiat. Colores duo sunt: quos fingere non ualet: rubeus & candidus. Cæteros facile mentitur. Corpus pene sine carne. uitalia sine liene: non nisi in corculo pauxillum sanguinis dep̄henditur. latet hyeme: ꝓducit uere. Impetibilis ē Coraci: a quo cum interfectus est: uictorem suū perimit īteremptus. Nam si ex eo uel modicū ales ederit: illico morietur. Sed corax hēt presidium ad medelā natura manuū porrigente. Nam cum afflictum se intelligit: sumpta fronde laurea recuperat sanitatem. Pithon ē in asia locus in cāpis patentibus: ubi prio aduentus sui tp̄e. Ciconiæ aduolāt. Et eā quæ ultima aduenerit: lacerāt uniuerse. Aues istas ferunt linguas non habere: sonū autē quo crepitant oris pocius q̄ uocis esse eximia illis inest pietas. Etenim quātum tp̄is impenderint fœtibus educandis: tm̄ & ipse a pullis suis inuicem alūtur. Ita. n. ipense nidos fouēt ut incubitus assiduitate plumas exuāt. Nocere eis oībus quidem locis nefas putant. sed in thessalia uel maxīe ubi serpentium immanis copia est. Quos dum escandi gratia insectātur regionibus thessalicis plurimū mali detrahunt. Galatiā primis seculis prisce galloꝝ gētes occupauerūt tholosbici ueturi ābitoti: q̄ uocabula adhuc ꝑmanēt. Quāuis galatia unde dcā sit: ipo sonet nomine.

De Bithinia. Hannibale. Aconem portu & Achenisio specu.

Ithinia in pōti exordio ad partem solis orientis aduersá thra ciæ opulenta ac diues urbium a fōtibus sangari fluminis pri mos fines habet. Ante bebricia dicta: deinde Migdonia moz a Bithinio rege bithinia. In ea prusiadem urbem: & prætermeat. Hilas flumen. Et aluit Hilas lacus. In quo periisse credunt delitias. Hercu lis. Hilam Puerum Hymphis rapinam. In cuius memoriam usque adhuc solemni tripudiatiōe lacū populus circuit: & hilam uoce cla mát. In bithinio quoque agro libissa locus nicomedie ꝓximus sepul chro hannibalis fame datus: Qui post Cartaginense iudiciū tráffuga ad regem Antiochum dein post Antiochi apud termopilas tam ma lá pugná: fractūq; regem fortune uicibus inhospitiū Prusie deuolu tus ne traderetur. T. Quintio ob hanc cám in bithiniam misso capti uusq; Romam ueniret: ueneni mali poculo aiam expulit: & Romanis se uinculis monte defendit.

De ponticis oris.

N ora pontica post bosphori fauces & Rhesū amnē portūque calpas sagaris fluuius ortus in phrygia: dictusque a plerisq; sá garis. Exordiū facit maris andini sinus: in quo oppidū herax clea appositum lico flumini. & acone portus. Qui ꝓuentu malorū graminum usq; adeo celebris ē: ut noxias herbas aconita illinc nomi nemus: ꝓximus inde. Acherusius specus quem fo raminis ceci ꝓfun do adusque inferna aiunt patere.

De Paphlagonia & uenetorum origine.

Aphlagoniá limes a tergo galaticus amplectitur. Ea paphla gonia scarabi ꝓmontorio spectat tauricam. Cithero mōte cō surgit porrecto in spacium trium & sexaginta milium īsignis loco eneto: a quo & Cornelius nepos ꝓhibet paphagōes ī Italiá tráfue cti mox ueneti sūt noiati. Plurimas ī ea regiōe urbes millesii cōdide rūt. Eupatoria mitridates quæ subacta a Pōpeio Pēpeiepolis ē dicta.

De Capadocia.

Appadocia gētiū uniuersaꝶ q̄ portū accolūt ꝑcipua ītrorsus recedit. latere leuo utrasq; Armenias & Cōmagenem prius si mul tráfit. dextro plurimis Asiæ populis circūfusa. Attollit ad thauri iuga & solis ortū ꝑterit Lycaoniá Psidiá Ciliciá. Vadit su per tractū Syrie Antiochie ꝑte regiōis alterius ī Scythiam ꝑtēdēs: Ab Armenia maiore diuisa Eufrate amne: q̄ Armenia unde panidri mō tes sūt auspicāt. Multe ī Cappadocia urbes īclyte. Veꝶ ut ab aliis re feramus pedem Coloniam Archelaidem quam deduxit Claudius Cesar Alis præterfluit. Nec occesaream fluuius licus alluit. Me Semiramis condidit. Mazacam sub argeo sitam Cappadoces max trem urbium uocant qui Argeus niualibus iugis arduus ne æsti

uo quidẽ torrẽte pruinis caret. Quẽq; indigene populi habitari iõ credunt. Terra illa añ alias altrix equorũ & ꝓuentui equino acõmo datissima. Quorũ hoc in loco ingenium reor ꝓsequendũ. Nã equis i esse iudicium documẽtis plurimis patefactum ẽ. Cũ iã aliquot inuẽti sint qui nõ nisi primos dños agnoscerẽt obliti mãsuetudinis si qñ mutassẽt cõsueta seruitia inimicos partis suenorũt: adeo ut inẽ ꝓlia hostes morsu petant. Sed illud maius est ꝙ rectoribus perditis quos diligebãt accerserunt fame mortẽ. Verũ hi mores in genere equorũ ꝓstantissimo reperiunẽ. Nam qui infra nobilitatẽ sunt sati nulla documẽta sui ꝑbuerũt. Sed ne qd uideamur dicendi licentia contra fidem arrogasse: exemplũ frequẽs dabimus. Alexandri magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus toruitate: seu ab insigni ꝙ taurinũ caput armo inustũ gerebat: uel ꝙ de fronte eius quedã extantiũ corniculorũ mine ꝓtuberabãt: Cũ ab equario suo alias etiam molliter sederet. accepto regio strato neminem unquã aliũ præter dominum uehere dignatus est. Documenta eius in præliis plurima sũt quibus Alexandrum e durissimis certaminibus sospitẽ opera sua extulit. Quo merito effectũ ut defuncto in India: exeqas rex duceret: & suæ premis sepulchrum daret. Vrbem ẽt conderet: quam in nois memoriã Bucefalam noiauit. Equus. C. Cæsaris nullũ ꝑter Cæsarem dorso recepit: Cuius primores pedes facie uestigii humani trahũt fuisse sicut ante ueneris genitricis eedẽ hac effigie locatus ẽst. Regem Scytharum cum singulari certamine interẽptũ aduersarius uictor spoliare uellet ab equo eius calcibus morsuq; laniatus ẽ. Agrigentina ẽt regio frequens ẽ equorũ sepulchris: qd' supmitatis munus merito datũ credũt. Voluptatẽ his ineẽ Cyrci spectacula ꝓdiderũt. Quidam n. equorũ cãtibus tibiarũ. qdã saltatiõibus: qdã colorũ uarietate: non nulli ẽt accẽsis facibus ad cursus ꝓuocãtur. Affectũ equinũ lachrymę ꝓbãt. Deniq; interfecto. Nicomede Rege: equus eius uitã inedia expulit cũ prœlio Antiochus Galathas subegisset: Citareti nomine ducis q in acie ceciderãt equũ ouaturus insiluit. Isq; adeo spreuit lupatos ut de industria curuatus ruina & se & equitem pariter affligeret. Ingenia equorũ ẽt Claudii Cæsaris Cyrcenses ꝓbauerunt: cum effuso rectore quadrige cursus emulos nõ minus astu q̃ uelocitate ꝑuerterẽt. Et post decursa legittima spacia ad locũ palme spõte consisterẽt uelut uictoriæ ꝑmiũ postularẽt: excusso quoq; auriga quem Rutimanã noiabãt relicto certamĩe ad capitolium quadriga pnluit: nec ante substitit quãlibet obuiis occursibus impeditus q̃ Tarpeium Iouem trina dextratione lustrasset. In huiusce animalis genere etas longior manibus. Legimus sane equum adusque annos septu

aginta uixisse. Iam illud non uenit in ambiguum q̄ in annum tertiū & tricesimū generant utpote q̄ ēt post uicesimū mittātur ad sobolē reficiendā. Notatū ēt aduertimus Opontem noīe equū ad Gregariā uenerem durasse in annos quadraginta. Equarū libido extinguitur iubis tonsis. In quarū ptu amoris nascitur ueneficiū. Quod in frōti bus pferunt recens editi furno colore cicatricis simile: Hippomāes noīatum. Quod si preptum fuerit statim nequaq̄ mater pullo ubera prebet fellitāda. Quo qs acrior fuerit speiq; maioris profundius nares mersitat in bibendo. Mas ad bella nunquā pducitur apud scythas: eo q̄ fœminae leuare uesicas ēt in fuga possint. Edūt eque ex uētis conceptos: sed hinnūquā ultra triennium euum trahunt.

De assiria & Mœdia

Assiriorum initium a Diabene facit. In cuius parte abellitis regio ē: quē locum uictoria Alexādri magni non sinit p̄teriri. Nam ibi copias Darii fudit ipsumq; subegit. Expugnatisque eius castris. In reliquo apparatu regis repperit scrinium unguētis referrū. Vnde primū Romana luxuria fecit ingressum ad odores peregrinos. Aliquātisper tñ uirtute ueterum ab illa uiciorum celebra defensi sumus. Atq; adeo in tp̄s censorū. P. Grassii & Iulii Cæsaris q̄ edixerunt āno urbis condite q̄ngentesimo sexagesimo quinto. ne qs unguenta inueheret peregrina. Postmodum uicerūt nostra uitia & senatui adeo placuit odorū delitia: Vt ea ēt in penalibus tenebris uteretur: Sicut. L. Plotius fratrē planci bis consulē pscriptū a triumuiris in salernitana latebra unguenti odor pdidit. Hos terrarum ductus excipit medica: cuius arbor inclaruit ēt carminibus mantuanis. Ingēs ipsa & cui tale ferme quale unedonibus folium est tātū in eo differt q̄ aculeatū spinulentis fastigiis hispidatur. Gestat malū inimicū uenenis: sapore aspero: & amaritudinis mire: odoris āt fragrātis plusq̄ iucūdum longeq; sensibile. Verū pomorum illius tanta ubertas iest: ut onere puentus semper grauetur. Nam ptinus atq; poma eius ceciderint maturitate: alia pruberant. Eaq; tñ est opimitati mora ut fetus decidant ante nati. Vsurpare sibi nemora ista optauerunt & aliæ nationes per industriam transl iti germinis & inserti. Sed bn̄ficium soli medie datum natura resistente: terra alia non potuit mutuari.

De portis caspiis.

Aspie porte panduntur itinere manufacto lōgo octo milibus passuum. Nam latitudo eius uix est palustro pmeabilis. In his angustiis ēt illud inter alia difficile: q̄ præciosorum laterū saxa liquentibus inter se salis uenis exundant humorem affluentissimum. Qui mox ui caloris constructus uelut in glaciem cohit. Ita la-

bes inuia accessum negat. Preterea octo & uiginti milibus passuū tractus oīs q inde pergitur nullis puteis uel fontibus humo arrida sine præsidio sitit. Tunc serpētis undiq; gentium cōuene a uerno stati die illuc confluunt ita piculi ac difficultatis concordia ac Caspios nisi hyeme accessus negatur.

De loco nominato Direum.

Caspiis ad orientem uersus locus ē quod direum appellatur. Cuius ubertati non ē q uspiam cōparari queat. Quē locū circumsidūt lapiri Naxuchi & Hircani. Et pximat Margame regio inclyta cæli ac soli cōmodis: adeo ut in toto illo lati fundi uitibus sola gaudeat. In faciem theatralē montibus circūuenitur ambitu stadiorum mille qngētorum pene in accessa ob incōmodum arenole solitudinis: q p cētum & uiginti milia passuū undiq; uersum circūfusa est. Regionis huius amœnitatē Alexāder magnus usq; adeo miratus est: ut ibi primū Alexādriam conderet. Quā mox a barbaris excisā. Antiochus Seleuci filius reformauit. & de nūcupatione domus sue dixit Seleuciā. Cuius urbis circuitus diffūditur in stadia. lxxv. In hac herodes Romanos captos crassiana clade deduxit. Et aliud in Caspiis Alexander oppidum excitarat: Idq; Heraclea dictum dū manebat sed hoc quoq; ad iisdē euersum gentibus. Deinde ab Antiocho restitutum ut ille maluit. Achais postmodum nominatum est.

De oxo flumine & bactris & gentibus circa oxum & terminis liberi patris & Herculis & camelorum natura.

Xus amnis orit de lacu Oxo: cuius oras hinc in bateni & Oxostace accolūt: sed pcipuā ptē Bactri tenēt. Bracteris ptcrea proprius ē amnis Bactros. Vnde & oppidū qd incolūt bactrum. Gentes huiusce q pone sūt ppanisi iugis ābiunt: que aduer sa nidi fōtibus termināt. Reliqua includit ochus flumē. Vltra hos pāda oppidum Sogdianoru: i quorum finibus Alexāder magnus tertiā Alexādriam cōdidit: ad cōtestādos itineris sui termīos: hic. n. locus ē ī quo primū a libero pře: post ab Hercule: deinde a Semiramide: postreō et a Cyrro are sūt cōstitute. Quod pximū glorie cēs duxerūt illo usq; pmouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dūtaxat ab illa terrarū pte laxātes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocāt. Bactri alii. Nā Scythe Solim noiant: Hūc eūdē esse Tanaim exercitus Alexandri magni crediderunt Verū Demodamas dux Seleuci & Antiochi satis idoneus auctor: transuectus amnem istum titulos oīum supgressus ē: aliūq; eē q Tanaim dephēdit: ob cuius glorie insigne dedit noī suo: ut altaria ibi statueret Apollini Didymeo hoc est collimini: um: in quo limes persicus scythicis iūgitur quos: scythas per se linx

gua sua satas dicunt:& inuicem scythe persas corsacos nominãt:mõ
teq; caucasum croucasim id est niuibus candidãtem. Densissima hic
populorum frequentia. cum pthis legem placiti ab exordio moris icor
rupta custodit disciplina. E quibus celeberrimi sũt. Massagete. Esse
dones. Satarche & apamei: post quos imanissimis barbaris interiacẽ
tibus de ritu aliarũ nationũ pene inconstanter diffinitum aduerti
mus. Bactri camelos fortissimos mittunt: licet Arabia plurimos gi
gnat. Verum hoc differũt q Arabici bina tubera in dorso hñt: sin
gula Bactriani. Nunq̃ pedes atterunt. Sunt. n. illis reciproci quibusdã
pumũculis uestia carnulenta. Vnde & cõtraria ẽ labes ambulãtibus
nullo fauente psidio ad nisum insistẽdi. habẽtur in duplex ministe
riũ. sunt alii oneri ferendo accõmodati. alii ad pernicitatẽ leues. Sed
nec illi ultra iustũ pondera recipiunt: nec isti ãplius q̃ solita spatia
uolunt egredi. Geniture cupidine afferãtur: adeo ut seuiant: cũ ue
nerem requirunt: oderunt equinum genus. Sitim etiam in quatridu
um tolerant. Verũ cũ occasio bibendi data ẽ: tm̃ implentur quãtum
& faciet desideria pterita: & in futurũ diu p it. lutulentas aquas ca
tant: puras refugiunt. Deniq; nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua
pculcatione limũ excitãt: ut turbetur. Durant in annos centum: nisi
forte translati in pegrina i[illegible]entia mutati aeris morbos trahãt. Ad
bella fœmine præparãtur. Iuuentũq; ẽ ut desideriũ eis coitiõis qua
dam castratiõe execaretur. putãt. n. fieri ualidiores: si a coitibus arce
antur.

De seribus & uellere serico & attagis.

Va ab Scythico & oceano & mari Caspio in oceanum eoum
cursus inflectitur ab exordio huiusce plage profunde niues
mox longa deserta post antropofagi gens asperrima: deinde spatio
seuissimus bestiis efferata ferme dimidiam itineris partẽ impenetra
bilem reddiderunt. Quarũ difficultatũ terminum facit iugũ mari
immines quod tabin barbari dicũt: postq̃ adhuc longinquæ solitu
dine. Sic in tractu eius ore quæ spectãt estiuũ orientẽ ultra in huma
nos situs primos hominum seres cognoscimus. Qui aquarum asper
gine mundatis frondibus uellera arborum adminiculo depectũt li
quoris & lanuginis teneram subtilitatem more domant ad obsequũ:
hoc illud est sericum i usum publicũ damno seueritatis admissum
& quo ostentare potius corpora q̃ uestire primo fœminis nunc etiã
uris persuasit luxuriæ libido. Seres ipsi quidem mites & iter sequte
tissimi. Alios reliquorum mortalium cœtus refugiunt adeo ut cete
rarum gentium commertia abnuant primum eorum fluuium mer
catores ipsi transeunt. In cuius ripis nullo inter partes lingue cõmer
tio sed depositarum rerum præcia oculis estimantes sua tradũt nr̃a

De gente atrogorum.

Eqtur Atranus sinus & gens atrogoꝝ: qbus tēperies ꝓgatiue mirā aeris clementiā subministrant. Arcēt sane afflatū noxium colles q salubri apricitate undiq; secus obiecti, ꝓhibent auras pestilentes. Atq; ideo ut amonitus affirmat par illis & hiperboreis genus uite est. Inter hos & indiam gnarissimi ciconas locauerunt

De india.

Medis montibus auspicatur India. a meridiano mari porrecta a deo fauonii spū saluberrima bis in anno estatem habet: bis legit fruges uice hyemis ethesiis potitur auris: hanc possidōius aduersam gallie statuit. Sane nec quicquā ex ea dubium. Nam Alexandri magni armis cōperta: & altoꝝ postmodū regū diligentia ꝑagrata penitus cognitōi nostre adducta est. Megasthenes sane apud indicos reges aliquantisper cōmoratus res indicas scripsit: ut fidem quam subiecerat memorie daret. Dionisius quoq; q & ipse a filadelfo rege spectator missus est gratia periclitāde ueritatis paria ꝓdidit Tradunt ergo in india fuisse quinq; milia oppidorū præcipua capacitate populoꝝ nouem miliū. Diu ēt credita ē tertia pars ēē terrarū. Nec miꝝ sit uel de hoīum uel de urbium copia cum soli indi nunq̄ a natali solo recesserint. Indiam liber pater primus ingressus est utpote qui indis sub actis primus oīum triumphauit. Ad hoc Alexandrum magnū numerātur sex milia quadringenti quinquagita unus additis & amplius tribus mēsibus hīta per reges cōputatione qui cētum quinquaginta tres tenuisse mediū euū depræhēduntur Maximi in ea amnes Gāges & Indus. Quoꝝ gāgen quidā fontibus incertis nasci & nili modo exūdare perhibent. Alii uolunt a Scythicis montibus exoriri. Hippanis etiam nobilissimus ibi fluuius qui Alexādri magni iter terminauit sicuti are in ripa eius posite ꝓbant. Minima gāgis latitudo ꝑ octo milia passuū: maxīa p. xx. patet. altitudo ubi uadosissimus ē mēsurā cētū pedū deuorat. Gāgarides extimus ē Indie populus. Cuius Rex equites mille: elephātos septingentos: peditum saxaginta milia in paratu belli habet. Indorum quidam agros exercent: militiam plurimi: merces. Alii optimi ditissiq; rempu. curant: reddunt iudicia: assident regibus. Quietum ibi emminentissime sapientie genus est. Vite repletos incensis rogis mortem accersere. Qui uero ferociori secte se dederunt: & siluestrem agunt uitam: elephantos uenantur. Quibus perdomitis ad mansuetudinem: aut arant: aut uehuntur. In gange insula est: populosissimā & amplissimā continens gentem. Quoꝝ Rex peditum quīquaginta milia: equitum quattuor milia in armis habet. Omnes sane quicunq; præditi sunt regia pote-

ſtat e nõ ſine maximo elephãtorꝝ equitũ ẽt peditũq; numero milita
rem agitant diſciplinam Parſia gẽs ualidiſſima palibothrã urbẽ in/
colunt. Vñ quidam gentem ipſam palibothros noĩauerũt. Quorum
rex ſexcẽtena milia peditũ: equitũ triginta milia: elephantorũ octo
milia: oĩbus diebus ad ſtipendiũ uocat. Vltra palibothram mõs mal
leus in quo umbræ hyeme in ſeptentrione eſtate in auſtro cadunt ui
ciſſitudine hac durãte ſenis menſibus. Septẽtriones in eo actu in ãno
ſemel: nec ultra qndecim dies parẽt: ſicut auctor eſt Bethon: qui per
hibet hoc in plurimis Indie locis inueniri. Indo ꝓximantes flumini
uerſam ad meridiẽ plagam ultra alios torrentur calore. Deniq; uim
ſideris ꝑdit hoĩum color. Mõtana pygmei tenẽt. At hi quibus ẽ uici
nus oceanus ſine regibus degũt. Pandea gẽs a feminis regitur. Cui re
ginã primã Aſſignat Herculis filiã. Et niſa urbs regioni iſti dať. Mõs
etiã Iouis ſacer meros nomĩe: in cuius ſpecu nutritu liberum patrem
ueteres indi affirmant: ex cuius uocabuli argumento creditur libe/
rum patrem laſciuienti fame fœmine natũ. Extra ĩdi hoſtium ſunt
inſulæ duæ Chriſe & Argire adeo fecunde copia metallorũ ut ple
rique eas aurea ſola habere ꝓderint: & argentea indis oĩbus promiſ/
ſa. Ceſaries nõ ſine fuco cerulei aut crocei coloris. Cultus ꝑcipuus in
gẽmis. Nullus funerũ apparatus: ꝑterea ut Iube & Archelai regum li
bris editũ ẽ: inquãtũ mores populorũ diſſonant: habitus quoq; di/
ſcrepantiſſimus ẽ. Alii lineis: alii laneis peplis ueſtiũtur: pars nudi. ꝑs
obſcena tm̃ amictulati plurimi & flexibilibus libris circundati. Qui
dã populi adeo ꝓceri ut elephãtos uelut equos faciliima inſultatiõe
tranſiliant: plurimis placet neq; aĩal occidere neq; ueſci canibus: ple/
rique tantũ piſcibus aluntur: & e mari uiuunt. Sunt qui ꝓximos pa/
rẽteſq; prius q̃ ãnis aut egritudine ĩ maciẽ cãt & intabeãt uelut hoſti/
as cedũt. Deĩde perẽptorꝝ uiſcera epulas hñt: qꝫ ibi nõ ſceleris ſed pie
tatis loco numerãt. Sũt qui cũ incubuere morbi procul a ceteris ĩ ſe/
creta abeunt nihil anſie q̃ mortẽ expectantes. Aſtiacanorꝝ gẽs laureis
uiret ſiluis: lucis huſeiſ. Vitium uero & arborꝝ uniuerſarum quibus
grecia dulcis eſt prouentibus copioſa philoſophos habẽt indi gimno
ſophiſtas uocãt: qui ab exortu aduſq; ſolis occaſum cõtentis oculis or
bem cãdentiſſimi ſideris intueņt: in globo igneo rimãtes ſecreta que
dam: areniſq; feruẽtibus ꝑpetem diem alternis pedibus inſiſtunt. Ad
mõtem qui Nilo dicitur habitãt quibus auerſe plãte ſunt & octoni ĩ
plãtis ſingulis digyti. Megaſtenes per diuerſos ĩdie mõtes eſſe ſcribit
natiões capitibus caninis armatas unguibus amictas ueſtitu tergorum
Ad ſermonẽ humanũ nulla uoce ſed latratibus tm̃ ſonãtes aſperis ri
ctibus. Apud Cleſiam legitur quaſdã fœminas ibi ſemel parere: nas

toſq; canos illico fieri. Eſſe rurſum gentē alterā: que in iuuenta ſit ca
na: nigreſcat in ſenectute. Vltra cui noſtri temporis terminos perhē/
nantem Legimus monoculos quoq; ibi naſci ſingulis cruribus & ſin\
gulari pernicitate. Qui ubi defendi ſe uelint a calore reſupinati plan
tarum ſuarum magnitudine inumbrarentur. Gangis fontē qui acco/
lunt nullius ad eſcam opis indigent. Odore uiuunt pomoꝝ ſilueſtri
um: longiuſq; per gētes eadē illo in ꝑſidio gerūt: ut olfatu alant̃: qđ
ſi te triorem ſpiritū forte traxerīt exaīari eos certū eſt. Perhibent eſſe
& gētē fœminaꝝ quæ quinquennies cōcipiūt. Sed ultra octauū annū
uiuendi ſpatia nō ꝓtrahūt. Sūt qui ceruicibus carēt: & ī humeris ha/
bent oculos. Sūt ꝗ ſilueſtres hirti corpora: caninis dentibus: ſtridore
terrifico. Apud eos uero quibus ad uiuendi rationem propenſior cu
ra eſt multæ uxores in eiuſdem uiri coeūt matrimoniū: & cum mari
tus homine deceſſerit apud grauiſſimos iudices ſuā quæq; de meri/
tis agunt cām: & quæ officioſior cæteris ſnīa uicerit iudicantiū: hæc
palmæ refert præmiū ut arbitratu ſuo aſcendat rogum cōiugis: & ſu
premis eius ſemetipſam det inferias. Cæteræ nota uiuant. Enormitas
in ſerpentibus tanta eſt: ut ceruos & aīantia alia ad parē molem tota
hauriant. Quinetiam oceanū indicū q̄tus eſt penetrēt: inſulaſq; ma/
gno ſpacio a cōtinenti ſeparatas pabulandi petant gratia. Quod corā
eſt potētia ampliſſimæ magnitudinis fieri qua per tantā ſali latitu/
dinē ad loca permeāt deſtinata. Sunt illic multæ & mirabiles beſtiæ:
quaꝝ e multitudine & copia partē perſequemur. Leucotrota ueloci
tate præcedit feras uniuerſas. Ipſa aſini fere magnitudine: cerui clu/
nibus: pectore ac cruribus leoninis: capite camelino: biſulca ungula
ore aduſq; aures dehiſcente: dentiū locis eſſe ꝑpetuo. hæc quoad for
mā. Voce autē loquentiū hoīum ſonos æmulatur. Eſt & aele alas ut
equus: cauda uero elephāti: nigro colore maxillis prurigineis: ꝑferēs
cornua ultra cubitalē modū lōga: ad obſequiū cuius uelit motus ac/
comodata. Neq;.n. rigent: ſed flectuntur ut uſus exigit ꝑliandi. Quo
rū alterū cum pugnat protendit: alteꝝ replicat: ut ſi niſu aliquo al/
terius acumen fuerit obtuſum acies ſuccedat alterius: hippopotamis
cōpatur. Et ipſa ſane aqs fluminū gaudet. Indicis tauris color fuluus
ē. Volucris ꝑnicitas. pilus ī cōtrariū uerſus hiatus omē qđ ca. Hi quo
que circūferunt cornua flexibilitate q̄ malint: tergi duritia oē tælū
reſpuūt: ac tam imiti ferocitate ut capti aīas ꝓiciāt furore. Māticora
quoq; noīe inter hæc naſcit̃ triplici dētiū ordine coeūt uicibus alter
nis: facie hoīs: glaucis oculis ſanguīeo colorẽ: corpe leonino: cauda uel
uti ſcorpiōis aculeo ſpiculata: uoce tā ſibila ut imitet̃ ſiſtulaꝝ modu
los tubarūq; ꝯtinētiū: hu. car. auidiſſie affectat: pedibꝫ ſic uiget ſaltu

ſic poteſt:ut morari eam nec extenſiſſima ſpacia poſſit nec obſtacula latiſſima: Sunt p̄terea boues unicornīs & tricornīs ſolidis ungulis nec bifidis. Sed atrociſſimū eſt monoceros monſtrum mugitu horrido equino corpore elephanti pedibus: cauda ſuilla capite ceruino: cornu e media eius fronte ꝓtenditur ſplendore mirifico ad longitudinem pedum quattuor ita acutum ut quicquid īpetat facile ictu eius perforetur. Viuus nō uenit in hominum poteſtate: & interimi quidē poteſt: capi nō poteſt. Atq; etiam gignunt miracula nō minora. Anguillas ad tricenos pedes longas educat ganges: quem Statius Seboſus īter præcipua miracula ait uermibus abundare ceruleis nomine & colore Hi bina habent brachia longitudinis cubitorū non minus ſenū adeo robuſtis uiribus ut elephantos ad potum uentitantes mordicus comprehenſos ipſorum manu rapiant in profundum. Indica maria balenas habent ultra ſpacia quattuor iugerum. Sed & quos fiſetras nuncupant: qui enormes ultra molem ingentium columnarum ſuper antēnas ſe nauium extollant: hauſtoſq; fiſtulis fluctus ita eructant: ut niboſa alluuie plerūq; deprimant alueos nauigatium. Sola india mittit pſitacum auem colore uiridi: torque puniceo. Cuius roſtri tanta duricia eſt ut cum e ſublimi præcipitatur in ſaxum niſu ſe oris excipiat & quodam quaſi p̄ſidio utatur extraordinariæ firmitatis. Caput uero tam ualens ut ſi quando ad diſcendum plagis ſit admonendus: nā ſtudet ut quid homines alloquatur: ferrea clauicula ſit uerberādus dum pullus eſt: atq; adeo intra alterum ætatis ſuæ annum quæ monſtrata ſunt & citius diſcit: & tenacius retinet. Maior paulo ſegnior ē & obliuioſus & indocilis inter nobiles & plebeios diſcretionem digyto facit numerus. Qui p̄ſtāt qnos ī pede hn̄t digytos: cæteri ternos: Lingua lata multoq; latior q̄ cæteris auibus. Vn̄ pficit̄ ut articulata uerba penitus eloq̄tur. Quod ingeniū ita romanæ delitiæ miratæ ſunt ut barbari pſitacos mercē fecerint. Indoꝝ nemora ī tā ꝓceram ſublimātur excelſitatē ut tranſiacine ſagittis q dē poſſint. Pomaria ficus hn̄t quarū codices ī orbē ſexaginta paſſuū ſpaciū enorme craſſeſcūt Ramorum umbre ambitu bina ſtadia cōſumūt. Folioꝝ latitudo forma amazonicae peltæ cōparatur. Pomū eximiæ ſuauitatis. Quæ paluſtria ſunt harundinem creant ita craſſā ut fiſſis internodiis lembi uice uectitet nauigantes. E radicibus eius exprimitur humor dulcis ad melleā ſuauitatem. Thylos indiæ inſula & ea fert palmas; oleam creat; uineis abūdat. Terras oēs hæc miraculo ſola uincit q, quæcūq; in ea arbos naſcitur nunq̄ caret folio. Mons caucaſus inde incipit: qui maximam orbis partē ꝑpetuis iugis penetrat. Idem frōte qua ſoli obuerſus eſt arbores piperis oſtentat; quas ad iuniperi ſimilitudinem

diuersos fructus edere asseuerant. Eorum qui primus erũpit uelut core lorum fibria dicit piper longũ: qui ĩcorrupti piper albũ. Quorum cutem rugosã & torridã calor fecerit. Nomen trahit de colore: piper nigrum. Qui deinde caducus torret feruido sole: uocamen trahit de colore Sed ut piper sola india: ita & hebenũ sola mittit. Nec tñ uniuersarum: uerum exigua sui parte siluis hoc genus gignit. Arbor est plerumq; tenuis & frequentior: uimine raro: in crassitudinẽ caudicis extuberata; hiulco cortice & admodũ reticulato: dehiscentibus uenis adeo ut per ipsos sinus pars intima uix tenui libro contegat. Lignũ omne atq; mediale eadem ferme & facie & nitore qui est in lapide gagate. Indi reges ex eo sceptra sũmũt: & quascunq; deorum imagĩnes nõ nisi ex hebeno habent. Idẽ ferunt materia ista liquorẽ nõ cõtineri noxiũ: & quicquid maleficũ fuerit tactu eius auerti: hac gratia pocula ex hebeno habent. Ita nihil mirum si peregre sit ĩ precio: quo etiã ipsi quibus prouenit honorantur. Hebenũ ex india romæ mitridatico triũpho primũ magnus Pompeius exhibuit. Mittit india & calamos odoratos potentes aduersũ ĩtestinæ ægritudinis incõmoda. Dat & multa alia fragrantia mirifice spiritus suauitate grata. Indicorum lapidũ in adamãtibus dignitatis prima: utpote qui lymphationes ambigãt. Venenis resistãt: pauitãtium uanos metus pellãt. Hæc primũ de his predicari oportuit quæ respicere ad utilitatẽ uidebamus: Nũc reddemus quot adamãtũ sunt species: & quis color quiq; eximius. In quodã chrystalli genere inuenitur materia in qua nascit adæque similis splẽdore liquidissimo in mucronẽ sexangulũ utriq; secus leuiter turbinatus: nec ultra unq̃ magnitudinẽ nuclei auellanæ reptus. Huic ꝓximus in excellentissimo auro deprehẽdit. Secũdus pallidior ac magis ad argẽti colorẽ renitens. Tertius in uenis cypri apparet ꝓprior ad aereã faciem Quartus in metallis ferrariis legit põdere cæteros antecedẽs nõ tamẽ & potestate. Nã & hic & q in cypro deprehẽdũt frãgi queũt. pleriq; etiã adamãte altero perforãt. At hi quos primos diximus nec ferro uincũtur: nec ligni soluũtur. Verumtamẽ si diu in sanguine hircino macerẽtur: aliter q̃ si callido frigido ue malleis aliquot ãte fractis & icudibus dissipatis aliquãdo cedũt & ĩ particulas dissiliũt. Quæ fragmẽta sculptoribus in usũ ĩsigniendæ eiuscemõi gẽmæ expetuntur. Inter adamãtẽ & magnetẽ est quædã naturæ occulta dissensio: adeo ut iuxta positus nõ sinat magnetẽ rapere ferrũ. Vel si admotus magnes ferrũ traxerit: quasi prædã quandã qcquid magneti hæserit adamas rapiat atq; auferat. Lichintem deĩde fert india: cuius lucis uigorem flagrans excitat lucerna: qua ex cã lichintẽ græci uocauerũt. Dupplex ei facies. Aut in purpureã emicat claritate: aut meratius suffũdit cocci

rubore. Per omnē intimū sui siquidē pura sit in offensam admittit perspicuitatē. At si excāduit radiis solis icta: uel ad calorem digytorꝝ attritu excitata est aut paleaꝝ cassa: aut cartarum folia ad se rapit: cō tumaciter sculpturis resistēs. ac si quādo isignita est: dum signa ipri mit quasi quodā animali morsu partē cæræ retētat. Berillos i sexāgu las formas idi atterūt ut hebetē coloris lenitatem āguloꝝ repercussu excitēt ad uigorē. Berilloꝝ genus diuidit i speciē multifariā eximii īter uirēte glauci & ceruli temperamēto quādam præferūt puri ma ris gratiam. Infra hos sūt chrysoborilli q lāguidius micātes aurea nu be circū fundūt. Chrysoprasos quoq; ex aureo & purpuraceo mixtā lucē trahētes æque berilloꝝ generi adiudicauerūt. Hiacynthizōtas. s. qui hiacynthos ꝓpe referāt & ipsos ꝓbāt. Hos uero q christallis simi les capillamētis obscurantur ītercurrentibus. hoc. n. uitio illorum no men est. hos sciētissimi lapidū plebi dederūt: Indici reges hoc genus gēmarū in longissimos chylindros amāt fingere: eosq; perforatos ele phantoꝝ setis subligant ac monilia habēt. aut plerūq; ex utroq; capi te insertis aureis umbilicis ut marcentē faciem ad nitelā incedāt pin guiorē: quo per industriam metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De taprobane insula.

t Aprobanem insulam anteq̄ temeritas humana exquisito pe nitus mari fidem panderet diu in orbem alterū putauerunt: & quidē eū quem habitare anthiones crederētur. Verꝝ Alex xandri magni uirtus ignorantiā publici erroris nō tulit ulterius per manere: sed in hæc usq; secreta propagauit nois sui gloriā. Missus igi tur Onesicritus præfectus classis macedonicæ terram istam q̄ta esset quid gigneret: quo modo haberetur exploratā notitiæ nostre dedit. Patet in longitudinē stadiorū. vii. mil. in latitudine. v. mil. Scinditur anne interfluo. Nā pars eius bestiis & elephātis repleta ē maioribus multo q̄ quos fert india. partē hoīes tenent. Margaritas scatet & gem mis oībus. Sita ē inter ortum & occasum: ab eo mari incipit prætenta india. Aprasia indorum gente dierum uiginti quinq; primo in eam fuit cursus: sed cum papiraceis & nili nauibus illo pergeretur: mox cursu nauium nostrarum septem dierū īter factum ē. Mare uadosū interiacet altitudinis non amplius senum passuum. Certis autem ca nalibus adeo altum adeo depressum ut nullæ unq̄ anchoræ ad ꝓfū di illius ima potuerint peruenire. Nulla in nauigando syderum ob seruatio utpote ubi septentriones nequaquam aspiciuntur Vergiliæ nunquā apparent. Lunam ab octaua in sextamdecimam tantum su pra terram uident. Lucet ibi canopos sydus clarum & amplissimum Solem orientem dextra habent: occidentem sinistra. Obseruatione

itaq; nauiganda nulla ſuppetente per quam ad deſtinata pergẽtes lo
cum capiant. Vehunt alites quarum meatus terram petentium regẽ
di curſus magiſtros habent. Quaternis non amplius in anno menſi
bus nauigatur. aduſq; Claudi principatum. De taprobane hæc tantũ
noueramus. Tunc enim fortuna patefecit ſcientiæ uiam latiorẽ. Nã
libertus anni Policami qui tunc rubri maris uectigal adminiſtrabat
arabiam petens aquilonibus præter carmaniam raptus quintodecio
quidem die appulſus eſt ad hoc littus portũq; ĩuectus qui hipporus
nominatur. Sed deinde menſibus ſermonem perdoctus admiſſus eſt
ad colloquia regis. Quæ compererat reportauit. Stupuiſſe ſcilicet
regem pecuniam quæ capta erat cum ipſo. Quod tam & ſi ſignata di
ſparibus foret uultibus; parem tamen haberet modum põderis. Cu
ius æqualitatis contemplatione cum romanam amicitiam flagrãtius
concupiuiſſet: thracia principe legatos aduſq; nos miſit. a quibus co
gnita ſunt uniuerſa. Ergo iidem homines corporum magnitudine
alios omnes antecedunt. Crines fuco imbuunt Ceruleis oculis: atroci
uiſu: terrifico ſono uocis: quibus immatura mors eſt in annos cẽtum
æuum trahunt. Aliis omnibus annoſa ætas & pene ultra humanã ex
tenta fragilitatem. Nulli aut per diem aut ante diem ſomnus. Noctis
partem quieti deſtinant. Lucis ortum uigilia anteuertunt. Aedificia
modice ab humano tollunt. Annona ſemper eodem tenore eſt. Vites
neſciunt. Pomis abundant. Colunt herculem. In regis electione nõ no
bilitas præualet: ſed ſuffragium uniuerſorum. Populus enim eligit
ſpectatum moribus & inueteratæ clæmentiæ & iam annis grauem.
Sed hoc in eo quæritur cui liberi nulli ſint. Nam qui pater fuerit eti
am ſi uita ſpectatus eſt non admittitur ad regendum. Ac ſi forte dũ
regnat pignus ſuſtulit exuitur poteſtate. Idq; eo maxime cuſtoditur
ne faciat hereditarium regnum. Deinde etiam ſi rex maximam præ
ferat æquitatem: nolunt ei totum licere. Quadraginta ergo recto-
res accipit ne in cauſis capitum ſolus iudicet. Et ſic quoque ſi diſpli-
cuerit iudicatum ad populum prouocatur. A quo datis iudicibus ſẽ
ptuaginta fertur ſententia: cui neceſſario acquieſcitur. Cultu rex diſ
ſimili a cæteris ueſtitur. Sirmate ut eſt habitus quo liberum patrem
amiciri uidemus. Quod ſi etiã ipſe in aliquo peccato argutus ſit ac re
uictus morte mulctatur. Non tamẽ ut cuiuſq; attrectetur manu: ſed
conſenſu publico rerum omniũ interdicta ei facultate. Etiam collo-
quii poteſtas punito denegatur. Culturæ ſtudent uniuerſi. Interdum
uenatibus indulgent: nec plebeias agunt prædas: quippe cum tigrides
aut elephanti tantum requirantur. Maria quoq; piſcationibus inquie
tant: marinaſq; teſtudines capere gaudent. Quarum tanta eſt magni

tudo ut superficies earum domum faciat:& numerosam familiā nō arcte receptet. Maior pars insulæ huius calore ambusta est: & in uastas deficit solitudines. Latus eius mare alluit peruiridi colore: fruticosum ita ut iubæ arborum plerūq; gubernaculis atterantur. Cernūt latus sericum de montium suorum iugis. Mirantur aurum:& ad gratiam poculorum omnium gemmarum adhibent apparatum. Secāt marmora testudinea uarietate. Margaritas legunt plurimas maximasq;. Conchæ sunt in quibus hoc genus lapidum requiritur. Quæ certo āni tpe luxuri ante cōceptu sitiūt rorē uelut maritū cuius desiderio hiant. Et cū maxime lunares liquātur aspergimus oscitatione quadā hauriūt humorē cupitū. Sic cōcipiūt grauidæq; fiunt: ac de saginæ qualitate reddūt habitus unionū. Nā si purū fuerit quod acceperint cādicant orbiculi lapillorū. Si turbidū aut pallore lāguescūt aut rufo inubilātur. Ita magis de cælo q̄ de mari partus habēt. Denique quotiens excipiunt matutini aeris semen fit clarius margaritum Quotiens uespere fit obscurus: q̄toq; magis hauserit tanto magis proficit lapidū magnitudo. Si repēte micauerit coruscatio ītēpestiuo metu cōprimūtur: clausæq; subita formidīe uitia contrahunt abortiua. Aut.n. pparuuli fiūt scrupuli: aut inanes. Cōchis ipis inest sensus: partus suos maculari timēt. Cūq; flagrātioribus radiis excāduerit dies: ne fuscētur lapides solis calore subsidūt. & se pfūdis īgurgitant ut ab æstu uēdicētur. huic tñ puidētiæ ætas opitulaf. Nā cādor senecta disperit:& grādescētibus cōchis flauescūt margaritæ. Lapis iste ī aqua mollis ē unio duraf euisceratus. Nūq̄ duo simul repiuntur. Vñ unionibus nomē datū. Vltra semiunciales inuētos negāt. Piscātiū īsidias timēt cōchæ. Inde est ut aut inter scopulos aut īter marinos canes plurimū delitescāt. Gregatim natant. Certus examini dux est. Ille si captus sit: etiā quæ euaserint ī plagas reuertuntur. Dat & india margaritas. Dat & littus britanicū: sicut Diuus Iulius thoracem quæ ueneri genitrici in templo eius dicauit: e britanicis margaritis factum: subiecta īscriptione testatus est. Lolliā Paulinā Caii principis coniugē uulgatū ē hūisse tunicā ex margaritis sextertio tūc q̄drigēties æstimatā Cuius parādæ auaritia pr̄ ipius Manilius spoliatis oriētis regionibus exaspauit. C. Cæsarē offēdit Augusti filiū īterdictaq; amicitia principis ueueno īteriit. Illud quoq; expssit uetus diligentia ꝙ syllanis primum tpibus romā illati sunt uniones.

De insula eusea itinerario īdico & sinu psico & arabico.

B insula eusea ut cōsequēs ē ad cōtinentē. Igif a taprobane indiā reuertamur. Cōuenit res īdicas uidere. Sed si indicis urbibus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ concinitatis modū. pximā ido flumini urbē hūere caphisā: quā Cyro diruit. Ara

chosiam herimanto amni impositã Semiramis condidit. Carusiam oppidũ ab Alexandro magno ad caucasũ constitutũ est. Ibi & Alexã dria quæ patet amplius stadia trigĩta. Multa & alia sunt sed hæc cũ eminentissimis. Post indos montanas regiones ictiophagi tenẽt: quos subactos Alexãder magnus in reliquo abstinere iussit a piscibus. Nã antea sic alebantur. Vltra hos deserta carmaniæ persis deinde atque ita nauigatio. In qua solis insula a rubens semp & omni aĩantium ge neri inaccessa. Quippe quæ nullum nõ animal illatu necet. Ex india reuertentes ab azamo carmaniæ fluente septẽtriones primum uident Achemenides in hac plaga sedes fuerunt. Inter carmaniæ promonto rium & arabiã quinquaginta milia passuum interiacent. Deinde tres insulæ circa quas hidri marini egrediũtur uicenum cubitũ longitu dine. Dicendũ hoc loco quatenus ab alexandria egypti pergatur etiã usq; indiã. Nilo uehente coptõ usq; ethesiis flatibus cursus est. Dein de terrestre iter hydreum. Post transactis aliquot mansionibus bere nicẽ puenitur ubi rubri maris portus est. Inde oceli arabiæ portus iã tangitur pximũ indiæ emporiũ excipitur & miri infamiæ piraticis factõibus. Deinde per diuersos portus cottonare succeditur. Ad quã monoxilis lintribus piper uehũt petẽtes indiã ante exortum canis: aut pcinus post exortũ nauigio media æstate soluũtur. Reuertẽtes re nauigant decembri mense. Secundus ex india uentus ẽ uulturnus: at cũ uentũ est in rubrum mare aut africus aut auster uehunt: Spatium indie decies septies centena & quinquaginta milia passuum proditur At carmaniæ cẽtum milia: cuius pars non caret uitibus. Præterea hẽt genus hoĩum qui non alia q̃ testudinis carne uiuunt. Hirsuti comã facie tenus quæ sola leuis est. Iidem coriis piscium uestiuntur Chelo ophãgi cognominati. Irrumpit hæc littora rubrum mare: idque in duos sinus scinditur. Quorum qui ab oriente est persicus appellat: quoniam quidam habitauere persidis populi uicies & sexagies cente na milia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia ẽ alter ara bicus uocatur. Oceanum uero qui ibi influit azanium nominauerũt Carmaniæ persis adnectitur: quæ incipit ab insula a frondisia uaria rum opum diues translata quondã in parthicum nomen littore quo occasui subiacet porrecta in milia passuum quinquaginta. Oppidũ eius nobilissimum susa: in quo templum susiæ dianæ. A susis barbi te oppidum centum trigintaquinq; milibus pass. distat. In quo mor tales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metallicũ & abuciunt in terrarum profunda ne polluti usu eius auaritia corrumpant æquita tem. Hic inconstãtissimus terrarum modus nec immerito cum aliæ circa persiden nationes schenis: aliæ parasangis: aliæ in comparata

disciplina terras metiantur:& incertam fidem faciat mensuræ ratio discors. De parthia & sepulchro Cyri

p Arthia quãta est a meridie rubrum mare a septentrione hircanum salum claudit. In ea regna duo de uiginti dissecantur in duas partes. Vndecim quæ dicuntur superiora incipiũt ab armenio limite & caspio littore ptecta ad terras scytharum quibus cõcorditer degunt. Reliqua septem inferiora: sic.n. uocitant: habent ab ortu narios arianosq;: carmaniam a die medio: medos ab occiduĩ solis plaga: a septentrione hyrcanos. Ipsa aũt media ab occasu trãsuersa utraq; parthiæ regna amplectitur. a septentrione armenia circũdata: ab ortu caspios uidet a meridie persidem. Deinde tractus hic procedit usq; ad castellum quod Magi obtinent phydasarchida nomĩe hic Cyri sepulchrum.

De babylone & de recursu ad oceanum atlanticum: in quo insulæ gorgades hesperidesq; atq; fortunatæ.

c Aldææ gentis caput babylonia est a Semiramide cõdita: tam nobilis ut propter eã & assyrii & mesopotamii in babyloniæ nomen transierint. Vrbs ẽ sexaginta milia pas. circuitu patẽs muris circũdata quorum altitudo.cc.pedes detinẽt Latitudo l.ternis in singulos pedes digytis ultra q̃ mensura nostra est altioribus. Amne interluitur eufrate. Beli ibi Iouis templum: Quem inuentorem cælestis disciplinæ tradidit etiam ipsa religio quæ deũ credit. In æmulationem huius urbis thesiphontem parthi condiderunt. Tempus ẽ ad oceani oras reuerti represso in æthiopiam stilo: Nanque ut atlanticos æstus occipere ab occidente & hispania dudũ dixeramus ab his quoq; partibus mũdi. Vnde primũ atlantici nomen induãt exprimi par est. Pelagus azanium usq; æthiopum littora ꝓmouetur. Aethiopicum a massilico promontorio. Vnde rursus oceanus ãtlanticus. Iuba igitur uniuersæ partis quã plurimi propter solis ardorem peruiã negauerunt: facta etiam uel gentium uel insularum cõmemoratione ad confirmandæ fidei argumẽtum omẽ illud mare ab india ad usq; gades uolũt intelligi nauigabile. Chori tamen flatibus cujus spiritus præter arabiam ægyptum mauritaniã euehere q̃uis quæ aut classem dummodo ab eo promontorio indiæ cursus dirigatur: qđ alii lepta nacran: alii drepanum nominauerunt: Addidit etiam stationũ loca: & spacioꝝ modũ. Nam ab indica prominentia ad malicũ insulam affirmant esse quindecies centena milia passuũ. A malicho ad sceneon ducenta.xxv.milia. Inde ad insulam adan adanũ centum quiquaginta milia. Sic conficies ad apertum mare decies octies cẽtena & septuaginta milia. Idem opinione plurimoꝝ qui ob solis flagrãtiã maximã

partis istius regionem ferunt humano generi inaccessam: Sic relucta tur ut mercantium ibi transitus infestari ex arabicis insulis dicant q̄s scythæ habent arabes quibus a re innata datū nomen est. Nam buba/ lis utribus cōtabulatas crates superponunt: uectitatiq; hoc ratis gene/ re ꝑtereuntes impetū t sagittis uenenatis. Habitari etiam abdita æthi/ opiæ adusta troglodytarū & ichthiophagorum nationibus. quorū tro/ glodytæ tanta pernicitate pollent: ut feras quas agitant cursu pedum assequantur. Ichthiophagi nō secus q̄ marinæ beluæ nādo in mari ualēt. Ita exquisito atlātico mari usq; in occasum etiā gorgadum Xenophō meminit insularū. Gorgades insulæ ut accepimus obuersæ sunt pro montorio quod uocamus hesperii ceras. His incoluerunt Gorgo/ nes monstra & sane usq; adhuc monstruosa gens habitat. Distant a cō tinenti bidui nauigatione. Prodidit deniq; Xenophon Lampsacenus Hāmonem pœnorum regē ī eas permeasse. Repertasq; ibi fœminas aliti pernicitate atq; ex omnibus quæ apparuerant duas captas tā hir to atq; aspero corpore ut ad argumentum spectandæ rei duarum cu tes miraculi gratia inter donaria Iunoni suspēderit quæ durauere us que in tempora excidii carthaginensis. Vltra gorgodes hesperidum insulæ sunt: Sebosus affirmat dierum quadraginta nauigatione in in timos maris sinus recesserunt: fortunatas insulas contra leuam mauri taniæ tradunt iacere. Quas Iuba sub meridie quidem sitas: sed proxi mas occasui dicit. De harū noībus expectari magnū mirum reor: sed infra famam uocabuli res ē. In prima earū cui nomen est norion ædi/ ficia non sunt nec fuerunt Iuga montium stagnis madescunt. Ferulæ ibi surgunt ad arboris magnitudinem. Earū quæ nigræ sunt ex ꝑssæ liquorem reddunt amarissimū: quæ candidæ sucos reuomunt etiā potui accomodatos. Alteram insulā iunoniā appellatam ferunt. In ea pauxillæ ædes humiliter ad culmē fastigiatæ. Tertia huic proximat eodem nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellatur enor/ mibus lacertis plusq̄ referta. Seqtur niuaria aere nebuloso & coacto: ac ꝑpterea semper niualis. Deīde canaria plena canibus forma etiam eminentissimis. Inde etiam duo exhibiti Iubæ regi. In ea ædificiorū durāt uestigia. Auiū magna copia: nemora pomifera: palmeta cario/ tas ferentia: multa nux pinea: larga mella: ānes salubres: piscibus abū dantes. Perhibent etiā expui in eum undoso mari beluas. Deinde cū monstra illa putredine tabefacta sunt oīa illic inficiunt odore tetro. Ideoq; nō penitus ad nuncupationē suā congruere insularū qualitatē.

F I N I S

Venetiis anno Domini. M. CCCC
LXXXXIII. die. xiii. Ianuariis.

BIBLIOTECA NAZIONALE
FIRENZE